

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

BANKTILLSYN

ECB:s årsrapport om tillsynsverksamheten

2017

BANKENTOEZICHT

Mars 2018

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNÍ DOHLED

BANKENAUF SICHT

БАНКОВ НАДЗОР BANKTILSYN

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Innehåll

Förord av Mario Draghi, ECB:s ordförande	3
Intervju med Danièle Nouy, tillsynsnämndens ordförande	4
1 Tillsynens bidrag till finansiell stabilitet	9
1.1 Kreditinstitut: huvudsakliga risker och allmänna resultat	9
Ruta 1 Konsolidering i banksektorn – barriärer för gränsöverskridande fusioner och förvärv.	13
1.2 Arbetet med nödlidande lån	16
1.3 Arbete med tematiska granskningar	28
1.4 Tillsyn på plats	33
1.5 Riktad granskning av interna modeller (TRIM)	40
1.6 Indirekt tillsyn av mindre betydande institut och tillsynsövervakning	42
1.7 Makrotillsynsuppgifter	46
2 SSM:s bidrag till EU:s ramverk för krishantering och resolution	48
2.1 Resolutionsfall 2017	48
2.2 Interaktion med den gemensamma resolutionsnämnden	57
2.3 Arbete med återhämtningsplanering	59
2.4 Krishantering för mindre betydande institut	61
3 SSM som del av den europeiska och globala tillsynsarkitekturen	63
3.1 Europeiskt och internationellt samarbete	63
Ruta 2 Förberedelser för Brexit	68
3.2 Bidrag till utvecklingen av det europeiska och internationella regelverket	69
Ruta 3 Översikt över EU:s banklagstiftning (CRR/CRD IV, BRRD och SRM-förordningen)	71
4 Förfaranden för godkännande, verkställighet och sanktioner	74
4.1 Förändringar i antalet betydande institut och gemensamma förfaranden	74

4.2	Rapportering av överträdelser samt verkställighets- och sanktionsförfaranden	78
5	Organisationsstruktur: ECB:s banktillsyn	82
5.1	Uppfyllande av kraven på ansvarighet	82
5.2	Granskningar och revisioner av SSM:s arbete	83
5.3	Beslutsprocess	84
5.4	Rekrytering till ECB:s banktillsyn	92
5.5	Tillämpning av uppförandekoden	95
5.6	Tillämpning av principen om åtskillnad mellan penningpolitik och tillsynsuppgifter	97
Ruta 4	Utmaningarna med flerspråkig kommunikation i den europeiska banktillsynen	99
5.7	Ramverk för datarapportering och informationshantering	100
6	Rapportering om budgetutnyttjande	103
6.1	Utgifter 2017	103
6.2	Avgiftsramar 2017	106
7	Rättsakter som antagits av ECB	111
7.1	ECB-förordningar	111
7.2	Andra ECB-rättsakter än förordningar:	111
8	Den europeiska banksektorn i siffror	113
9	Ordförklaringar	116
	Förkortningar	120

Förord av Mario Draghi, ECB:s ordförande

För tio år sedan inleddes finanskrisen. Den ledde till omfattande ekonomisk, social och finansiell instabilitet. Dramatiska nedgångar i produktion, sysselsättning och utlåning till ekonomin, liksom det faktum att det finansiella systemet fragmenterades längs nationsgränserna, plågade euroområdet i flera år. Banksystemets stabilitet var hotat och många tvivlade på att euron skulle överleva.

Krisen blottade flera institutionella svagheter i euroområdet, i synnerhet avsaknaden av en integrerad bankmarknad – vars grundpelare utgörs av en gemensam tillsynsmyndighet, en gemensam resolutionsmyndighet med en gemensam resolutionsfond och ett gemensamt insättningsgarantisystem. Som en del av reaktionen på turbulensen år 2012 skapade beslutsfattarna en gemensam tillsynsmyndighet, som de placerade hos ECB. På bara två korta år skapades med hjälp av de nationella behöriga myndigheterna en europeisk banktillsyn.

Idag har euroområdets ekonomi vuxit i nästan fem år, och tillväxten är bred i länder och branscher. ECB:s penningpolitik har varit den främsta drivkraften bakom återhämtningen, och dess åtgärder har kompletterats på viktiga sätt av banktillsynen i euroområdet.

För det första har den integrerade banktillsynen bidragit till att göra bankerna starkare, vilket har varit till hjälp för att komma över den finansiella fragmenteringen, förbättra överföringen av penningpolitiken och återupprätta utlåningen till hushåll och företag. Utlåningsräntorna i euroområdet har sjunkit till rekordlåga nivåer.

För det andra har den europeiska banktillsynen, genom att kräva att bankerna har tillräckligt mycket kapital och säkerställa att de uppnår en hållbar balans mellan risk och avkastning, utgjort en första försvarslinje mot de risker för den finansiella stabiliteten som har sitt upphov i banksektorn. Eftersom riskerna för den finansiella stabiliteten på detta sätt hölls, och hålls, tillbaka av effektiv tillsyn kunde penningpolitiken förbli inriktad på prisstabilitetsmålet också under omständigheter som krävde en ackommoderande penningpolitik under lång tid.

2018 står bankerna fortfarande inför vissa viktiga utmaningar: Bland dessa märks att rensa upp i sina balansräkningar, minska exponeringar som till stor del har ursprung i finanskrisen, t.ex. vissa icke-omsättbara finansiella produkter, och från den efterföljande stora recessionen, t.ex. nödlidande lån. De behöver också anpassa sina affärsmodeller till nya tekniska utmaningar samt ta itu med problem rörande överkapacitet och höga kostnader. Dessa måste vara prioriterade åtgärdsområden för banker som vill vara starka och tjäna euroområdets ekonomi.

Intervju med Danièle Nouy, tillsynsnämndens ordförande

Nästan tio år har gått sedan Lehman Brothers gick omkull och finanskrisen inleddes. Har det finansiella systemet blivit säkrare sedan dess?

Den globala finanskrisen ledde otvetydigt till många förändringar. På global nivå har vi nyligen färdigställt en omfattande rättslig reform – Basel III. Reglerna för bankerna har blivit hårdare och luckor i det rättsliga ramverket har täppts till. På europeisk nivå har vi börjat bygga en bankunion. För närvarande vilar bankunionen på två pelare: europeisk banktillsyn och europeisk bankresolution. Tillsammans bidrar de till att förbättra tillsynen av banker i hela Europa och gör krishanteringen mer effektiv. Sammantaget kan man säga att det finansiella systemets nuvarande arkitektur till stor del formades av finanskrisen. Den här arkitekturen är långt mer stabil än den förra. Så ja, det finansiella systemet är säkrare.

Men bankerna då? Har de lärt sig läxan?

Jag hoppas det. En av de grundläggande orsakerna till krisen var en kultur som prioriterade kortsiktiga vinster framför långsiktig hållbarhet, och som ofta försummade de effekter som bankernas agerande hade för ekonomin och skattebetalarna. Den här kulturen måste förändras, och förändringen måste komma från bankerna, även om lagstiftarna måste se till att incitamenten är och fortsätter att vara konsekventa.

Vilka incitament menar ni?

Det faktum att banker numera kan falla under ordnade former bör få dem att skifta fokus mot hållbarhet. Offentliga räddningsprogram ska numera höra till det förflutna. I Europa spelar den gemensamma resolutionsmekanismen en avgörande roll. Den klarade sitt första test 2017, då tre större banker fallerade och genomgick resolutionsförfaranden eller avvecklades. Budskapet är tydligt: bankerna måste nu ta konsekvenserna av sitt agerande, och om de agerar oförnuftigt kan de falla.

Så hotet om fallissemang tvingar banker att ta itu med de utmaningar de står inför?

Ja, självklart. Bankerna har kommit långt sedan krisen, men det finns fortfarande utmaningar som de måste ta itu med. Nu är rätt tid – förhållandena är optimala av fyra anledningar. För det första går ekonomin i euroområdet bra. För det andra kan den nya tekniken visserligen vara en utmaning för bankerna, men den skapar också nya möjligheter för dem att tjäna pengar och vara lönsamma. För det tredje finns rättslig förutsägbarhet nu när Basel III har färdigställts. För det fjärde är även tillsynen förutsägbar i och med att den europeiska banktillsynen nu är helt på plats. Bankerna vet hur vi arbetar och vad de kan vänta sig av oss.

Lönsamheten är en stor utmaning för banker i euroområdet, eller hur?

Det stämmer, lönsamheten är den främsta utmaningen för banker i euroområdet. Ett antal av dem tjänar fortfarande inte in sina kapitalkostnader, och i längden är det en ohållbar situation. Det är ett problem för bankerna, men också något som oroar oss inom tillsynen. Olönsamma banker kan inte stödja ekonomisk tillväxt och bygga upp kapitalbuffertar. Samtidigt kan de börja jaga avkastning, vilket medför ökade risker. Så vi inom tillsynen är oroliga för den bristande lönsamheten för banksektorn i euroområdet.

Vilka åtgärder bör bankerna vidta för att förbättra lönsamheten?

Det är en svårare fråga eftersom alla banker är olika, och alla banker behöver en egen strategi. Utgångspunkten för alla banker är att ha en strategi och att genomföra den. Här blir konceptet "strategisk styrning" viktigt. Strategisk styrning är i ett nötskal ledningens förmåga att staka ut kursen mot bankens långfristiga mål. Detta kräver effektiva processer och god styrning, inklusive riskhantering. Om dessa förutsättningar är uppfyllda har ledningen alltid en bra överblick och en bra förståelse för hela organisationen och kan snabbt lägga om kursen, om det blir nödvändigt. Ju bättre banker är som helhet på "strategisk styrning", desto mer framgångsrika är de. På mer praktisk nivå bör bankerna fundera på att diversifiera sina intäktskällor, t.ex. genom ny teknik. För stora banker i euroområdet består över hälften av rörelseintäkterna av nettoränteintäkter. Med tanke på de rekordlåga räntorna är detta något man behöver arbeta med. Banker kan t.ex. försöka öka sina inkomster från

avgifter och provision. Många banker har också indikerat att de avser att göra det. Men som jag sade är alla banker olika, och varje bank måste hitta sitt eget sätt. Mer generellt behöver den europeiska banksektorn konsolideras ytterligare.

Kostnaderna då? Skulle inte sänkta kostnader vara ett annat sätt att öka vinsterna?

Det finns utrymme att sänka kostnaderna, det stämmer. Titta på de stora nätverken av lokalkontor: behövs de fortfarande i internetbankernas tid? Att sänka kostnaderna kan vara en del av en banks strategi för att bli mer lönsam. Det finns dock ett förbehåll: bankerna får inte göra nedskärningar på fel ställe. Dra ned på personalen inom riskhantering? Ingen bra idé. Spara på IT-systemen? Inte heller en bra idé. I mer generella termer ska banker inte spara på sådant som är viktigt för framtida framgångar och stabilitet.

Påverkar nödlidande lån lönsamheten?

Ja, i väldigt hög grad. Nödlidande lån, NPL, är en hämsko på vinsterna och tar resurser som skulle kunna användas mer effektivt. Med tanke på att de nödlidande lånen i euroområdet uppgår till nästan 800 miljarder euro är det uppenbart att de är ett stort problem som måste lösas. De goda nyheterna är att bankerna gör framsteg: sedan början av 2015 har de nödlidande lånen minskat med omkring 200 miljarder euro. Det här är uppmuntrande, men det räcker inte.

Vilka viktigare åtgärder har den europeiska banktillsynen vidtagit för att hjälpa till att lösa problemet med nödlidande lån?

Nödlidande lån är en av våra främsta prioriteringar inom tillsynen. I början av 2017 publicerade vi en vägledning för banker om hur de ska hantera nödlidande lån. Med den vägledningen som referenspunkt har vi tittat närmare på bankernas egna planer för att hantera nödlidande lån. Under 2018 kommer vi att fortsätta följa hur dessa planer genomförs.

Men bankerna behöver inte bara göra sig av med befintliga nödlidande lån. De behöver också ta itu med potentiella nya sådana. I det syftet publicerade vi ett utkast till tillägg till vår vägledning i slutet av 2017. Där förklarar vi hur vi förväntar oss att banker gör avsättningar för nya nödlidande lån – dessa förväntningar är givetvis inte bindande. Detta är utgångspunkten för tillsynsdialogen och kommer att användas i vårt bankspecifika tillvägagångssätt. Utkastet till tillägg genomgick ett offentligt samråd och en slutlig version offentliggjordes i mars 2018.

Så bankerna behöver fortfarande rensa sina balansräkningar.

Ja, de goda tiderna kommer inte att vara för evigt, så bankerna bör passa på medan de kan. När nedgången kommer blir det mycket svårare att minska antalet nödlidande lån. Rensa balansräkningar är mer generellt avgörande för lönsamheten på kort och medellång sikt. I det här sammanhanget kommer Europeiska bankmyndighetens stresstest 2018 att vara ett sanningsens ögonblick för bankerna. Det kommer att bidra till bedömningen av hur motståndskraftiga bankerna kommer att vara när tiderna blir mer besvärliga.

Vad mer behöver den europeiska banktillsynen vara uppmärksam på, förutom dålig lönsamhet och nödlidande lån?

Många saker. Vi undersöker t.ex. för närvarande de interna modeller som banker använder för att fastställa riskvikterna för sina tillgångar. Det här är högst relevant för att beräkna kapitalkrav och därmed för bankernas motståndskraft. För att säkerställa att modellerna ger korrekta resultat genomför vi en riktad granskning av interna modeller (targeted review of internal models – även kallad TRIM). Granskningen har tre syften: för det första att säkerställa att modellerna som bankerna använder uppfyller de lagstadgade standarderna, för det andra att harmonisera tillsynsmyndigheternas hantering av interna modeller och för det tredje att säkerställa att de riskvikter som beräknas med interna modeller drivs av faktiska risker och inte av modellval. Den riktade granskningen av interna modeller kommer att förbättra förtroendet för interna modeller och kapitalbehov och därmed för bankernas motståndskraft.

Är den riktade granskningen av interna modeller också kopplad till Basel III och det omdiskuterade "output floor"?

Det finns mycket riktigt en koppling. Generellt sett försöker Basel III bevara riskbaserade kapitalkrav. Detta är rimligt eftersom riskbaserade kapitalkrav är effektiva och tvingar bankerna att noggrant definiera, mäta och hantera sina risker. I det här sammanhanget är interna modeller mycket viktiga. Om de inte fungerar korrekt kan bankerna bli underkapitaliserade och sårbara. Som jag just nämnde är syftet med den riktade granskningen av interna modeller att säkerställa att de interna modellerna fungerar korrekt. Den gör det nedifrån och upp, kan man säga, genom att utvärdera själva modellerna. Samtidigt införs vissa skyddsmekanismer uppifrån och ned, t.ex. det "output floor" som ni nämnde. Det säkerställer att de riskvikter som beräknas med interna modeller inte sjunker under en viss nivå. Så precis som den riktade granskningen av interna modeller bidrar det till att göra riskbaserade kapitalkrav trovärdiga. Detta ligger i väldigt hög grad i bankernas intresse.

Om vi rör oss från Basel till Storbritannien: hur förbereder sig den europeiska banktillsynen för Brexit?

Brexit kommer med största säkerhet att förändra det europeiska banklandskapet. Och det påverkar banker på båda sidor Engelska kanalen. De är mest bekymrade över den fortsatta åtkomsten till varandras marknader. För att behålla den kan de behöva genomföra långtgående organisatoriska förändringar, och givetvis måste sådana förändringar förberedas långt i förväg.

Men även tillsynsmyndigheterna måste förbereda sig för världen efter Brexit. Vi har tagit fram ett antal ståndpunkter om relevanta frågor, och vi har gjort tydligt vad vi förväntar oss av banker som flyttar till euroområdet. Vi håller nära kontakt med de berörda bankerna via olika kanaler. Det hjälper oss att bättre förstå deras planer och att tydligt kommunicera våra förväntningar.

Men Brexit medför fler förändringar än att vissa banker som verkar från Storbritannien flyttar. Som tillsynsmyndighet måste vi fundera över gränsöverskridande bankgrupper mer generellt: hur kan vi säkerställa att tillsynen av dem fungerar väl, att de kan genomgå resolution? Detta påverkar inte bara banker som drivs från Storbritannien utan banker från alla tredjeländer. Det kan också påverka europeiska bankers verksamhet utanför EU.

Om vi tittar bortom Brexit, hur ser ni på framtiden för den finansiella integrationen i Europa?

Brexit är en tråkig historia – det är ett som är säkert. Men lika säkert är att den finansiella integrationen i Europa kommer att fortsätta. Arbetet med Europas bankunion är långt framskridet, och idén verkar tilltala även länder utanför euroområdet – i synnerhet länder i Östeuropa och Norden. Det tycker jag är uppmuntrande.

Men bankunionen behöver fortfarande färdigställas, och den tredje, saknade pelaren är en europeisk insättningsgaranti (European deposit insurance scheme, även kallad EDIS). Nu när banktillsyn och bankresolution har förts över till europeisk nivå bör detsamma ske också med insättningsgarantier. Det är bara då som kontroll och ansvar motsvarar varandra. Jag anser att det är dags att gå vidare mot en europeisk insättningsgaranti.

När bankunionen går framåt bör bankerna kunna börja dra fördel av en stor, integrerad marknad. De bör överskrida gränserna i större omfattning och bilda en verkligt europeisk banksektor, som tillförlitligt och effektivt finansierar den europeiska ekonomin.

1 Tillsynens bidrag till finansiell stabilitet

1.1 Kreditinstitut: huvudsakliga risker och allmänna resultat

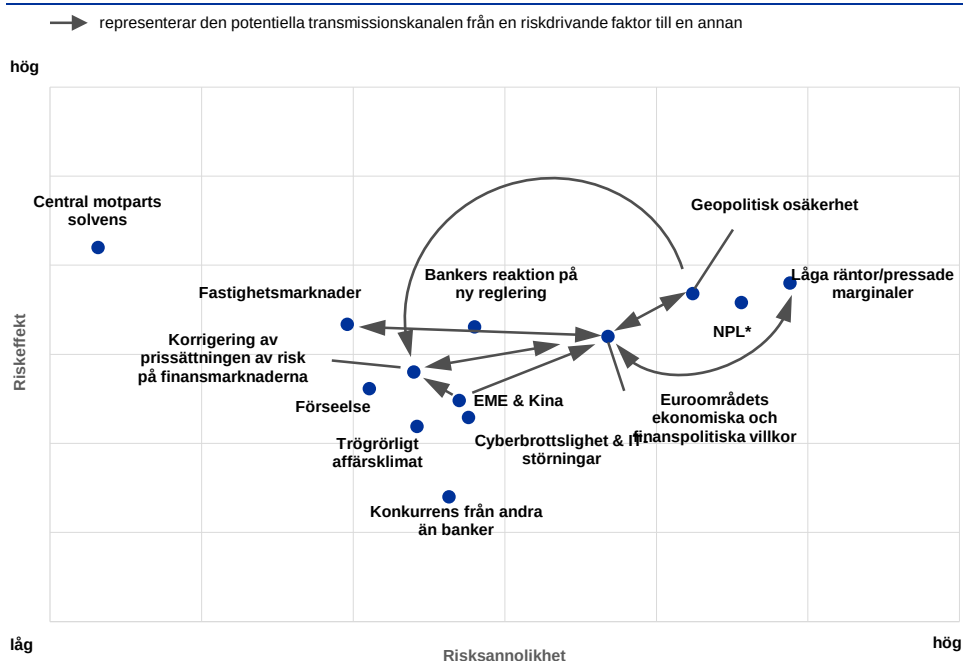
1.1.1 Huvudsakliga risker i banksektorn

Även om vissa förbättringar kan observeras är SSM:s riskkarta i stort sett oförändrad

Den ekonomiska miljö som euroområdets banker verkar i fortsatte att förbättras under förra året, och vissa banker lyckades generera betydande vinster. Vissa andra behöver dock fortfarande återhämta sig. Totalt sett gjorde bankerna sunda framsteg med att stärka sina balansräkningar och hantera nödlidande lån. Samtidigt fortskred arbetet med att färdigställa planerade regleringar, vilket bidrog till att minska den rättsliga osäkerheten.

Diagram 1

SSM:s riskkarta 2018 för euroområdets banker

Källa: ECB och nationella tillsynsmyndigheter.

Anm.: Riskkartan visar sannolikheten för och effekter av riskfaktorer, vilka går från låg till hög.

* NPL: den här riskfaktorn gäller endast banker i euroområdet med hög andel nödlidande lån.

Vissa risker kvarstår dock, och SSM:s generella riskkarta (se [diagram 1](#)) har inte förändrats nämnvärt sedan början av 2017. De tre mest framträdande riskfaktorerna, sett till både potentiella effekter och sannolikhet, är i) lågräntemiljön och dess negativa effekter på bankernas lönsamhet, ii) kvarvarande höga nivåer av nödlidande lån i delar av euroområdet och iii) geopolitisk osäkerhet. De första två riskfaktorerna har minskat något sedan 2016. Den geopolitiska osäkerheten, däremot, har ökat markant, främst beroende på osäkerhet kring förhandlingarna om

det slutliga Brexitavtalet (även om den politiska osäkerheten i EU har minskat något efter det franska presidentvalet).

Lönsamheten en fortsatt viktig utmaning

Den utdragna perioden med låga räntor fortsätter att vara en utmaning för bankernas lönsamhet. De låga räntorna sänker visserligen finansieringskostnaderna och stödjer ekonomin, men de **pressar samman räntenettomarginalerna och trycker därmed ned bankernas lönsamhet**. Bankerna kan därför behöva anpassa sina affärsmodeller och kostnadsstrukturer. Samtidigt måste tillsynsmyndigheterna säkerställa att bankerna inte tar för stora risker för att öka vinsterna.

Andelen nödlidande lån har sjunkit något, men mer arbete krävs

Höga nivåer av nödlidande lån är ett annat bekymmer för ett stort antal banker i euroområdet. **Jämfört med 2016 har bankerna gjort vissa framsteg med att hantera nödlidande lån**. Detta speglas i en minskning av den aggregerade andelen nödlidande lån från 6,5 % andra kvartalet 2016 till 5,5 % andra kvartalet 2017. Trots detta har åtskilliga banker i euroområdet fortfarande alltför många nödlidande lån på sina balansräkningar. Det är därför avgörande att bankerna förstärker sina ansträngningar för att skapa och tillämpa ambitiösa och trovärdiga strategier för nödlidande lån. Samtidigt krävs ytterligare reformer för att ta bort strukturella hinder för arbetet med nödlidande lån.¹

Implementeringen av det nya rättsliga ramverket kan bli en utmaning för vissa banker

Att färdigställa och finjustera det rättsliga ramverket främjar banksektorns stabilitet på medellång sikt. **Övergången till det nya rättsliga ramverket kan dock medföra kortsiktiga kostnader och risker för banker**, inklusive underlåtenhet att anpassa sig i tid. Dessa risker har minskat något sedan 2016 i och med att fler detaljer har utkristalliserats kring den slutliga utformningen av olika lagstiftningsinitiativ, efter att överenskommelser har nåtts i internationella och europeiska fora.

Prisjustering av risk kan ske mot bakgrund av problem med skuldnivåernas hållbarhet och geopolitiska risker

Skuldnivåernas hållbarhet är fortfarande ett problem i vissa medlemsstater, som är fortsatt sårbara för en eventuell priskorrigerings på obligationsmarknaderna (också beroende på de för närvarande mycket låga nivåerna på riskpremier). Statskreditrisk är särskilt relevant i den nuvarande historiskt **höga geopolitiska osäkerheten** (där Brexit är en bidragande faktor). Plötsliga förändringar i riskapiten på finansmarknaderna kan påverka banker via prisjusteringar av deras marknadsföljande innehav och finansieringskostnader.

1.1.2 SSM:s tillsynsprioriteringar

I SSM:s tillsynsprioriteringar anges fokusområden för tillsynen ett visst år. De bygger på en bedömning av de viktigaste riskerna för banker som står under tillsyn, med beaktande av den senaste utvecklingen inom ekonomi, lagstiftning och tillsyn. Prioriteringarna, som omprövas varje år, är ett viktigt verktyg för att samordna tillsynen över olika banker och se till att den är harmoniserad, proportionell och effektiv. Därigenom bidrar man till lika konkurrensvillkor och till att tillsynen blir mer verkningsfull (se **bild 1**).

¹ Dessa innefattar bl.a. att förbättra effektiviteten på andrahandsmarknaderna för osäkra tillgångar och mekanismer för utmätning av säkerheter, liksom att harmonisera de rättsliga ramverken för insolvens och rekonstruktion.

Bild 1

Tillsynsprioriteringar för 2018 och framåt

Prioriteringar för 2018	Tillsynsverksamheter för 2018 och senare	Fortsatt sedan 2017	Kommer sannolikt att fortsätta 2019 ⁵
Affärsmodeller	 Följderna av ränterisk för bankers affärsmodeller/lönsamhet		
Kreditrisk	 Enhetligt tillvägagångssätt för nödlidande lån ¹ /exponeringar med anstånd (t.ex. djupgående analyser/inspektioner på plats)		
	 Exponeringskoncentration samt förvaltning och värdering av säkerheter (t.ex. fastigheter, nivå 3-tillgångar)		
Riskhantering	 TRIM ² (riktad granskning av interna modeller): Modeller för kreditrisk, marknadsrisk och motpartskreditrisk		
	 Förbättring av bankers tillvägagångssätt avseende IKU ³ och ILU ⁴		
	 Utvärdera bankers beredskap för IFRS 9 och andra förändringar i regelverk		
Flerdimensionella risker	 Förberedelser inför Brexit		
	 EU-omfattande (inträffande vartannat år) och SSM-omfattande stresstestövning		

1) Nödlidande lån.

2) Riktad granskning av interna modeller.

3) Intern bedömning av kapitalbehov.

4) Intern likviditetsutvärderingsprocess.

5) Ljusblå bockar indikerar uppföljningsaktiviteter.

1.1.3 Resultatet av känslighetsanalysen av ränterisk i bankboken

ECB övervakar kontinuerligt känsligheten för ränteförändringar i bankernas räntemarginaler. Med tanke på den nuvarande lågräntemiljön, som påverkar lönsamheten i banksektorn, beslöt ECB att under 2017 genomföra en mer ingående bedömning av de strategier som bankerna har utvecklat för att upprätthålla räntemarginalerna i flera olika scenarier.

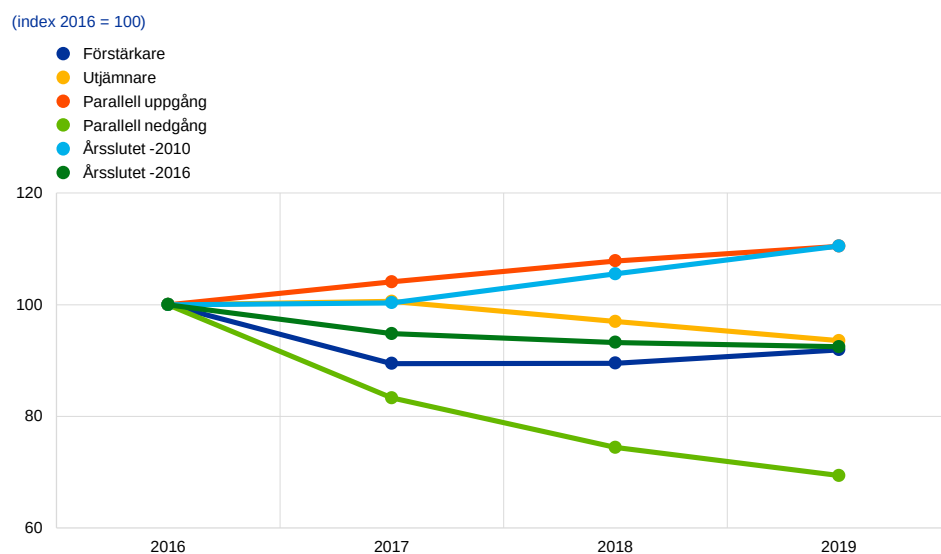
Under den första hälften av 2017 genomförde ECB:s banktillsyn därför en "känslighetsanalys av ränterisk i bankboken (IRRBB) – stresstest 2017".² Ett urval av 111 betydande institut bedömdes baserat på två kompletterande mått: i) förändringar i bankernas nettoränteintäkter som utlösts av ränterörelser och ii) förändringar i

² Undersökningen omfattade inte andra typer av risk, som marknadsrisk.

bankernas ekonomiska värde av eget kapital (EVE)³ (dvs. nuvärdet på bankboken) utlöst av ränterörelser. Syftet med analysen var att tillsynen skulle få en bedömning av riskhanteringsmetoder och fullt ut kunna jämföra resultaten mellan banker. I det syftet ombads bankerna att simulera effekterna av sex hypotetiska räntechocker kopplade till en stiliserad utveckling av balansräkningarna.⁴

Diagram 2

Genomsnittliga prognostiserade nettoränteintäkter per räntechock

Källa: ECB.

Anm.: Siffrorna bygger på räntenettointäktsprognoser som har aggregerats för alla större valutor som testades i analysen för alla 111 banker. De parallella förändringarna används för närvarande för IRRBB-rapporteringsförfarandet (+/- 200 baspunkter för positioner i euro). Så kallade steepener och flattener hämtas från de senaste BCBS-standarderna om IRRBB. 2010-chocken simulerar en återgång till de räntenivåer som senast förekom 2010. Och 2016-scenariot håller räntorna konstanta på de nivåer som gällde i slutet av 2016.

Resultaten visar att bankerna i genomsnitt är väl förberedda för att hantera förändrade räntor. En plötslig parallell förändring av räntors löptidsstruktur med +2 % skulle ha en aggregerad positiv effekt på räntenettointäkterna (+10,5 % över en tidshorisont om tre år, **diagram 2**) och en svagt negativ effekt på ekonomiskt värde av eget kapital (-2,7 % av kärnprimärkapitalet, **diagram 3**), där det senare är det kraftigaste resultatet för ekonomiskt värde av eget kapital bland de beaktade räntechockerna.

Resultaten av analysen ska inte tolkas som att det inte finns risker, särskilt eftersom de tar hänsyn till bankers förväntningar om kunders beteende. T.ex. kan banker modellera insättningar utan avtalad löptid som långsiktiga skulder till fast ränta. I en period av stigande räntor skulle en prisjustering av dessa insättningar som går snabbare än vad banken har förutsett leda till lägre räntenettointäkter än förväntat. Bankerna kalibrerade mestadels sina inlåningsmodeller under en period av sjunkande räntor. Modellerna speglar därför eventuellt bara delvis kundernas reaktion på höjda räntor. I vissa fall befanns dessutom löptider för kärninlåning vara förvånansvärt långa.

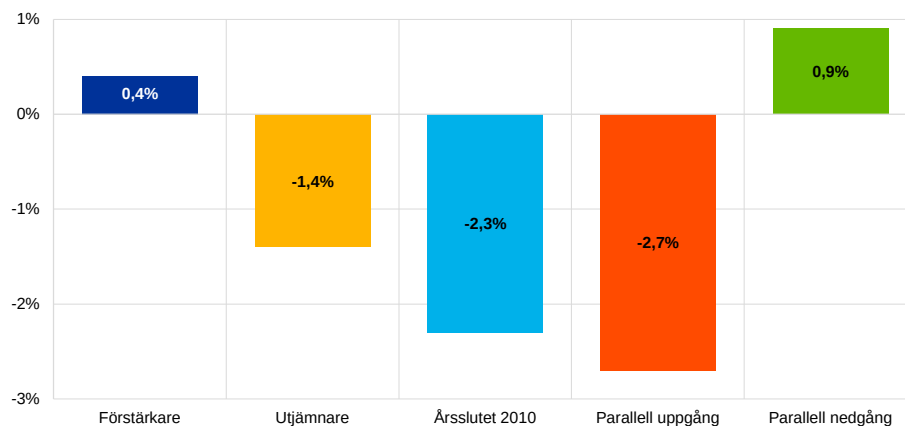
³ Ekonomiskt värde av eget kapital speglar effekterna av förändrade räntor på en banks bankbok.

⁴ Mer information finns publicerad på [ECB:s webbplats för banktillsyn](#).

Diagram 3

Genomsnittlig förändring av EVE per räntechock

(förändring av EVE som procentandel av kärnprimärkapitalet)

Källa: ECB.

Anm.: Siffrorna baseras på aggregerade EVE-projektioner över alla större valutor och aggregerat kärnprimärkapital för hela urvalet av 111 banker. Ingen förändring av EVE sker under de konstanta räntor som simuleras i 2016-chocken.

Resultaten visar också att banker i hög grad använder räntederivat i bankböckerna. Generellt använder bankerna derivat för att säkra felmatchningar i tillgångars och skulders prisjusteringsprofiler. Vissa banker använder emellertid också räntederivat för att uppnå en målrenteprofil. Den aggregerade effekten från alla banker på EVE-känsligheten är begränsad (+1,7 % av kärnprimärkapitalet under den parallella uppgångschocken). Den här begränsade effekten är emellertid till stor del resultatet av att exponeringar jämnas ut mellan de banker där derivat minskar löptiden för tillgångarna och de banker där derivat ökar den löptiden (55 % respektive 45 % av urvalet).

Resultaten av 2017 års undersökning matades in i översyns- och utvärderingsprocessen (ÖUP). Framöver kommer undersökningen att ge värdefulla indata till tillsynsdiskussioner om ränterisk i bankboken. Undersökningen kan fungera som utgångspunkt för uppföljande analyser av de gemensamma tillsynsgrupperna.

Ruta 1

Konsolidering i banksektorn – barriärer för gränsöverskridande fusioner och förvärv.

Ett sunt banksystem hör samman med en sund marknad för bankers fusioner och förvärv. Den europeiska bankunionen, inbegripet europeisk banktillsyn, kommer att underlätta gränsöverskridande fusioner för bankerna.

Gränsöverskridande fusioner inom euroområdet kan medföra tre huvudsakliga fördelar. För det första kommer de att fördjupa den finansiella integrationen inom euroområdet och bana vägen för en verkligt europeisk banksektor. För det andra kommer sparare att ha fler alternativ när de investerar sina pengar, och såväl företag som hushåll får tillgång till fler finansieringskällor. För det tredje kommer riskfördelningen att förbättras, vilket bidrar till att ekonomin i EU blir mer stabil och effektiv. Dessutom kan bankfusioner spela en roll för att minska överskottskapaciteten och göra

bankerna mer effektiva. För att dessa fördelar ska materialiseras måste dock fusionerna vara sunda ur stabilitetsperspektiv.

Tillståndet på marknaden för fusioner och förvärv

Efter en inledande uppgång efter eurons införande har fusioner och förvärv i euroområdet minskat. 2016 nådde de sin lägsta nivå sedan år 2000, både sett till antalet affärer och värdet på dem.⁵ Fusionerna tenderar dessutom att vara nationella, inte gränsöverskridande.

Bankfusioner är komplicerade, dyra och riskfyllda, och för att de ska lyckas krävs vissa gynnsamma förutsättningar. Bankerna måste ha självförtroende för att ta det steget, och det verkar som att bankerna fortfarande saknar det just nu.

I synnerhet finns det ofta en osäkerhet om vilket ekonomiskt värde fusioner medför. När de tittar på potentiella partner kan det finnas tvivel om kvaliteten på tillgångarna och deras förmåga att generera vinster. I vissa delar av euroområdet är nivåerna på nödlidande lån fortfarande höga, och deras verkliga värde är svårt att bedöma.

Dessutom verkar det finnas osäkerhet om vissa viktiga, långsiktiga pådrivande faktorer för bankers resultat. Hur kommer t.ex. digitaliseringen och relaterade förändringar i marknadsstrukturen att påverka den optimala strukturen och storleken på en bank? Är det fortfarande värt att förvärva nätverk av lokalkontor när internetbanker kan göra dem onödiga? Kvarvarande osäkerhet kring regleringar kan också spela in. Det verkar som att många banker skulle vilja se att den gemensamma regelboken införs innan de tar det stora steget att fusionera med en annan bank.

Osäkerheterna förstärks av den gränsöverskridande karaktären. För det första kräver gränsöverskridande fusioner inte bara att banker korsar nationsgränser – de måste också hantera kulturella och språkliga barriärer. Avsaknaden av harmonisering av den lagstiftning som styr tillsynsmyndigheters granskning av fusioner och förvärv i de länder som deltar i SSM kan leda till ökade kostnader, och vara ett hinder, för gränsöverskridande fusioner och förvärv. Den nationella lagstiftning som styr fusioner tenderar att skilja sig åt mellan länder.

Mer generellt spelar inneslutningen av kapital och likviditet i jurisdiktioner en roll. Alternativ för att göra avkall på krav för gränsöverskridande bankgrupper beaktas för närvarande i översynen av kapitalkravsförordningen (CRR) och kapitalkravsdirektivet (CRD IV) och dessa alternativ kan, om de införs, utgöra ett stöd för gränsöverskridande fusioner och förvärv. CRR och CRD IV innehåller vidare redan ett antal alternativ och handlingsutrymmen som används på olika sätt på nationell nivå. De gör det svårt att säkerställa en konsekvent övergripande nivå av lagstadgat kapital mellan medlemsstaterna och att fullt ut jämföra bankernas kapitalpositioner.

Givetvis kan andra rättsliga faktorer spela in i bankers konsolideringsbeslut. De ytterligare kapitalkrav som kan uppstå när en bank ökar i storlek och komplexitet, på grund av buffertar för övriga systemviktiga institut (O-SII) eller t.o.m. globalt systemviktiga banker (G-SIB), kan t.ex. ha en avskräckande effekt.

⁵ ECB, [Financial Integration in Europe](#), maj 2017.

Ett faktum som bidrar till den här bilden är att delar av det rättsliga ramverket (t.ex. insolvenslagstiftning), skattesystem och regleringar (t.ex. konsumentskydd) som stöder de finansiella systemens funktion fortfarande skiljer sig åt inom EU och euroområdet.

Den europeiska banktillsynen kan peka ut dessa hinder, men dess roll i att forma miljön är begränsad. Konsolideringen måste lämnas åt marknadskrafterna, och förändringar i lagstiftningen åt lagstiftarna.

Det som den europeiska banktillsynen har gjort, däremot, är att minska osäkerheten kring kvaliteten på bankers tillgångar. Översynen av tillgångars kvalitet år 2014 var ett första steg mot det målet. Banktillsynen har också prioriterat att ta itu med bankers portföljer av nödlidande lån. Tillsynsmyndigheterna kan också säkerställa att tillsynsförfaranden rörande fusioner är effektiva. På lagstiftningssidan är det viktigt att säkerställa ett troget och konsekvent genomförande av de beslutade reformerna, inklusive Basel III, samt att gå vidare mot att färdigställa bankunionen, i synnerhet den europeiska insättningsgarantin. Alla dessa delar bidrar till att minska osäkerheten.

1.1.4 Betydande bankers allmänna resultat 2017

2016 var ett mycket svårt år för bankerna i euroområdet, men situationen förbättrades något under 2017. Under de första tre kvartalen 2016 sjönk de betydande institutens rörelseresultat före nedskrivningar med 10 % jämfört med de första tre kvartalen 2015. Under de första nio månaderna 2017 återhämtade sig rörelseresultatet före nedskrivningar (+2 %). Tillsammans med kraftigt minskade nedskrivningar (-14,9 % jämfört med 2016, -35,2 % jämfört med 2015) ledde detta till en relativ förbättring i avkastningen på eget kapital per år för betydande institut, med ett genomsnitt på 7,0 % jämfört med 5,4 % 2016 och 5,7 % 2015.

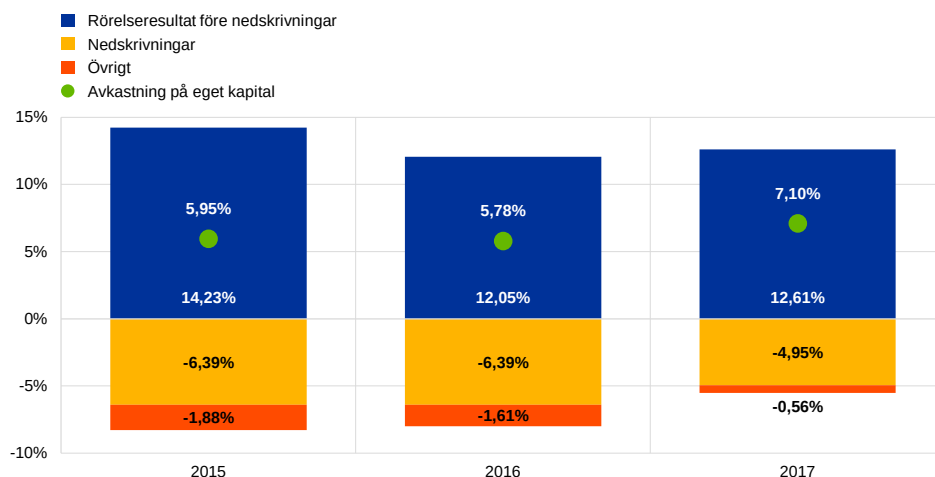
Den generella förbättringen döljer emellertid stora skillnader mellan banker. Ett dussintal banker går fortfarande med förlust, medan ca 25 banker har uppnått en genomsnittlig avkastning på eget kapital på omkring 8 % eller mer de senaste tre åren. Det faktum att många börsnoterade banker fortfarande handlas till ett marknadspris som är lägre än det bokförda värdet tyder på att ytterligare förbättringar behövs för att uppfylla investerarnas förväntningar.

Förbättringarna i rörelseresultatet före nedskrivningar drevs av en ökning av nettointäkter från avgifter och provision med 3,2 % samt ett högre tradingnetto, där ökningen uppgick till 62 % jämfört med de första tre kvartalen 2016. Nettoränteintäkterna fortsatte däremot att sjunka och var 1,9 % lägre än de första tre kvartalen 2016, då det i sin tur redan var 0,9 % lägre än de första tre kvartalen 2015.

Diagram 4

Högre avkastning på eget kapital 2017 tack vare bättre rörelseresultat och lägre nedskrivningar

(Alla poster återges som procentandel av eget kapital)

Källa: Statistik från ECB:s banktillsyn.

Anm. Data för alla år visas som kumulativa siffror för andra kvartalet, på årsbasis.

Nedgången i nettoränteintäkterna från det tredje kvartalet 2015 till det tredje kvartalet 2016 verkade bero på minskade marginaler, eftersom lånevolymen ökade med 4,7 %. Däremot sjönk lånevolymen med 2,1 % mellan det tredje kvartalet 2016 och det tredje kvartalet 2017. Det gällde i synnerhet lån till finansinstitut (lån till kreditinstitut -11,8 %, lån till övriga finansiella bolag -7,3 %). Det är värt att notera att omkring hälften av de betydande instituten har lyckats förbättra sina nettoränteintäkter, trots den här negativa trenden.

Bankernas positiva resultat under de första tre kvartalen 2017 fick draghjälp av lägre rörelsekostnader, som är på den lägsta nivån sedan 2015. De sjönk med 2,3 % jämfört med de första nio månaderna 2016 (-1,6 % jämfört med de första nio månaderna 2015), troligtvis tack vare omstruktureringsåtgärder som nyligen har vidtagits av flera banker i euroområdet.

1.2 Arbetet med nödlidande lån

1.2.1 Situationen i Europa

Nivåerna på nödlidande lån har sjunkit sedan 2015, men är fortfarande ohållbara

Nödlidande lån på betydande instituts balansräkningar uppgick till nästan 760 miljarder euro det tredje kvartalet 2017, ned från 1 000 miljarder euro i början av 2015. Det finns dock delar av banksektorn där nivåerna på nödlidande lån fortsätter att vara alldeles för höga. Det är uppenbart att nödlidande lån är ett allvarligt problem för den europeiska banksektorn. Det beror på att nödlidande lån tynger ned bankernas balansräkningar, sänker vinsterna, tar resurser från mer produktiva verksamheter och hindrar banker från att låna ut till ekonomin. Det är därför

nödvändigt för banker att ta itu med nödlidande lån. Arbetet med nödlidande lån var en av de viktigaste tillsynsprioriteringarna för ECB:s banktillsyn 2017. Det pågående projektet samordnas av en högnivågrupp för nödlidande lån, som rapporterar direkt till ECB:s tillsynsnämnd. Gruppens viktigaste mål är att ta fram en effektiv och konsekvent tillsynsmetod för banker med höga nivåer av nödlidande lån.

ECB publicerar statistik från banktillsynen⁶ varje kvartal. Denna inkluderar data om kvaliteten på tillgångar för betydande institut. I **tabell 1** syns nedgången i nivåerna på nödlidande lån mellan 2016 och 2017.

Tabell 1

Nödlidande lån och förskott – belopp och andelar per referensperiod

(miljarder euro, procentandelar)

Post	Kv 3 2016	Kv 4 2016	Kv 1 2017	Kv 2 2017	Kv 3 2017
Lån och förskott ¹⁾	14 170,1	14 248,1	14 675,1	14 516,8	14 728,4
Nödlidande lån och förskott	920,1	876,9	865,4	795,1	759,1
Andel nödlidande lån	6,5 %	6,2 %	5,9 %	5,5 %	5,2 %
Täckningsgrad på nödlidande lån	45,8 %	46,3 %	46,6 %	46,3 %	45,9 %

Källa: ECB.

Anm.: Betydande institut på högsta konsolideringsnivå för vilka sameuropeisk rapportering om kapitaltäckning (Corep) och finansiell rapportering (Finrep) är tillgänglig. Konkret fanns det 124 betydande institut det andra kvartalet 2016, 121 det fjärde kvartalet 2016, 118 det första kvartalet 2017 och 114 det andra kvartalet 2017. Antalet enheter per referensperiod speglar förändringar som beror på ändringar i listan över betydande institut efter bedömningar av ECB:s banktillsyn, som generellt görs årligen, samt fusioner och förvärv.

1) Lån och förskott i tabellerna för tillgångskvalitet anges som bokfört bruttovärde. I linje med Finrep: i) innehav för handels exponeringar ingår inte, medan ii) kassabehållning hos centralbanker och annan avistainlåning inkluderas. I enlighet med EBA:s definition är nödlidande lån ett lån eller förskott som inte innehas för handel vilka uppfyller antingen det ena eller båda av följande kriterier: a) Väsentliga lån som är förfallna till betalning mer än 90 dagar efter förfallodagen. b) Det bedöms som osannolikt att gäldenären kommer att betala sina låneförpliktelser fullt ut utan att säkerheter tas i anspråk, oberoende av eventuella förfallna belopp eller antal dagar som förlutit sedan de förfallit till betalning. Täckningsgraden är förhållandet mellan ackumulerade nedskrivningar för lån och stocken nödlidande lån.

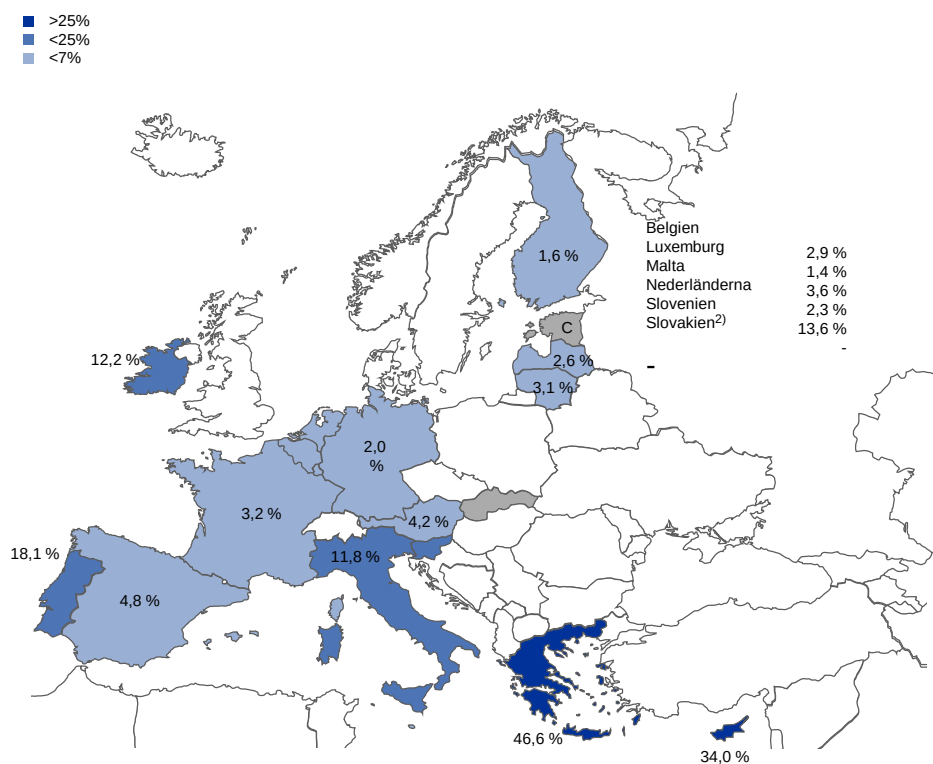
Andelen nödlidande lån varierar kraftigt inom euroområdet

Om man tittar på hela euroområdet varierar andelen nödlidande lån kraftigt mellan olika länder, vilket kan ses i **bild 2**. Det andra kvartalet 2017 hade betydande institut i Grekland och Cypern de högsta andelarna nödlidande lån (med landsviktade genomsnitt på 46,6 % respektive 34,0 %). Portugisiska betydande institut hade med 18,1 % den tredje högsta andelen nödlidande lån. Trenden är att andelen nödlidande lån sjunker kraftigt på årsbasis för betydande institut i Cypern (-6,3 procentenheter), Irland (-5,6 procentenheter), Italien (-4,4 procentenheter) och Slovenien (-3,2 procentenheter). Det tredje kvartalet 2017 uppgick stocken nödlidande lån för italienska betydande institut till 196 miljarder euro, följt av franska betydande institut (138 miljarder euro), spanska betydande institut (112 miljarder euro) och grekiska betydande institut (106 miljarder euro).

⁶ **Statistik från banktillsynen:** Statistiken bygger på information som har samlats in enligt de tekniska genomförandestandarder om tillsynsrapportering som fastställs i Europiska kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 680/2014 och ECB:s förordning om rapportering av finansiell information (ECB/2015/13).

Bild 2

Nödlidande lån och förskott¹ – andelar per land, referensperiod andra kvartalet 2017

Källa: ECB.

Anm.: Betydande institut på högsta konsolideringsnivå för vilka sameuropeisk rapportering om kapitaltäckning (Corep) och finansiell rapportering (Finrep) är tillgänglig.

C: siffran anges inte av konfidentialitetsskäl.

1) Lån och förskott i tabellerna för tillgångskvalitet anges som bokfört bruttovärde. I linje med Finrep: i) innehav för handelsexponeringar ingår inte, medan ii) kassabehållning hos centralbanker och annan avistainlåning inkluderas.

2) Det finns inga betydande institut på högsta konsolideringsnivå i Slovakien.

Viss Finrep är netto för överföringar av nödlidande lån, som är pågående och förväntas slutföras inom kort.

1.2.2

Behovet av en heltäckande strategi för att lösa problemet med nödlidande lån

Behovet av en strategi identifierades inom tre huvudsakliga områden: i) tillsynsåtgärder, ii) rättsliga reformer och iii) andrahandsmarknader för nödlidande lån

ECB:s banktillsyn betonade på ett tidigt stadium att gemensamma ansträngningar från alla intressenter behövdes för att lösa problemet med nödlidande lån. Detta var också en av de främsta slutsatserna i ECB:s inventeringsrapport om nationella tillvägagångssätt, där den senaste versionen publicerades i juni 2017 (se avsnitt 1.2.3.1). Rapporten diskuterade behovet av en heltäckande europeisk strategi inom tre huvudsakliga områden: i) tillsynsåtgärder, ii) rättsliga reformer och iii) behovet av att utveckla andrahandsmarknader för nödlidande tillgångar.

Bild 3

En heltäckande strategi för att lösa problemet med nödlidande lån kräver åtgärder från alla intressenter, inklusive EU och nationella myndigheter

Rörande tillsynsåtgärder har ECB:s banktillsyn infört ett heltäckande tillsynsramverk för nödlidande lån som innefattar:

- att publicera vägledning till alla betydande institut med tillsynsförväntningar kring hanteringen av nödlidande lån och hur antalet nödlidande lån ska minskas,
- att ta fram kvantitativa tillsynsförväntningar som uppmuntrar till avsättningar i god tid i framtiden,
- att genomföra regelbundna inspektioner på plats med fokus på nödlidande lån,
- att inhämta ytterligare relevanta data från banker med höga nivåer nödlidande lån.

Efter Ekofinrådets slutsatser den 11 juli 2017 om en åtgärdsplan för att hantera nödlidande lån i Europa bistår ECB:s banktillsyn också Europeiska bankmyndigheten (EBA) med att utfärda generella riktlinjer om hantering av nödlidande lån som är konsekventa för alla banker i EU. ECB:s banktillsyn diskuterar med EBA om en förstärkning av kravnivåer för nya lån.

Mer generellt har ECB:s banktillsyn aktivt bidragit till flera andra initiativ rörande nödlidande lån på de tre områden som omnämns ovan, inklusive de som är en del av EU:s handlingsplan (enligt överenskommelse i EU-rådet i juli 2017), med nära samarbete med de intressenter som har lett initiativen.

1.2.3 Viktiga beståndsdelar i tillsynens tillvägagångssätt för nödlidande lån

1.2.3.1 Inventering av nationell praxis

En analys av nuvarande metoder för tillsyn och reglering rörande nödlidande lån genomfördes, liksom en analys av hinder för att lösa problemet med nödlidande lån

I juni 2017 publicerade ECB sin senaste inventering av nationella tillsynsmetoder och rättsliga ramverk rörande nödlidande lån. I rapporten presenteras analyser av tillvägagångssätt i alla 19 länderna i euroområdet per december 2016.⁷ Syftet med rapporten var, förutom att identifiera de bästa tillsynsmetoderna, att identifiera i) nuvarande metoder för reglering och tillsyn och ii) hinder för att lösa problemet med nödlidande lån. Den här uppdaterade och utökade inventeringen bygger på en tidigare inventering av nationella tillsynsmetoder och rättsliga ramverk rörande nödlidande lån. Den tidigare inventeringen omfattade åtta länder i euroområdet (Cypern, Grekland, Irland, Italien, Portugal, Slovenien, Spanien och Tyskland) och offentliggjordes i september 2016. Den inventeringen fokuserade på att identifiera bästa praxis i jurisdiktioner med relativt höga nivåer av nödlidande lån, eller branschspecifika problem med nödlidande lån, och på befintliga ramverk för att hantera nödlidande lån.⁸

En av de viktigaste lärdomarna: alla intressenter måste vara förberedda för att i god tid och effektivt hantera rättsliga aspekter

Inventeringen 2017 visade att vissa framsteg har gjorts i euroområdet för att ta itu med problemet med nödlidande lån ur ett tillsynsperspektiv. Inventeringen och erfarenheter från jurisdiktioner med höga nivåer av nödlidande lån visar på en viktig lärdom: alla intressenter behöver vara proaktiva och förberedda innan nivåerna av nödlidande lån blir alltför höga. Många länder med låga nivåer av nödlidande lån har inte ändrat sina relevanta rättsliga ramverk sedan krisens inledning. De borde sammantaget vara bättre förberedda för att i god tid och på ett effektivt sätt hantera de rättsliga aspekter som kan uppstå i det fall nivåerna av nödlidande lån ökar i framtiden. Det innebär exempelvis att mekanismer utanför domstolar snabbas upp (t.ex. mekanismer för att utmäta säkerheter eller hantera insolvensförfaranden för företag och hushåll).

Vad gäller tillsynens regler och metoder för att ta itu med nödlidande lån visar inventeringen att verktyg som inspektioner på plats med specifikt fokus på hanteringen av dröjsmål och nödlidande lån spelar en avgörande roll för att upptäcka begynnande problem på tidigt stadium. I detta avseende är ECB:s vägledning till banker om nödlidande lån, som gäller alla betydande institut, ett viktigt inslag i tillsynsbedömningar i framtiden (se avsnitt 1.1.2).

Vad gäller mindre betydande institut saknade länderna i euroområdet generellt specifika riktlinjer för nödlidande lån när inventeringen av nationell praxis offentliggjordes. Ett antal nationella behöriga myndigheter har emellertid indikerat att de överväger att tillämpa ECB:s vägledning om nödlidande lån också på mindre betydande institut. I sina slutsatser från juli 2017 begärde EU-rådet att EBA senast

⁷ Se ECB, "Stocktake of national supervisory practices and legal frameworks related to NPLs".

⁸ Se ECB, "Stocktake of national supervisory practices and legal frameworks related to NPLs", september 2016.

sommaren 2018 skulle ge ut allmänna riktlinjer om hantering av nödlidande lån, som är förenliga med tidigare nämnda vägledning, med en utökad omfattning som gäller alla banker i hela EU.

Vad gäller de rättsliga ramverken visar inventeringen att dessa (med några undantag) bara till vissa delar har förbättrats i länder med höga nivåer av nödlidande lån sedan den första inventeringen. Hur som helst är det för tidigt för att bedöma effektiviteten i dessa förändringar. Vad gäller rättssystem (inklusive rekryteringen av insolvensexperter) håller förändringarna inte takten med utvecklingen inom lagstiftningen.

Vad gäller informationsramverk för nödlidande lån visar inventeringen att de flesta länder i euroområdet har centrala kreditregister, som oftast förvaltas av nationella centralbanker. Sådana register anses allmänt vara ett värdefullt verktyg för tillsynsmyndigheter för på plats-analyser och skrivbordsanalyser, liksom för att dela information mellan banker.

1.2.3.2 Vägledning om nödlidande lån och relaterad uppföljning

Publiceringen av vägledningen om nödlidande lån var ett viktigt steg för att hantera problemet med nödlidande lån i euroområdet

ECB:s banktillsyn publicerade sin kvalitativa vägledning för banker om hur de ska hantera nödlidande lån⁹ (nedan kallad "vägledningen om nödlidande lån") i mars 2017. Publiceringen föregicks av ett offentligt samråd, som pågick från den 12 september 2016 till den 15 november 2016. En offentlig utfrågning hölls den 7 november 2016. Över 700 enskilda kommentarer mottogs och bedömdes under samrådet. Publiceringen av vägledningen om nödlidande lån var ett viktigt steg mot att kraftigt minska antalet nödlidande lån i euroområdet.

Syftet med och innehåll i vägledningen om nödlidande lån

Vägledningen om nödlidande lån beskriver tillsynsförväntningarna för alla steg i livscykeln för hantering av nödlidande lån

Det främsta budskapet i vägledningen om nödlidande lån är att de berörda bankerna ska prioritera en heltäckande hantering av höga nivåer av nödlidande lån genom att fokusera på sin interna styrning och fastställa sina egna verksamhetsplaner och kvantitativa mål. Alla tre beståndsdelarna kommer att granskas noga av de relevanta gemensamma tillsynsgrupperna. Den "vänta och se"-attityd som vi så ofta har sett tidigare kan inte bestå. Bankernas egna mål måste på lämpliga sätt införlivas i incitamentssystemen för chefer och måste noga övervakas av bankernas ledningsorgan.

Vägledningen om nödlidande lån är ett praktiskt inriktat dokument som fastställer tillsynsförväntningarna på alla relevanta områden som en bank ska ta itu med när de hanterar nödlidande lån. Den är baserad på EBA:s gemensamma definition av nödlidande exponeringar¹⁰. Den täcker också aspekter av utmätta tillgångar och

⁹ ECB, [Vägledning till banker om nödlidande lån](#), mars 2017.

¹⁰ Se bilaga V i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 680/2014

fungerande exponeringar som löper hög risk att bli nödlidande, däribland exponeringar på bevakningslistor och fungerande exponeringar med anstånd.

Vägledningen om nödlidande lån togs fram utifrån befintlig bästa praxis i flera länder i euroområdet. Strukturen följer livscykeln för hantering av nödlidande lån, beskriver relaterade tillsynsförväntningar på strategier för nödlidande lån, styrning av och verksamhet kring nödlidande lån, anståndsåtgärder, identifiering av nödlidande lån, avsättningar för nödlidande lån samt avskrivningar och värdering av säkerheter.

Uppföljande arbete gällande strategier för nödlidande lån och utmätta tillgångar

Banker med hög andel nödlidande lån lämnade in sina strategier och åtgärdsplaner för att minska andelen nödlidande lån till ECB för bedömning

Efter publiceringen av vägledningen om nödlidande lån ombads betydande institut med höga andelar nödlidande lån att lämna in sina strategier och åtgärdsplaner för att minska antalet nödlidande lån till ECB:s banktillsyn. För att säkerställa att informationen är jämförbar och att villkoren är desamma togs en specifik mall fram som bankerna fick fylla i. Med hjälp av mallen skulle bankerna på portföljnivå visa hur och under vilken tidsperiod de planerade att minska sina nivåer av nödlidande lån och utmätta tillgångar.

Bankerna lämnade in sina strategier från mars till juni 2017 och ECB:s banktillsyn utvärderade dem mot tillsynsförväntningarna. Bedömningen genomfördes bank för bank av de gemensamma tillsynsgrupperna med stöd från ett horisontellt team för nödlidande lån. De gemensamma tillsynsgrupperna träffade bankerna under hela processen för att diskutera strategier.

Strategier, åtgärdsplaner och kvantitativa mål för nödlidande lån är varje enskild banks ansvar, men ECB:s banktillsyn förväntar sig att de ska vara ambitiösa och trovärdiga för att säkerställa att minskningen av antalet nödlidande lån och utmätta tillgångar sker i god tid och i tillräcklig utsträckning.

Bedömning av strategierna för nödlidande lån

Strategierna måste vara ambitiösa och trovärdiga och styrningsramverken måste vara lämpliga för sitt syfte

I linje med vägledningen om nödlidande lån ska en banks ramverk för styrning säkerställa att strategin för nödlidande lån kan genomföras smidigt. Mot den här bakgrunden bedömer de gemensamma tillsynsgrupperna strategierna bank för bank, med fokus på tre huvudsakliga delar: i) ambitionsnivån, ii) strategins trovärdighet och iii) styrningsaspekter.

Ambitionsnivån mäts med den brutto- och nettominskning av nödlidande exponeringar och utmätta tillgångar som en bank väntar sig uppnå under en treårsperiod. För varje bank definieras en lämplig ambitionsnivå. Denna tar hänsyn till flera aspekter, som bankens finansiella situation, dess riskprofil, egenskaperna för dess nödlidande portfölj och den makroekonomiska miljön. ECB:s banktillsyn genomförde analyser både på landsnivå och benchmarkinganalyser på expertnivå av de ambitionsnivåer som banker med höga andelar nödlidande lån har prognostiserat.

I bedömningen av om bankers strategier är trovärdiga använder ECB:s banktillsyn ett brett intervall analyser för att fastställa huruvida deras prognostiserade ambitionsnivåer matchar vad de kan uppnå. De relevanta indikatorerna är bl.a. kapitalkapacitet, täckning och trender för avsättningar, väsentligheten i "tillgångsbaserade" strategier, tidsperiodanalys, antaganden om inflöden till och utflöden från den nödlidande portföljen, återvinning av kontantmedel och resurser för att stödja dem, tidslinjer och diversifiering av strategiska alternativ.

Vad utgör en ambitiös och trovärdig strategi för nödlidande lån?

- Ledningsorganens överblick och egenansvar.
 - Klara och tydliga minskningsmål som i tillräcklig detalj, identifieras nedifrån och upp av banken.
 - En detaljerad bedömning av konsekvenserna för kapital, RWA och avsättningar för de enskilda delarna i strategin med detaljerade motiveringar till stöd för genomförandet av strategin och målen.
 - Diversifiering mellan olika strategiska alternativ med ett starkt fokus på exponeringar som förfallit för mer än två år sedan.
 - Stark strategisk styrning, inbegripet väldefinierade incitament för personal på högre nivå och operationell nivå, för att uppnå målen för minskning av antalet nödlidande lån i alla led i kedjan för nödlidande lån.
 - Robust intern operationell kapacitet och ramverk för att genomföra effektiva minskningar av nödlidande lån, inbegripet möjlighet att kommunicera med låntagare på tidigt stadium för att reducera nivån på exponeringar som blir nödlidande.
 - Om det är tillämpligt för en bank, ett starkt fokus på försäljning i god tid av utmäta tillgångar eller på ökade avsättningar om försäljningen inte genomförs på kort sikt.
 - En detaljerad verksamhetsplan som fastställer de viktigaste leveranserna, milstolparna, åtgärderna och tidslinjerna som krävs för att med framgång genomföra strategin.
 - Ett starkt fokus på sunda anstånd, dvs. att identifiera hållbara låntagare och förse dem med hållbara omstruktureringsalternativ som gör att deras lån återigen blir fungerande lån.
 - En välutvecklad verktygslåda för anstånd vars effektivitet övervakas på detaljnivå.
 - Ett finmaskigt övervakningsramverk för genomförandet av strategin, som gör att pådrivande faktorer för underprestationer/överprestationer kan identifieras.
-

Bedömningen av styrningen fokuserar på många olika områden, däribland: i) bankers förfaranden för självbedömning, ii) nivån på ledningsorganets övervakning av den strategiska planen, iii) de incitamentssystem som finns för att uppmuntra till genomförandet av strategin, iv) de sätt på vilka strategin införlivas i den dagliga verksamheten, v) nivån på de resurser (både interna och externa) som banken har avdelat för att lösa problemen med lånen och vi) de strategier som underbygger åtgärdsplanerna.

1.2.3.3 Kvantitativa tillsynsförväntningar om avsättningar i god tid

I utkastet till tillägg till vägledningen om nödlidande lån beskrivs tillsynsförväntningar gällande nivåer och timing på avsättningar i förebyggande syfte, och det kommer att tillämpas bank för bank

I linje med sitt mandat använder ECB sig av en framåtblickande metod för att bemöta risker proaktivt. Sedan publiceringen av vägledningen om nödlidande lån, och via lärdomar från tidigare erfarenheter, har ECB:s banktillsyn fortsatt arbeta med ytterligare åtgärder för att ta itu med nödlidande lån. Den 4 oktober 2017 publicerade banktillsynen ett utkast till tillägg till vägledningen om nödlidande lån för samråd. Tillägget vill främja att avsättningar för nya nödlidande lån görs i god tid för att undvika framtida ansamlingar av nödlidande lån. Under det offentliga samrådet, som avslutades den 8 december 2017, mottog ECB:s banktillsyn 458 individuella kommentarer från 36 motparter. Dessa utgör värdefulla synpunkter som noga övervägdes vid sammanställandet av dokumentet.

Tillsynsförväntningarna kommer att förbättra samstämmigheten i tillsynen och säkerställa lika villkor. Förväntningarna bedöms naturligtvis från fall till fall. I det här sammanhanget är den generella tillsynsförväntningen som beskrivs i tillägget att vad gäller blacolån ska en täckningsgrad om 100 % uppnås två år efter att ett lån har klassificerats som nödlidande. För lån med säkerheter är motsvarande tidsram sju år. För att undvika tröskeffekter är det viktigt med en gradvis övergång till dessa tillsynsförväntningar, med början från tidpunkten för klassificering som nödlidande exponering.

Nivån på avsättningar i förebyggande syfte bedöms i samband med den vanliga tillsynsdialogen. Som utgångspunkt fastställer tillsynsmyndigheten huruvida en banks avsättningar i bokföringen i tillräckligt hög grad täcker dess förväntade kreditförluster. Avsättningar för osäkra fordringar jämförs sedan med de tillsynsförväntningar som anges i tillägget.

Mer exakt kommer ECB under tillsynsdialogen med bankerna att diskutera eventuella avvikelser från de förväntade avsättningarna i förebyggande syfte. ECB beaktar sedan avvikelserna bank för bank och beslutar efter en grundlig analys, som kan innefatta djupdykningar, undersökningar på plats eller både och, huruvida en bankspecifik tillsynsåtgärd är nödvändig. Det här förfarandet är inte automatiserat. Till skillnad från pelare 1-regler är dessa tillsynsförväntningar inte bindande krav som utlöser automatiska åtgärder.

1.2.3.4 Inspektioner på plats av nödlidande lån

Under 2017 slutfördes 57 kreditriskinspektioner, av vilka 6 leddes av ECB och 51 av nationella behöriga myndigheter. Hantering och värdering av nödlidande lån var en huvudfråga under inspektionerna och togs upp i 54 av de 57 inspektionerna på plats. I det här sammanhanget var de främsta aspekterna i arbetet bedömningen av strategier, policyer och förfaranden för nödlidande lån (54 rapporter) och en kvantitativ konsekvensbedömning (37 rapporter).

Strategier, policyer och förfaranden för nödlidande lån

Med vägledningen för nödlidande lån som utgångspunkt har de främsta bristerna i strategier, policyer och förfaranden för nödlidande lån identifierats vara följande.

Trots förbättrad styrning för nödlidande lån är brister i identifieringen av nödlidande lån fortfarande ett problem, särskilt för nödlidande lån med anstånd

Strategi och styrning för nödlidande lån: på det här området har en trend mot mer aktiv hantering av nödlidande lån observerats. Detta beror mestadels på bankernas försök att uppfylla tillsynsförväntningarna i vägledningen om nödlidande lån. De flesta rapporter från inspektionerna på plats belyser dock att den information som ges till bankernas ledningsorgan inte är tillräckligt detaljerad. Detta påverkar t.ex. risker rörande tidig varning och risker som uppstår i olika enheter i bankgruppen eller som uppstår ur tillämpningen av vissa modeller för omstrukturering.

För befintliga nödlidande lån handlar resultaten om lämpligheten i avsättningar för kreditförluster och användning av tillräckliga värderingsavdrag och diskonteringstider

Anstånd för nödlidande lån: de flesta banker saknar effektiva policyer för anstånd, både vad gäller inledningen och avslutandet av anståndsåtgärder. Vid inledningen av anståndsåtgärder är kriteriet för hållbar omstrukturering jämfört med framtvingad omförhandling inte exakt definierat, och vissa anståndsåtgärder som hänvisas till i vägledningen om nödlidande lån identifieras inte som sådana (det gäller t.ex. beviljande av ytterligare krediter och begäran om ytterligare säkerheter). Samtidigt medför klassiska anståndsåtgärder (räntesänkningar, förlängda löptider) ofta inte att lånet beskrivs som nödlidande i rapporteringen om kunder i finansiella svårigheter. Reglerna för att identifiera finansiella svårigheter är fortfarande mycket olikartade och för restriktiva, till största delen beroende på otillräckliga data. Kriterier för att avsluta anståndsåtgärder, särskilt vad gäller anstånd under provperioden, övervakas inte tillräckligt.

Identifiering/klassificering av nödlidande lån: de flesta resultaten rörde i) otillräckliga kriterier för när betalning är osannolik, i synnerhet för specifika branscher (frakt, kommersiella fastigheter, olja och gas) eller finansieringstekniker (finansiering av högt belånade förvärv) och ii) otillbörligt förlitande enbart på de backstoppkriterier som explicit nämns i CRR.

Avsättningar och värdering av säkerheter för nödlidande lån: även om avsättningsförfarandena i allt högre grad stöds av IT-verktyg och mer exakta policyer förekommer fortfarande såväl orealistiska värderingar av säkerheter (vilka ibland indexerats uppåt istället för att omvärderas) som överdrivet optimistiska värderingsavdrag på säkerheter och återhämtningstider. Dessutom använder vissa banker fortfarande olämpliga metoder för att hantera upplupen men ännu inte betald ränta.

Dataintegritet rörande nödlidande lån: bland de många fynden på det här området märks avsaknad av förfaranden för aggregering av riskdata gällande data som är relevant för att upptäcka finansiella svårigheter (t.ex. uppgifter från resultaträkningar, EBITDA, DSCR). Dessutom sker ofta betydande felvärderingar av nyckelparametrar (som värderingsavdrag på säkerheter, diskonteringsstider, kureringsgrader) och kriteriet för avskrivningar (t.ex. uttryckt som tid i fallissemang) är i många fall inte tydligt definierat.

Kvantitativ bedömning

Efter inspektionerna har betydande kvantitativa justeringar begärts – till stor del för att korrigera otillräckliga avsättningar

Förutom att som vanligt bedöma policyer och förfaranden granskade inspektionsteamerna stora mängder kreditakter. I samband med detta användes ibland statistiska tekniker för att utvärdera delar av låneboken för att kontrollera om nivån på avsättningarna i tillräckligt hög grad uppfyllde tillsynskraven (artikel 24 i CRR och artikel 74 i CRD IV överförd i nationell lagstiftning) och internationella redovisningsstandarder (i synnerhet IAS 39 och IAS 8). Majoriteten av dessa granskningar ledde till antingen inga väsentliga förändringar eller i stort sett rimliga justeringar, men vissa inspektioner på plats uppenbarade mycket betydande kvantitativa brister som utlöste individuella tillsynsåtgärder.

1.2.3.5 ECB:s kvartalsvisa insamling av data för banker med höga nivåer nödlidande lån

Ytterligare kvartalsvis datainsamling har införts för betydande institut med stora exponeringar mot nödlidande lån

I september 2016 godkände ECB:s tillsynsnämnd införandet av kvartalsvis insamling av data om nödlidande lån för betydande institut med höga nivåer nödlidande lån.¹¹ Syftet är att komplettera den information som samlas in av tillsynsmyndigheterna enligt ramverket för harmoniserad rapportering (EBA:s tekniska genomförandestandard om tillsynsrapportering) med ytterligare och mer detaljerade data. Sådana data behövs för att effektivt övervaka risker relaterade till nödlidande lån hos banker med höga nivåer av sådana.

ECB:s rapporteringsmallar som användes under rapporteringscykeln 2017¹² kompletterar de befintliga Finrep-mallarna för nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd. De innehåller bl.a. en uppdelning av stocken nödlidande lån per tidsperiod liksom information om säkerheter (även utmätta tillgångar), inflöden till och utflöden från stocken av nödlidande lån samt data om omstruktureringar/anstånd.

Data från den kvartalsvisa insamlingen används som riktvärden och läggs in av de gemensamma tillsynsgrupperna i bedömningen av bankers strategier, förfaranden och organisation för hantering av nödlidande lån. I exemplet nedan visas nödlidande exponeringar för vilka domstolsförhandlingar hade inletts som procentandel av

¹¹ Som beskrivs i vägledningen om nödlidande lån definierar ECB:s banktillsyn banker med höga nivåer av NPL som "banker där denna nivå är väsentligt högre än den genomsnittliga nivån i EU".

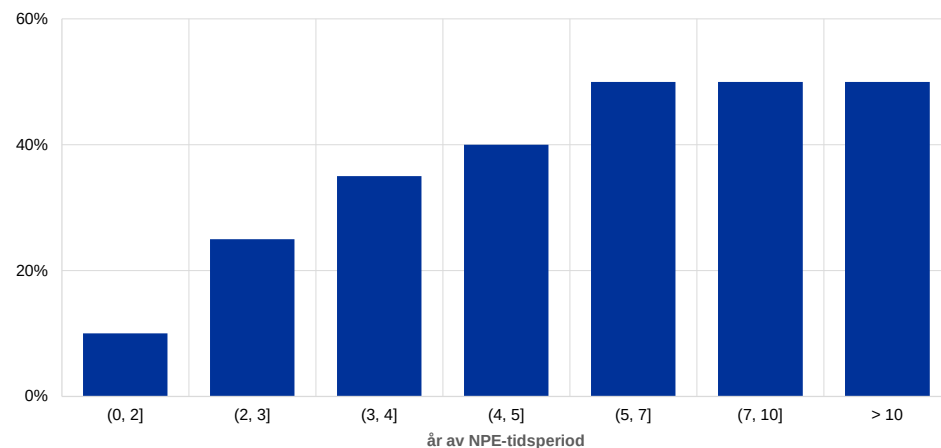
¹² Kvartalsvis rapportering från den 31 december 2016 till den 31 december 2017.

rapporteringsurvalet från banker med höga nivåer av nödlidande lån i slutet av juni 2017.

Diagram 5

Andel nödlidande lån för vilka domstolsförhandlingar har inletts, sorterade efter år

(i procent)

Källa: ECB.

Anm.: Baserat på ett urval av banker med höga nivåer av nödlidande lån, omfattande ca 50 % av den totala volymen nödlidande lån hos betydande institut. Avrundade data.

Banker som deltar i den här datainsamlingen har informerats om de relevanta kraven i sina respektive ÖUP-brev.¹³

Med utgångspunkt i erfarenheterna från rapporteringscykeln 2017 har ECB ändrat och effektiviserat den uppsättning mallar som används för den kvartalsvisa datainhämtningen. ECB har också försett de rapporterande instituten med en reviderad version av kraven, som kommer att gälla från den 31 mars 2018.

ECB och EBA diskuterar för närvarande möjligheten att införliva dessa mallar för nödlidande lån i ramverket för harmoniserad rapportering.

1.2.4 Utsikter och nästa steg

Det är en fortgående tillsynsprioritering för ECB:s banktillsyn att fortsätta arbetet med att lösa problemet med nödlidande lån hos betydande institut. De gemensamma tillsynsgrupperna fortsätter sina interaktioner med banker med höga nivåer av

¹³ Den rättsliga grunden för den kvartalsvisa insamlingen av data om nödlidande lån för banker med höga nivåer av nödlidande lån är artikel 10 i SSM-förordningen och artikel 141 i ramförordningen om SSM. Faktum är att ECB kan kräva att kreditinstitut med säte i deltagande medlemsstater tillhandahåller all information som krävs för att ECB ska kunna utföra sina tillsynsuppgifter, inklusive information som ska tillhandahållas med återkommande intervall och i specificerade format för tillsynsändamål. ECB använde dessa befogenheter inom gränserna för principen om maximal harmonisering som EBA:s tekniska genomförandestandard strävade efter. Det här tillvägagångssättet ger ECB den nödvändiga flexibiliteten för att inhämta data från banker för att utföra sina tillsynsuppgifter och regelbundet justera/uppdatera datakraven, utom om dessa data inhämtas under EBA:s tekniska genomförandestandard.

nödlidande lån, med särskilt fokus på deras strategier för att lösa problemet. Det förväntas att dessa strategier övervakas noga och uppdateras åtminstone årligen.

Det slutliga tillägget till vägledningen om nödlidande lån offentliggjordes den 15 mars 2018. Eftersom tillägget fokuserar på nya nödlidande lån kommer emellertid eventuella uppföljningsaktiviteter med de betydande instituten att inledas gradvis över tid.

ECB:s banktillsyn kommer slutligen, med tanke på att många intressenter måste agera på problemet med nödlidande lån, att fortsätta sitt nära samarbete med andra europeiska och nationella intressenter för att ta itu med de kvarvarande problemen i ramverket för nödlidande lån, enligt beskrivningen i den inventeringsrapport som gavs ut i juni 2017.

1.3 Arbete med tematiska granskningar

1.3.1 Affärsmodeller och lönsamhetsfaktorer

2016 inledde den europeiska banktillsynen en tematisk granskning för att på djupet bedöma affärsmodeller och lönsamhetsfaktorer hos majoriteten av de betydande instituten. Den tematiska granskningen kommer att slutföras 2018.

Bedömningen av bankers affärsmodeller och lönsamhetsfaktorer är en viktig prioritering för den europeiska banktillsynen. Lönsamma banker kan på egen hand generera kapital och på så sätt bygga upp tillräckliga buffertar, samtidigt som de upprätthåller en rimlig riskaptit och lånar ut till den reala ekonomin. Banker som kämpar för att uppnå hållbar lönsamhet kan å andra sidan hamna i mer riskfyllda aktiviteter.

Lönsamheten har varit under press från olika källor

I den nuvarande miljön pressas bankernas lönsamhet av låga räntor och fortsatt stora värdeminskningar i vissa länder och sektorer. En annan utmaning är strukturella faktorer, t.ex. överkapacitet på vissa marknader, konkurrens från icke-banker, ökad efterfrågan från kunder på digitala tjänster och behovet av att anpassa sig till nya regelkrav.

Första året av den tematiska granskningen var en förberedelsefas: verktyg och vägledning för de gemensamma tillsynsgrupperna togs fram

Den tematiska granskningen behandlar bankers lönsamhetsfaktorer både på företagsnivå och i de olika affärsmodellerna. Den har flera mål. Den är en bedömning av bankernas förmåga att korrigera svagheter i sina affärsmodeller, men också en utvärdering av hur dålig lönsamhet påverkar bankers beteende. Den kommer också att berika den horisontella analysen, i synnerhet genom att samordna de insikter som de gemensamma tillsynsgrupperna har fått och genom att harmonisera deras uppföljning av bankerna. Under den tematiska granskningens första år skapades de nödvändiga analysverktygen och en heltäckande vägledning för att stödja de gemensamma tillsynsgrupperna i deras analyser togs fram.

Under det första kvartalet 2017 har ECB samlat in data om bankers förväntade resultaträkningar och de underliggande antagandena. Allt som allt väntar sig

Under den tematiska granskningens andra år analyserade de gemensamma tillsynsgrupperna sina bankers affärsmodeller och lönsamhetsfaktorer.

bankerna under de kommande två åren en gradvis förbättring av lönsamheten tack vare robust tillväxt i utlåningen och lägre värdeminskningar, medan räntenettomarginalerna fortsätter att vara pressade.

Under det andra och tredje kvartalet 2017 skiftade den tematiska granskningens fokus till bankspecifika analyser som genomfördes av de gemensamma tillsynsgrupperna. Grupperna interagerade direkt med bankerna för att bevaka alla aspekter av deras affärsmodeller och lönsamhetsfaktorer. De undersökta aspekterna var alltifrån bankernas kärnkapacitet att generera intäkter till deras förmåga att förstå och styra sin verksamhet och att genomföra sina valda strategier.

De gemensamma tillsynsgruppernas resultat kombineras med analysresultat från ECB:s GD Mikrotillsyn IV, som bygger på interna och externa datakällor. Detta innebär en grundlig analys av de mest lönsamma bankerna för att förstå faktorerna som driver deras resultat och fastställa om de är hållbara. Bankers strategier för att ta itu med dålig lönsamhet varierar kraftigt, och innefattar tillväxtstrategier för att öka räntenettointäkter, utökning av de delar av verksamheten som drar in avgifter och provision, kostnadsnedskärningar och digitalisering.

Bankerna gjordes, som en del av tillsynsdialogen, uppmärksamma på brister i institutens interna arrangemang för att styra lönsamheten, liksom på problem i affärsplanerna (t.ex. överdrivet risktagande). Identifieringen av brister kommer också att leda till att planer för att minska riskerna skapas för de berörda bankerna. Dessa kommer att meddelas i början av 2018.

I slutändan kommer resultaten av den tematiska granskningen att användas i 2018 års översyns- och utvärderingsprocess (ÖUP). De kan utlösa inspektioner på plats och djupdykningar på områden där blindade fläckar har identifierats. Analyserna kommer att ge möjlighet att jämföra praxis mellan likartade institut.

1.3.2 Effekterna av IFRS 9 på avsättningar

IFRS 9 syftar till att säkerställa mer adekvata avsättningar i god tid

Den nya redovisningsstandarden för finansiella instrument (IFRS 9), som trädde i kraft i januari 2018, bygger på lärdomarna från finanskrisen, nämligen att avsättningar som baseras på modeller med inträffade förluster ofta ledde till avsättningar som var "för små och för sena". Mot den här bakgrunden konstruerades IFRS 9 för att säkerställa mer adekvata avsättningar i god tid med hjälp av en modell med förväntade kreditförluster som använder framåtblickande information.

Nyheterna som införs med IFRS 9 innebär stora förändringar i redovisningen av finansiella instrument och utökar den roll som bedömningar spelar i standardens genomförande och efterföljande tillämpning. Eftersom siffror från redovisningen utgör grunden för att beräkna tillsynens kapitalkrav var en av SSM:s tillsynsprioriteringar för 2016 och 2017 att i) bedöma hur väl förberedda betydande och mindre betydande institut är för införandet av IFRS 9, ii) mäta den potentiella effekten på avsättningar och iii) främja en konsekvent tillämpning av den nya standarden. Bedömningen baserades i första hand på vad som anses vara bästa praxis på internationell nivå. Detta fastställs i de vägledningar som har getts ut av

En övergångsperiod minskar de potentiella negativa effekterna från IFRS 9 på bankernas lagstadgade kapital

Baselkommittén för banktillsyn (BCBS) och Europeiska bankmyndigheten (EBA). Under genomförandet av den här tillsynsaktiviteten samarbetade ECB med de nationella behöriga myndigheterna, EBA och BCBS. Samarbetet kommer att fortsätta under de uppföljningsaktiviteter som har planerats för 2018.

Vad gäller effekten på siffror som har betydelse för tillsynen är det viktigt att notera att EU:s lagstiftare har infört övergångsåtgärder. Åtgärdernas syfte är att minska de potentiella negativa effekterna från IFRS 9 på bankernas lagstadgade kapital. Åtgärderna har implementerats genom förordning (EU) 2017/2395¹⁴, som offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 27 december 2017.

En rapport med resultaten från den tematiska granskningen har publicerats på ECB:s webbplats för banktillsyn. Där finns en sammanfattning av de främsta kvalitativa och kvantitativa resultaten för betydande och mindre betydande institut. Vad gäller de kvalitativa resultaten är den övergripande slutsatsen att det hos vissa institut fortfarande finns utrymme för förbättringar för att implementeringen av IFRS 9 ska hålla hög kvalitet. Tillsynsmyndigheten har generellt observerat att de största betydande instituten har kommit längre i förberedelserna för den nya standarden än betydande institut av mindre storlek. Den mest utmanande aspekten av IFRS 9 för betydande institut består i att mäta värdeminskningar, eftersom detta kräver att instituten i hög grad förändrar sina interna processer och system. För mindre betydande institut är de mest utmanande aspekterna modellerna med förväntade kreditförluster och tillgången till data. Den tematiska granskningen visar att den stora majoriteten av instituten arbetar intensivt med implementeringen av IFRS 9.

Den fullt infasade genomsnittliga negativa effekten av IFRS 9 på kärnprimärkapitalrelationen beräknas uppgå till 40 baspunkter

Från ett kvantitativt perspektiv visar rapporten att den fullt infasade genomsnittliga negativa effekten av IFRS 9 på den lagstadgade kärnprimärkapitalrelationen beräknas uppgå till 40 baspunkter. Resultatet bygger på data från betydande institut som har kommit långt med implementeringen av IFRS 9 och som därmed har de mest tillförlitliga uppgifterna. Den fullt infasade genomsnittliga negativa effekten på den lagstadgade kärnprimärkapitalrelationen för mindre betydande institut beräknas på samma sätt uppgå till 59 baspunkter. Om man räknar in övergångsarrangemangen förväntas den genomsnittliga negativa effekten av IFRS 9 på kärnprimärkapitalet på övergångsdatumet uppgå till omkring 10 baspunkter för betydande institut och 25 baspunkter för mindre betydande institut.¹⁵

Den första fasen av granskningen av betydande institut genomfördes hos de institut som var beredda att bedömas första kvartalet 2017. Alla resultat och alla behov av åtgärder meddelades de berörda instituten. De gemensamma tillsynsgrupperna kommer att följa upp olösta frågor under 2018. De institut som inte var fullt förberedda på bedömningen mottog ett varningsbrev under det första kvartalet 2017.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2395 av den 12 december 2017 om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 vad gäller övergångsarrangemang för att mildra inverkan på kapitalbasen av införandet av IFRS 9 och för hanteringen av vissa av den offentliga sektorns exponeringar uttryckta i en medlemsstats nationella valuta som stora exponeringar (EuT L 345, 27.12.2017, s.27).

¹⁵ Effekten beräknades med antagandet att på dag 1 skulle 95 % av effekten som uppstår från förväntade kreditförluster återföras till kärnprimärkapitalet. Effekten som uppstår från klassificering och mätning omfattas inte av några övergångsåtgärder.

och bedömdes av de gemensamma tillsynsgrupperna senast den 30 november 2017. En horisontell utvärdering av förberedelserna hos ett urval av mindre betydande institut genomfördes. ECB och de nationella behöriga myndigheterna planerar att följa upp mindre betydande instituts implementering av IFRS 9 under 2018.

1.3.3 Riskdataaggregering och riskrapportering

En tematisk granskning av riskdataaggregering och riskrapportering var en av SSM:s tillsynsprioriteringar för 2016 och 2017

En sund riskhantering hos banker bygger på företagsomfattande datakvalitet, effektiv riskdataaggregering och fungerande rapporteringsförfaranden. En viktig lärdom från finanskrisen var dock att vissa banker inte fullständigt kunde identifiera riskexponeringar. Detta berodde på att de saknade lämplig riskinformation och förlitade sig på svaga metoder för riskdataaggregering. De drabbade bankernas förmåga att fatta beslut i tid försämrades allvarligt, med långtgående konsekvenser för bankerna själva och den finansiella sektorn som helhet.

Mot denna bakgrund var en tematisk granskning av riskdataaggregering och riskrapportering en av SSM:s tillsynsprioriteringar för 2016 och 2017.

Den tematiska granskningen inleddes 2016 och omfattade ett urval av 25 betydande institut. Den utfördes av de relevanta gemensamma tillsynsgrupperna, med stöd av en central arbetsgrupp bestående av personal från ECB och de nationella behöriga myndigheterna. De nationella behöriga myndigheterna gav operativ vägledning och säkerställde att granskningen genomfördes konsekvent. Granskningen genomfördes i enlighet med proportionalitetsprincipen och tog hänsyn till de granskade bankernas storlek, affärsmodeller och komplexitet.

Resultaten av granskningen kommunicerades till bankerna och begäranden om korrigerande åtgärder gjordes under andra kvartalet 2017

Resultaten visar att genomförandestatusen för BCBS 239 principer för de betydande institut som omfattas i hög grad fortfarande är otillfredsställande. Resultaten av granskningen kommunicerades till de berörda bankerna i samband med enskilda tillsynsdialoger. Begäranden om korrigerande åtgärder införlivades i slutliga uppföljningsbrev som skickades av ECB under andra kvartalet 2017. Dessa begäranden riktades i synnerhet till de banker som uppvisade stora svagheter som kunde få kraftiga effekter på deras riskprofiler.

I detta sammanhang ombads bankerna också att inkomma med tydliga, korrekta och detaljerade åtgärdsplaner. Den centrala arbetsgruppen, med stöd av de gemensamma tillsynsgrupperna, utvärderade åtgärdsplanerna för att säkerställa horisontell konsekvens.

Den metod som har utvecklats av den centrala arbetsgruppen kommer att berika tillsynens bedömningsmetoder för riskdataaggregering och riskrapportering. Mer generellt för alla betydande institut kommer de huvudsakliga resultaten av granskningen att införlivas i bedömningen av dataaggregering och rapporteringsförmågor i ÖUP.

Granskningen vägledades av de principer för effektiv riskdataaggregering och riskrapportering¹⁶ som har getts ut av BCBS. ECB övervakar hur institutens riskdataaggregering och riskrapportering förbättras, och informerar och uppdaterar BCBS riskdatanätverk (BCBS's Risk Data Network) om relevanta insikter.

1.3.4 Outsourcing

Under det senaste decenniet har den tekniska utvecklingen inte bara förändrat kundernas förväntningar på banktjänster. Den har också förändrat hur banker fungerar och levererar sina tjänster. I synnerhet har uppkomsten av molntjänster haft stora effekter på hur banker strukturerar sin verksamhet – nämligen vad de fortfarande gör "in house" och vad de lägger ut på externa tjänsteleverantörer.¹⁷ Den här utvecklingen skapar nya affärsmöjligheter för bankerna och ger dem enkel tillgång till tjänster och expertkunskaper utanför det vanliga bankområdet. Dessa möjligheter medför emellertid också risker som måste hanteras. Detta är något som den europeiska banktillsynen är mycket uppmärksam på. En källa till oro är att outsourcingen kan förvandla euroområdet banker till rena skalbolag eller skapa hinder för effektiv tillsyn av banker, t.ex. med tanke på Brexit och den potentiella flytten av banker från Storbritannien till euroområdet.

Outsourcing identifierades som en av SSM:s tillsynsprioriteringar 2017 och en riktad tematisk granskning av bankers hantering av och metoder för outsourcing inleddes

ECB underrättas om vissa outsourcingarrangemang där ett relevant förfarande fastställs av det nationella ramverket. Mer generellt är fastställandet av huruvida outsourcingarrangemang är lämpliga en del av bedömningen av ett instituts riskprofil, inklusive dess riskhanteringssystem för ÖUP-syften¹⁸. Mot den här bakgrunden identifierades outsourcing som en av SSM:s tillsynsprioriteringar 2017 och en riktad tematisk granskning av bankers hantering av och metoder för outsourcing inleddes. Syftet med granskningen är att få insikt i de policyer, strategier och styrningsformer som banker använder när de hanterar risker som härstammar från outsourcing, och hur de bedömer och övervakar risker som har outsourcats.

Som en del av den tematiska granskningen arbetade ett horisontellt team tillsammans med de relevanta gemensamma tillsynsgrupperna och samlade in information om hur ett representativt urval av banker hanterar de risker som är associerade med outsourcad verksamhet. Den tematiska granskningen visade att bankernas metoder för outsourcing under det nuvarande arrangemanget skiljer sig kraftigt åt både vad gäller styrning och övervakning. Bankers osäkerhet om identifiering av outsourcing och väsentlig outsourcing flaggades också. Teamet identifierade också bästa metoder och upptäckte att ytterligare vägledning för banker om hur de ska hantera outsourcad verksamhet inte bara är nödvändigt ur tillsynsperspektiv, utan också skulle välkomnas av bankerna själva.

¹⁶ Se BCBS, [Principles for effective risk data aggregation and risk reporting](#), januari 2013.

¹⁷ EBA har identifierat detta och publicerat sin rekommendation om outsourcing av molntjänster [Recommendation on outsourcing to Cloud Service](#).

¹⁸ Se SSM:s ÖUP Metodhandboken.

Utvecklingen inom outsourcing påverkar banksektorn i hela världen. Outsourcing behandlas emellertid – även i de länder som omfattas av den europeiska banktillsynen – mycket olika under de olika rättsliga ramverken

Den tematiska granskningen innefattade också en kartläggning och bedömning av outsourcinglandskapet i euroområdet, inklusive processuella aspekter (t.ex. anmälningar och godkännanden). En jämförelse av de nationella rättsliga ramverken bekräftade att landskapet är mycket olikartat. SSM-länderna har visserligen överfört CEBS¹⁹ riktlinjer om outsourcing²⁰ i en eller annan form, men de resulterande bestämmelserna varierar kraftigt i hur formella och detaljerade de är. För att få en komplett bild och ta hänsyn till många betydande instituts internationella karaktär utbytte ECB också information om tillsynsmetoder med flera tillsynsmyndigheter utanför euroområdet. ECB strävade efter att bättre förstå dessa tillsynsmyndigheters förväntningar på hanteringen av outsourcad verksamhet och på grundval av detta jämföra ut de internationella spelreglerna.

Granskningen visar på ett tydligt behov av att mer detaljerat beskriva tillsynens förväntningar rörande outsourcingarrangemang. Detta skulle skapa mer klarhet för banker och samtidigt bidra till att harmonisera tillsynens tillvägagångssätt rörande outsourcing. Detta arbete kommer att genomföras i nära samarbete med de nationella behöriga myndigheterna och EBA.

1.4

Tillsyn på plats

Sammanlagt 157 inspektioner godkändes för 2017

Den tredje omgången inspektioner på plats ingick i 2017 års program för tillsynsgranskning (SEP). Sammanlagt 157 inspektioner godkändes för 2017 (jämfört med 185 år 2016). Det lägre antalet planerade inspektioner på plats jämfört med 2016 berodde på att den riktade granskningen av interna modeller prioriterades och på att inspektionerna på plats har blivit mer komplicerade och tidskrävande, i synnerhet kreditriskinspektioner.²¹

Den 31 december hade alla utom en av de planerade inspektionerna på plats inletts (156 av 157). Av dessa slutfördes 64 inspektioner under 2017 och slutrapporterna delades med de inspekterade instituten. Det totala antalet slutförda inspektioner på plats under 2017 innefattar dessutom 98 inspektioner som genomfördes under 2016 års SEP-program (dessa inleddes 2016 och slutfördes 2017), liksom 18 inspektioner på plats utanför SSM-länderna.

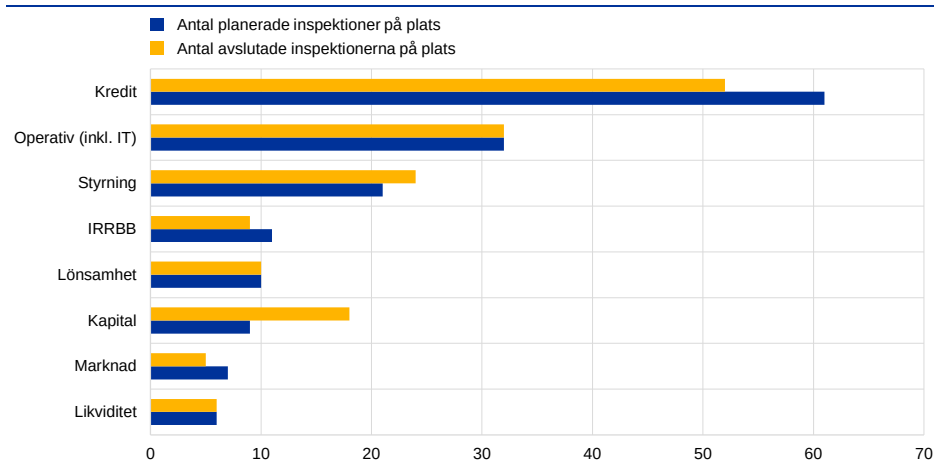
¹⁹ Kommittén för europeiska banktillsynsmyndigheter.

²⁰ [CEBS Guidelines on outsourcing of 14 December 2006](#).

²¹ Andelen kreditriskinspektioner ökade med 8 procentenheter från 2016 till 2017, och begärandena fokuserar i allt högre grad på relativt tidskrävande granskningar av kreditarrangemang. Tidsåtgången för fältarbete för kreditriskinspektioner är i genomsnitt omkring en tredjedel längre än det totala genomsnittet.

Diagram 6

2017 års inspektioner på plats: indelade efter risktyp

Anm.: Under 2017 färdigställdes inspektioner från både 2016 och 2017 års SEP-program. Detta förklarar varför fler kapitalinspektioner färdigställdes under 2017 än vad som ingick i 2017 års SEP.

Planeringen och avsättningen av personal för inspektioner på plats görs i nära samarbete med de nationella behöriga myndigheterna, och ledarna för inspektionsteamerna kommer, i likhet med övriga deltagare, fortfarande oftast från dessa myndigheter. Den 31 december 2017 hade 90 % av inspektionerna letts av nationella behöriga myndigheter, med ett huvudsakligt fokus på grupper med huvudkontor i de nationella behöriga myndigheternas respektive länder. De återstående 10 % av inspektionerna leddes av ECB:s centrala avdelning för inspektioner på plats.

2017 lanserade den europeiska banktillsynen ett systemomfattande arbete för att öka antalet inspektioner med gränsöverskridande och blandade team de kommande åren

2017 lanserade den europeiska banktillsynen ett systemomfattande arbete med målet att öka antalet gränsöverskridande inspektioner och inspektioner med blandade team de kommande åren. För detta ändamål infördes en mer exakt definition av blandade/gränsöverskridande team och en åtgärdsplan togs fram av ECB:s tillsynsnämnd. Team anses vara "gränsöverskridande" om teamets chef och minst en teammedlem inte kommer från den relevanta nationella behöriga myndighet som är hemmamyndighet/värdmyndighet. Team anses vara "blandade" om teamets chef kommer från den relevanta nationella behöriga myndighet som är hemmamyndighet/värdmyndighet, medan minst två teammedlemmar inte kommer från den relevanta nationella behöriga myndighet som är hemmamyndighet/värdmyndighet.

Om man tillämpar denna nya definition utfördes 29 av de 157 inspektioner på plats som var planerade för 2017 (18,5 %) av blandade/gränsöverskridande team, vilket utgör en liten nedgång jämfört med 2016. Genomförandet av den nya åtgärdsplanen väntas vända den trenden: 2018 kommer omkring 25 % av de planerade inspektionerna på plats att utföras av blandade/gränsöverskridande team.

Tabell 2

Personalsammansättning vid inspektionerna: Nationella behöriga myndigheter och ECB

	Gränsöverskridande och blandade team	
	Antalet inspektioner på plats 2016	Antalet inspektioner på plats 2017
ECB + NCA	18	16
Gränsöverskridande	6	6
Blandade team	8	7
Totalt	32	29

Med erfarenheterna från två års arbete i åtanke beslutade ECB:s tillsynsnämnd att förfarandet²² för inspektioner på plats skulle förändras. Förändringarna syftade till att förbättra inspektionernas kvalitet, hastighet och ansvarighet. Bankerna har nu möjlighet att skriftligen kommentera resultaten i en bilaga till inspektionsrapporten. Den reviderade processen ger fullständig transparens och säkerställer att den relevanta gemensamma tillsynsgruppen kan ta bankens kommentarer i beaktande när den förbereder uppföljningsinspektionen.

I juli 2017 inledde ECB ett offentligt samråd om en vägledning för inspektioner på plats och granskningar av interna modeller

I juli 2017 inledde ECB ett offentligt samråd om en vägledning för inspektioner på plats och granskningar av interna modeller. Syftet med vägledningen är att förklara hur ECB:s banktillsyn genomför inspektioner på plats och att vara en praktisk handledning för inspekterade banker. Utkastet till vägledning revideras för närvarande och kommer att ges ut efter att ha godkänts av ECB:s tillsynsnämnd och efter att ha genomgått ECB-rådets förfarande med implicit godkännande.

För 2018 kommer flera inspektioner som omfattar praktiskt taget identiska ämnen att samordnas i omfattning och tidsplanering. Detta möjliggör en intensifierad diskussion mellan uppdragets chefer och ECB:s övervakningsteam. Syftet är att ytterligare förbättra effektiviteten i inspektionerna och att göra tillvägagångssättet mer konsekvent.

Viktiga resultat från inspektioner på plats

Följande analys omfattar åtta riskkategorier och 137 inspektioner för vilka inspektionsrapporten gavs ut mellan den 1 januari 2017 och den 31 oktober 2017.

Kreditrisk

Mer än hälften av kreditriskinspektionerna fokuserade enbart på de kvalitativa aspekterna av förfarandet för hantering av kreditrisk. De återstående 45 % av inspektionerna riktade in sig på tillgångarnas kvalitet genom att genomföra

²² Från utnämningen av uppdragets chef till överlämnandet av uppföljningsbrevet till banken.

granskningar av kreditarrangemang. Dessa visade på finansiella effekter som översteg 10 miljarder euro. De mest problematiska resultaten var:

- **Felaktig klassificering av gäldenärer:** brister i definitionen och/eller identifieringen av fallissemang eller nödlidande exponeringar, svaga förfaranden för övervakning av högrisklåntagare (system för tidiga varningar, identifiering av anstånd, intern rating). Det finns därför ett behov av ytterligare avsättningar.
- **Felaktig beräkning av avsättningar:** värderingsavdrag på säkerheter, återhämtningstid, kureringsgrader, beräkningar av kassaflöden och parametrar för kollektiva avsättningar.
- **Svaga kreditgivningsförfaranden:** otillräcklig analys av gäldenärer, oidentifierade undantag mot bankens delegerings-/begränsningssystem.
- **Styrningsproblem:** brister i den interna styrningsmodellen med "tre försvarslinjer", t.ex. en svag andra försvarslinje: svag riskhanteringsfunktion, styrelsen eller de högsta cheferna deltar inte, internrevision med otillräckliga befogenheter, övercentralisering av beslutsprocessen.
- **Lagstadgade relationer:** felräkning av riskviktade tillgångar, brott mot regleringar om stora exponeringar.

Styrningsrisk

De vanligaste ämnena som avhandlades av inspektioner på plats gällande intern styrning och riskhantering var organisationsstruktur samt ledningsorganets och internrevisionens roller och ansvarsområden. Resultat av allvarlig art identifierades ofta på följande områden:

- **Organisationsstruktur:** brister i ramverk för intern styrning, olämpliga/otydliga rapporteringsvägar, bristande samordning inom gruppen.
- **Ledningsorganets roller och ansvarsområden:** intressekonflikter, otillräcklig definition/uppdatering av strategiska metoder, brister i delegeringen av befogenheter.
- **Internrevision:** otillräckliga revisions- och uppföljningsaktiviteter.
- **Funktion för regelefterlevnad:** brister i bedömningen av efterlevnadsrisker, otillräckliga resurser, policyer och förfaranden som är för gamla.
- **Riskhanteringsfunktion:** brister inom riskmätning, övervakning/kontroller och rapportering, avsaknad av eskaleringsförfaranden.
- **Styrningsprocesser:** brister i konstruktionen av strategier och förfaranden för godkännande av nya produkter.

Operativ risk

De vanligaste ämnena som avhandlades i inspektioner gällande operativ risk var bankers organisatoriska ramverk, policyer och förfaranden, mätning och hantering av risk, riskhanterings omfattning och riskidentifiering. Majoriteten av de viktigaste resultaten hörde till följande områden:

- **Organisatoriskt ramverk, policyer och förfaranden:** brister i beslutsprocesserna för operativa risker, otillräcklig uppdelning av ansvar, svagheter i rapporteringssystem.
- **Mätning och hantering av risker:** otillräcklig övervakning av exponeringar för operativa risker, brister i förfaranden för insamling av data om operativa risker, avsaknad av riskförebyggande åtgärder för att hantera händelser relaterade till operativ risk.
- **Omfattning på riskhantering och riskidentifiering:** ofullständig täckning av väsentliga operativa risker, brister i hanteringen av operativ risk på gruppnivå, otillräcklig bedömning av operativ risk i godkännandeförfaranden för nya projekt/produkter.
- **Riskprofil, riskstrategi och riskkaptit:** otillräcklig bedömning av operativa riskprofiler, avsaknad av strategier för operativ risk.

IT-risk

Inspektioner som rör IT-risk omfattar oftast: i) organisatoriskt ramverk, strategi, policyer, förfaranden och systemarkitektur, ii) organisation och outsourcing, iii) riskhantering, iv) hantering av säkerheten, v) hantering av datakvaliteten och vi) hantering av IT-driften.

Omkring en tredjedel av resultaten har att göra med IT-säkerhet. De återstående resultaten har att göra med IT-organisationen och outsourcing, riskhantering, hantering av datakvalitet, hantering av IT-kontinuiteten och programvaruhantering.

Exempel på de viktigaste IT-riskrelaterade resultaten är:

- delar av IT-infrastrukturen har ingen leverantörssupport,
- ingen uppdelning av ansvar mellan utvecklare och IT-drift,
- ingen heltäckande uppdaterad säkerhetspolicy,
- ingen egentlig nätverkssegmentering,
- begränsad loggföring från verktyg för hantering av säkerhetstillbud,
- otillräcklig omcertifieringsprocess för åtkomsträttigheter,
- ingen heltäckande testning av verksamhetens kontinuitet.

Kapitalrisk

Inspektioner relaterade till lagstadgat kapital (pelare 1) avhandlade mestadels följande områden: styrning, interna policyer och kontroller, avstämningsprocessen, kvalitetssäkring av data och kapitalkrav för kreditrisk. Dessutom fokuserade IKU-inspektioner på organisationsstruktur, riskidentifiering och aggregering, kapitalplanering och stresstestning.

De viktigaste resultaten från pelare 1-inspektioner är:

- brister i identifiering och åtgärdande av problem med datakvaliteten, vilket leder till fel i beräkningar av egna medel och riskvägda tillgångar,
- otillräckliga policyer, förfaranden och kontroller för bedömning av krav på kreditriskreducerande metoder.

De viktigaste resultaten från IKU-inspektioner är:

- svagheter i kvantifieringen, i synnerhet vad gäller kreditriskmodellering (t.ex. gällande använda antaganden, omotiverade förenklingar, parameterisering osv.),
- underutvecklat ramverk för stresstestning (problem med scenariodefinition, avsaknad av omvända stresstester),
- IKU-förfarandet är inte införlivat i bankens ramverk för riskhantering.

Ränterisk i bankboken

Alla inspektioner som rörde ränterisk i bankboken (IRRBB) granskade mätning, hantering och övervakning av risk. Nästan alla inspektioner granskade också riskregistret, riskaptiten och riskstrategin liksom omfattningen av riskhanteringen och riskidentifieringen. Viktiga resultat rörde oftast mätning, hantering och övervakning av ränterisk i bankboken. De vanligaste identifierade problemen var:

- riskmodellernas oförmåga att hantera negativa räntor,
- avsaknad av en konsoliderad syn på innehavsnivå på beteendemodeller som utvecklats av olika juridiska enheter,
- avsaknad av robust grund för de huvudsakliga antagandena i modeller för förtida inlösen,
- otillräcklig datainsamling,
- olämplig definition av begränsningsramverket.

Likviditetsrisk

Alla inspektioner av likviditetsrisk omfattade styrning, mätning, övervakning och hantering av risker, stressscenarier, riskreducerande metoder samt krav på rapportering och offentliggörande. Majoriteten av resultaten handlar om riskmätning och styrning, med en betydande andel mycket kritiska resultat, i synnerhet:

- **Otillräcklig riskmodellering:** svagheter i beräkningen av finansiella produkters utvecklingsprofil, scenarier som används i stresstestningssyften bekräftas inte, otillräcklig datakvalitet.
- **Styrningsrelaterade problem:** otillräcklig styrning av holdingbolaget, valideringsfunktionen är inte tillräckligt aktiv, ineffektivitet i systemet för tidiga varningar.

Affärsmodeller och lönsamhet

Förutom generering och fördelning av vinst undersökte inspektioner på plats ofta rimligheten i ett instituts strategiska antaganden, operativa genomförandeförmågor och finansiella projektioner. Resultat av kritisk art identifierades oftast på följande områden:

- **Trovärdigheten i ett instituts strategiska antaganden:** inget styrelsegodkännande av bankers strategier, styrelsen är endast i begränsad omfattning involverad i utvecklingen av strategier, bristande trovärdighet i strategiska antaganden.
- **Operativ genomförandeförmåga:** begränsad operativ kapacitet och resurser för att genomföra affärsstrategin, avvikelser i instituts finansiella rapportering.
- **Fördelning och generering av vinst samt medvetenhet:** brister i prissättningsverktygen vad beträffar att ta med alla kostnader och risker, ofullständiga prissättningsprocesser för minimigolv, otillräcklig analys och övervakning av lönsamhetsindikatorer och budget.
- **Analys av finansiella projektioner (scenarier, känslighet):** alltför optimistiska finansiella prognoser, otillräcklig dokumentation av verktyg för finansiell prognostisering.

Marknadsrisk

Inspektioner rörande marknadsrisk avhandlade mestadels följande ämnen: styrning, organisatoriska ramverk, policyer och förfaranden, riskregister, riskkaptit och riskstrategi, organisationsstruktur, riskreducering och internrevision, klassificering av nivå 1-, nivå 2- och nivå 3-tillgångar. De mest kritiska resultaten rörde riskmätning. De vanligaste identifierade problemen var:

- **Verkligt värde-hierarki och värdering:** olämplig klassificering (nivå 1, nivå 2 och nivå 3), i synnerhet gällande nivåerna 2 och 3, behandling av vinst dag ett, bristande värderingskorrigeringar.
- **Organisationsproblem:** otillräckliga åtgärder vidtagna av styrelsen, otillräcklig aktivitet från internrevisionen, ineffektivitet i IT-infrastrukturen.

1.5 Riktad granskning av interna modeller (TRIM)

Den riktade granskningen av interna modeller går framåt och bankerna har redan informerats om de första resultaten gällande allmänna ämnen

Den **riktade granskningen av interna modeller (TRIM)** är ett storskaligt, flerårigt projekt som inleddes 2017 efter konceptarbete som utfördes under 2016. Syftet är att bedöma lämpligheten i godkända interna modeller enligt pelare 1 som används av betydande institut i euroområdet, och därmed förbättra deras trovärdighet. Den riktade granskningen av interna modeller fokuserar på korrekt och konsekvent tillämpning av de lagstadgade kraven på interna modeller. Den kompletterar därmed de åtgärder som fastställs i den nyligen slutna överenskommelsen om Basel III. Den riktade granskningen av interna modeller genomförs i nära samarbete med de nationella behöriga myndigheterna.

I början av 2017 inleddes de första inspektionerna på plats inom den riktade granskningen av interna modeller, och granskningen övergick därmed i genomförandefasen. Den här fasen kommer att fortgå under 2018 och 2019. Hittills har den gått enligt plan, tack vare de inspekterade institutens samarbete och bedömningsteamens engagemang. Sammanlagt genomfördes 92 inspektioner på plats inom den riktade granskningen av interna modeller under 2017. Inspektionerna omfattade interna modeller för kreditrisk (med fokus på portföljer med privatkunder och små och medelstora företag), marknadsrisk och motpartskreditrisk. För att undvika att störa institutens normala modellunderhåll har också väsentliga förändringar av modeller och ursprungliga modellgodkännanden bedömts på plats, utöver undersökningar inom den riktade granskningen och ibland tillsammans med dem.

De första resultaten av den riktade granskningen av interna modeller är redan tillgängliga. Generella aspekter av interna modeller, som modellstyrning och modellvalidering, granskades direkt från början av projektet. De fall av bristande efterlevnad med det befintliga rättsliga ramverket som identifierades i dessa granskningar har redan bemötts med tillsynsbeslut. Detta bidrar till att säkerställa en sund, lämplig miljö för användningen av interna modeller och bidrar till lika villkor för enheterna som står under tillsyn.

För att säkerställa lika villkor ombeds bedömningsteamet i den riktade granskningen att använda gemensamma inspektionstekniker och verktyg på ett konsekvent sätt. Samtidigt kontrolleras resultaten av undersökningarna systematiskt för konsekvens och de genomgår horisontella analyser och kollegiala granskningar. I de beslut som följer på undersökningar i den riktade granskningen förväntar sig ECB inte några framtida regleringar om interna modeller. ECB tillämpar istället de nuvarande

rättsliga kraven. Ytterligare rekommendationer och beslut kan följa när de horisontella analyserna och de kollegiala granskningarna har slutförts.

De centrala projektteamen kommer även att ta fram en särskild vägledning för att explicitgöra ECB:s förståelse av de mest relevanta aspekterna av den befintliga regleringen av de interna modeller som genomgår den riktade granskningen. Den första versionen delades med de institut som omfattades av den riktade granskningen av interna modeller för att inhämta deras synpunkter på den inför starten av genomförandefasen. [Vägledningen](#) gjordes sedan tillgänglig på ECB:s webbplats för banktillsyn.

Den riktade granskningen drog stor nytta av de synpunkter som inlämnades om vägledningen. Synpunkterna visade också branschens starka engagemang för projektets mål. Tillsammans med dessa synpunkter utgör erfarenheterna från de hittills genomförda inspektionerna på plats och den pågående rättsliga utvecklingen en sund bas för att uppdatera vägledningen.

Den riktade granskningen av interna modeller kommer i hög grad att bidra till en konsekvent och jämförbar användning av interna modeller i hela euroområdet och på så sätt bidra till lika villkor

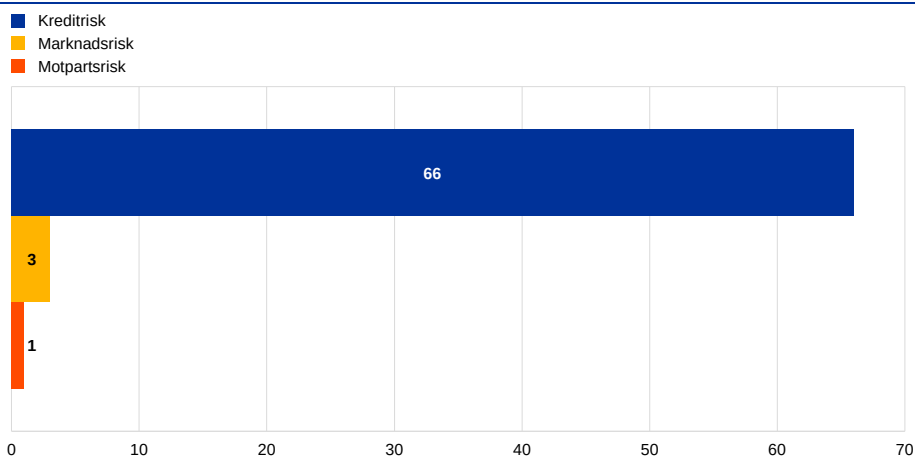
Den europeiska banktillsynen kommer att dra nytta av den här vägledningen och de metoder och verktyg som har tagits fram som en del av den riktade granskningen av interna modeller. Sammantaget kommer detta i hög grad att bidra till en konsekvent och jämförbar användning av interna modeller i hela euroområdet och på så sätt bidra till lika villkor.

Projektet är konstruerat för att möjliggöra att en kontinuerlig dialog med branschen upprätthålls. Förutom en särskild konferens i februari 2017 överlämnades informationsbrev till de deltagande instituten i augusti och december 2017. Dessa innehöll regelbundna uppdateringar och information om kommande milstolpar. Projektdeltagarna i den riktade granskningen deltog också regelbundet i branschevenemang.

Under 2017 genomfördes, förutom de 92 inspektioner på plats som var en del av den riktade granskningen, 70 undersökningar av interna modeller hos betydande institut (av vilka 37 var inspektioner på plats). Sammanlagt hade 133 undersökningar som inte är relaterade till den riktade granskningen av interna modeller färdigställts i slutet av året. 123 av dessa ledde till ett ECB-beslut (exklusive ECB:s bidrag till gemensamma beslut med andra behöriga myndigheter som hemtillsynsmyndigheter).

Diagram 7

Antalet undersökningar av interna modeller 2017 per riskkategori (exklusive den riktade granskningen av interna modeller)

Källa: ECB.

1.6 Indirekt tillsyn av mindre betydande institut och tillsynsövervakning

[SSM-förordningen](#) ger ECB mandat att säkerställa att SSM fungerar på ett effektivt och enhetligt sätt och ger därför ECB en övervakningsfunktion, medan nationella behöriga myndigheter har huvudansvaret för tillsynen av mindre betydande institut. Baserat på det övergripande målet för denna funktion, dvs. att höga tillsynsstandards tillämpas på ett enhetligt sätt över hela euroområdet, samarbetar ECB:s banktillsyn med nationella behöriga myndigheter för att ta fram en operativ ram för övervakning av tillsynen av mindre betydande institut. Exempel på specifika initiativ som tagits 2017 finns i det här avsnittet.

1.6.1 Gemensamma tillsynsstandards och gemensamma metoder

Gemensamma tillsynsstandards tas fram av ECB i nära samarbete med de nationella behöriga myndigheterna

Gemensamma tillsynsstandards och gemensamma metoder för tillsyn av mindre betydande institut, gemensamt definierade av ECB och de nationella behöriga myndigheterna, fortsätter att vara viktiga verktyg för att främja tillsynsmetoder som säkerställer en konsekvent och högkvalitativ tillsyn av mindre institut. Efter att under tidigare år ha utvecklat gemensamma standarder och metoder låg fokus under 2017 på tillämpningen.²³ De nationella behöriga myndigheterna fortsatte att tillämpa tidigare färdigställda gemensamma tillsynsstandards (t.ex. om [tillsynsplanering](#) och [återhämtningsplanering](#)) och började tillämpa nya, som den gemensamma tillsynsstandarden för [genomförandet av inspektioner på plats på mindre betydande institut](#). Den här gemensamma tillsynsstandarden syftar i första hand till

²³ Se [LSI supervision within the SSM](#) för en beskrivning av de initiativ som tagits för att främja ett gemensamt tillvägagångssätt för tillsynen av mindre betydande institut.

att främja harmonisering i planeringen av inspektioner och till att fastställa miniminivåer för tillsynsmyndigheternas engagemang. Ytterligare arbete pågår för närvarande för att stödja de nationella behöriga myndigheternas praktiska genomförande av de gemensamma tillsynsstandarderna (t.ex. genom särskilda seminarier).

Förutom harmoniseringen av tillsynsprocesser syftar andra projekt till att främja gemensamma tillvägagångssätt i tillsynen av risker som uppstår ur specifika affärsmodeller. Ett exempel är den **gemensamma tillsynsstandarden för bilfinansieringsinstitut**, som färdigställdes 2016 och som syftar till att säkerställa en konsekvent och proportionell metod av hög kvalitet för tillsyn av bilfinansieringsinstitut (både betydande institut och mindre betydande institut) i euroområdet. 2017 organiserades ämnesseminarier med branschen, med fokus på affärsmodellanalys och bilfinansieringsinstituts specifika riskprofil.

Efter utarbetandet av ett ramverk för samarbete mellan ECB och de nationella behöriga myndigheterna på området **krishantering** togs två relevanta gemensamma tillsynsstandarder fram under 2017 för färdigställande 2018: en standard *om nationella behöriga myndigheters tillsynsmetoder för mindre betydande instituts krishantering och samarbete med resolutionsmyndigheter* och den andra *om nationella behöriga myndigheters tillsynsförfaranden för mindre betydande institut som inte uppfyller minimikapitalkraven*.²⁴

Vad gäller **institutionella skyddssystem** (IPS) kompletterades under 2017 arbete som påbörjades 2016 med ytterligare övervakning av "hybridsystem", som har både betydande och mindre betydande institut som medlemmar. Arbetet utfördes gemensamt av ECB och de nationella behöriga myndigheterna i Österrike och Tyskland, som för närvarande är de enda länderna i euroområdet som har "hybridsystem". Arbetets omfattning är i linje med de krav på institutionella skyddssystem som fastställs i artiklarna 113.7 och 49.3 i CRR. Uppfyllandet av kraven är föremål för regelbunden övervakning. Under kommande år kommer arbetet att gynnas av det gradvisa införandet av rapporteringsspecifikationerna i ECB:s handbok om alternativ och handlingsutrymmen, som kommer att öka tillgången till IPS-relaterade data.

En tematisk granskning om **IFRS 9** som omfattar både mindre betydande institut och betydande institut genomförs i nära samarbete med de nationella behöriga myndigheterna. Målet är att säkerställa att den nya IFRS 9-standarden tillämpas konsekvent på banker i hela euroområdet. Bland annat har verktyg tagits fram för att bistå tillsynsmyndigheterna i bedömningen av hur väl förberedda mindre betydande institut är för IFRS 9 (se avsnitt 1.3.2).

Vidare inleddes ett samråd om en **vägledning vid bedömning av tillståndsansökningar från fintech-kreditinstitut**²⁵ på hösten 2017. Slutversionen av vägledningen kommer att publiceras i början av 2018. Syftet är att öka

²⁴ För mer information, se avsnitt 2.4.1.

²⁵ Se *Vägledning vid bedömning av tillståndsansökningar från fintech-kreditinstitut*.

transparensen för potentiella fintech-kreditinstitut (dvs. enheter med en affärsmodell i vilken produktionen och tillhandahållandet av bankprodukter och -tjänster baseras på tekniskt grundad innovation). Det pågående arbetet fokuserar på finansteknikens implikationer (t.ex. big data, distributed ledger-teknik) för banktillsynen och tar en närmare titt på den roll som "regulatory sandboxes" spelar.

ECB arbetar också med tillsynen av leverantörer av finansiella marknadsinfrastrukturer (FMI) med ett CRR-banktillstånd, vars främsta affärsverksamhet är att tillhandahålla centrala motpartstjänster eller värdepapperscentraltjänster för marknadsaktörer, inklusive banker i SSM. För att säkerställa en konsekvent, högkvalitativ och proportionell metod för tillsynen av dessa speciella institut arbetar ECB, i nära samarbete med flera nationella behöriga myndigheter, med att färdigställa en **gemensam tillsynsstandard om ÖUP-bedömningar för FMI-institut**.

Alternativ och nationellt handlingsutrymme rörande mindre betydande institut

För att säkerställa lika villkor för kreditinstitut beslutade ECB, i nära samarbete med de nationella behöriga myndigheterna, att harmonisera utövandet av alternativ och nationella handlingsutrymmen för mindre betydande institut. Efter ett offentligt samråd som avslutades i januari 2017 offentliggjordes en riktlinje²⁶ och en rekommendation²⁷ till de nationella behöriga myndigheterna i april 2017.

I majoriteten av fallen är förslagen rörande mindre betydande institut desamma som de som antagits för betydande institut, men för vissa alternativ och nationella handlingsutrymmen har ett proportionellt tillvägagångssätt för tillsyn av mindre betydande institut tillämpats, som skiljer sig från det tillvägagångssätt som har tagits fram för betydande institut (t.ex. sammanförande av risk- och revisionskommittén). I vissa fall, där harmonisering inte behövs för att säkerställa en robust tillsyn eller för att skapa lika villkor, tillåts nationella behöriga myndigheter använda en flexibel metod för tillämpningen av vissa alternativ och nationella handlingsutrymmen. Vissa av dessa skillnader bör dessutom gradvis avta under de kommande åren i takt med att övergångsarrangemangen fasas ut.

Färdigställandet av arbetet med alternativ och nationella handlingsutrymmen är ett stort steg mot konsekvent tillsyn och bättre harmonisering och innebär att avsevärda skillnader i den nationella tillämpningen av alternativ och handlingsutrymmen till stor del har övervunnits.

²⁶ Europeiska centralbankens riktlinje (EU) 2017/697 av den 4 april 2017 om de alternativ och handlingsutrymmen som nationella behöriga myndigheter ges genom unionsrätten avseende mindre betydande institut (ECB/2017/9).

²⁷ Europeiska centralbankens rekommendation av den 4 april 2017 om gemensamma specifikationer för vissa alternativ och handlingsutrymmen som nationella behöriga myndigheter ges genom unionsrätten avseende mindre betydande institut (ECB/2017/10)

1.6.2

ÖUP-metod för mindre betydande institut

ÖUP-metoden för mindre betydande institut bygger på den som används för betydande institut, men med hänsyn till proportionalitetsprincipen och flexibilitet för de nationella behöriga myndigheterna, som ansvarar för ÖUP-beslut

Färdigställandet av ECB:s och de nationella behöriga myndigheternas arbete med att fastställa en gemensam metod för **översyns- och utvärderingsprocessen (ÖUP) för mindre betydande institut** var en viktig milstolpe 2017. Metoden bygger på den som används för betydande institut och använder samma strukturella inslag på ett proportionellt sätt. På vissa sätt har den förenklats och anpassats för att de nationella behöriga myndigheterna ska få viss flexibilitet för att ta hänsyn till mindre betydande instituts specifika särdrag, liksom olikheter i redovisningsprinciper. ÖUP-processen för mindre betydande institut kommer att främja enhetlighet i tillsynen av mindre betydande institut och samtidigt stödja en miniminivå för harmonisering och ett kontinuum i bedömningen av betydande institut och mindre betydande institut. De nationella behöriga myndigheterna behåller det fullständiga ansvaret som direkta tillsynsmyndigheter för att genomföra bedömningar och beslut om kapital, likviditet och kvalitativa åtgärder.

Arbetet med ÖUP för mindre betydande institut inleddes 2015 då en gemensam metod för riskbedömningssystem (RAS) definierades. Arbetet fortsatte under 2016 med fokus på kvantifiering av kapital och likviditet. Under 2017 testades ÖUP-metoden (inklusive den reviderade RAS-metoden) för mindre betydande institut av de nationella behöriga myndigheterna. Alla nationella behöriga myndigheter deltog aktivt i testningen och lämnade användbara kommentarer, som utgjorde grunden för nödvändiga justeringar av metoden.

Proportionalitetsprincipen speglas i metoden genom att en modell för minsta engagemang från tillsynsmyndigheter skapas. Modellen beror på vilken prioritet som ett mindre betydande institut tilldelas. Som resultat därav skiljer sig aspekter som informationsbehov, intensiteten i bedömningen och tillsynsförväntningar åt, beroende på det mindre betydande institutets kategori och arten av dess verksamhet. Metoden erbjuder också de nationella behöriga myndigheterna viss **flexibilitet**. Flexibilitet i ÖUP-processen spelar en viktig roll när det gäller att bedöma mindre betydande instituts IKU, ILU och stresstester.

Metoden kommer att genomföras av de nationella behöriga myndigheterna som en del av 2018 års tillsynscykel. För att underlätta en smidig övergång från den nationella ÖUP-metoden till SSM:s ÖUP-metod kommer de nationella behöriga myndigheterna att använda den åtminstone på de högprioriterade mindre betydande instituten under det första året. Detta möjliggör för de nationella behöriga myndigheterna att testa metoden ytterligare, i synnerhet vad gäller de mindre instituten, före det slutliga tillämpningsdatumet 2020. Metoden kommer att utvärderas ytterligare och utvecklas, efter behov, för att ta hänsyn till erfarenheter som inhämtats inom SSM och andra utvecklingar (t.ex. av det rättsliga ramverket och ytterligare arbete som kan komma att utföras av EBA eller inom SSM).

1.6.3

Samarbete om tillsyn av individuella mindre betydande institut

ECB:s experter för en kontinuerlig dialog med motparter på nationella behöriga myndigheter

Proportionalitet är av yttersta vikt för att tillsynsövervakningen ska fungera effektivt. Den praktiska tillämpningen av proportionalitetsprincipen bygger på ett **prioriteringssystem**. Systemet tar hänsyn till både det enskilda mindre betydande institutets inneboende risk och dess övergripande påverkan på det nationella finansiella systemet.

Under 2017 fortsatte de nationella behöriga myndigheterna att lämna in, via den **centrala anmälningpunkten**, i) förhandsanmälningar rörande väsentliga tillsynsförfaranden och utkast till väsentliga tillsynsbeslut relaterade till mindre betydande institut som klassificeras som högprioriterade (omkring 100 mindre betydande institut) och ii) ad hoc-anmälningar rörande försämringar av mindre betydande instituts finansiella situation. De senaste årens erfarenheter har använts i den **reviderade vägledningen om anmälningsskrav för mindre betydande institut**, som gäller från och med 2018. I vägledningen tydliggörs kriterierna för att definiera väsentligheten för beslut för anmälning till ECB. Där finns också en uppsättning utlösare och indikatorer för att främja att anmälningarna kommer in i tid. ECB mottog 67 anmälningar 2017, de flesta relaterade till kapital och styrning.

Baserat på anmälningar från de nationella behöriga myndigheterna, liksom annan tillgänglig information, har experterna från ECB:s specialiserade **länderenheter** **fortsatt** att övervaka mindre betydande institut i sina respektive länder, i synnerhet de institut som har genomgått finansiella försämringar. ECB:s experter har också fört kontinuerliga dialoger med sina motparter på de nationella behöriga myndigheterna för att övervaka genomförandet av rekommendationer och uppföljningsåtgärder relaterade till beslut om gemensamma förfaranden. Samarbete kring enskilda mindre betydande institut har också i vissa fall tagit formen av gemensamma inspektioner på plats och tekniska uppdrag.

1.7

Makrotillsynsuppgifter

Under 2017 fortsatte ECB att arbeta aktivt med de nationella myndigheterna rörande makrotillsynen i euroområdet, i enlighet med de uppgifter som tilldelats ECB under artikel 5 i SSM-förordningen. Makrotillsynsforumet fungerar som en plattform för ledamöter i ECB-rådet och tillsynsnämnden för att föra samman mikro- och makrotillsynsperspektiv från hela SSM.²⁸ Detta säkerställer att mikro- och makrotillsynsåtgärder kompletterar varandra effektivt.

²⁸ Mer information finns i [ECB:s årsrapport om tillsynsverksamheten 2015](#).

Fler än 100

Makrotillsyns-
anmälningar mottogs
från nationella
myndigheter

Under 2017 mottog ECB över 100 makrotillsynsanmälningar från nationella myndigheter. De flesta anmälningar gällde i) kvartalsbeslut om att fastställa kontracykliska kapitalbuffertar och ii) beslut om identifiering och kapitalbehandling av globala och andra systemviktiga kreditinstitut.²⁹

Med hjälp av BCBS-metoden identifierade ECB och nationella myndigheter sju globala systemviktiga banker³⁰ – ett färre än föregående år.³¹ Dessa institut fördelades i grupper med kapitalbuffertvärden under infasningen på mellan 0,75 % och 1,5 % under 2018 (efter infasningen, under 2019, kommer de slutliga buffertvärdena för dessa banker att ligga mellan 1,0 % och 2,0 %).

ECB mottog också anmälningar om kapitalbuffertvärden för 109 andra systemviktiga institut. Dessa värden var i linje med ECB:s metod för att bedöma andra systemviktiga institut och fastställa deras buffertar.

ECB mottog också anmälningar om implementeringen av systemriskbuffertar och hårdare riskviktkrav från ett antal nationella myndigheter, liksom anmälningar om reciprocitet av makrotillsynsåtgärder som vidtagits i andra medlemsstater.

ECB deltog också i arbete som utfördes av europeiska systemrisknämnden (ESRB), som ansvarar för makrotillsynen av det finansiella systemet i EU. ESRB identifierar och prioriterar systemrisker och utfärdar, om nödvändigt, varningar och rekommendationer om avhjälpanande åtgärder. De gemensamma tillsynsgrupperna använde information från ESRB, tillsammans med andra makrostabilitetsanalyser från ECB (både interna och externt offentliggjorda), till att säkerställa att alla relevanta risker beaktas. På samma sätt använder ESRB och andra makrotillsynsmyndigheter indata från de gemensamma tillsynsgrupperna för att säkerställa att information om enskilda institut matas in i systemomfattande riskanalyser och för att identifiera eventuella riskdämpande åtgärder.

ECB förordar dessutom att bedömningsmetoden för globala systemviktiga institut ska modifieras så att den europeiska bankunionen betraktas som ett enda geografiskt område.

²⁹ Officiella anmälningar om kontracykliska kapitalbuffertar mottas på kvartalsbasis, medan anmälningar rörande globala och andra systemviktiga institut mottas på årsbasis. Dessutom har vissa nationella myndigheter lämnat in anmälningar om andra åtgärder, t.ex. de som införs enligt artikel 458 i CRR. Denna artikel låter myndigheterna införa makrotillsynsåtgärder på nationell nivå för att hantera systemrisker när andra verktyg inte räcker för att hantera den risken (t.ex. de under artiklarna 124 och 164, bland andra). T.ex. har de belgiska och finska myndigheterna infört åtgärder för att hantera risker på bolånemarknaden.

³⁰ De identifierade globalt systemviktiga instituten (med helt infasade buffertkrav från och med 2019) är BNP Paribas (FR), Groupe Crédit Agricole (FR), Deutsche Bank (DE), ING Bank (NL), Banco Santander (ES), Société Générale (FR) och UniCredit Group (IT).

³¹ Groupe BCPE (FR) togs bort från listan under 2017.

2 SSM:s bidrag till EU:s ramverk för krishantering och resolution

2.1 Resolutionsfall 2017

EU:s ramverk för återhämtning och resolution utgör en viktig grund för en stabil banksektor. ECB:s banktillsyn spelar en avgörande roll i detta ramverk.

Under det första halvåret 2017 fattade ECB:s banktillsyn, för första gången, beslut om att tre av de banker som den utövar direkt tillsyn över "fallerar eller sannolikt kommer att falla" (FOLTF).

I [förordningen om den gemensamma resolutionsmekanismen](#) (SRM-förordningen) fastställs att när ett betydande institut befinns vara FOLTF måste den gemensamma resolutionsnämnden (SRB) bedöma huruvida de andra villkoren för resolution är uppfyllda. I synnerhet måste SRB bedöma följande: i) det finns, med beaktande av tidsaspekter och andra relevanta omständigheter, inga rimliga utsikter att några alternativa åtgärder från den privata sektorn avseende enheten inom rimlig tid skulle kunna förhindra fallissemang och ii) en resolutionsåtgärd är nödvändig av hänsyn till allmänintresset.

Om det senare villkoret inte är uppfyllt genomgår banken inte resolutionsförfarandet, utan åläggs istället det relevanta nationella insolvensförfarandet.

För en av de tre bankerna, Banco Popular Español, beslutade SRB att villkoren för resolution var uppfyllda och den antog en resolutionsordning. För de andra två bankerna, Veneto Banca och Banca Popolare di Vicenza, kom SRB fram till att resolutionsåtgärder inte var nödvändiga med hänsyn till allmänintresset, och bankerna avvecklades under italienska insolvensförfaranden.

2.1.1 Fallet Banco Popular Español

I juni 2017 blev Banco Popular Español den första banken som ECB:s banktillsyn klassificerade som fallerar eller sannolikt kommer att falla

Den 6 juni 2017 fastställde ECB:s banktillsyn att Banco Popular Español var FOLTF enligt artikel 18.1 a och 18.4 c i SRM-förordningen eftersom den inom den närmaste framtiden inte skulle kunna betala sina skulder när de förföll på grund av en idiosynkratisk likviditetskris. SRB fastställde därför att villkoren för resolution var uppfyllda och antog en resolutionsordning, som innehöll nedskrivning av kapitalinstrument och försäljning av banken till Banco Santander.

Banco Popular Español hade haft vissa strukturproblem, t.ex. höga nivåer nödlidande lån, låg täckning jämfört med liknande banker, en hög nivå av utmäta tillgångar och dålig lönsamhet.

Sedan 2012 hade banken genomfört tre kapitalökningar till ett värde om 5,5 miljarder euro. Den lyckades emellertid inte väsentligen minska sina problemtyngda

fastighetsexponeringar om 37 miljarder euro (brutto). När denna portfölj försämrades eroderades bankens kapital ytterligare, 1 februari 2017 offentliggjorde banken ytterligare avsättningar och förluster. Den 10 april meddelade banken att dess kapitalposition var så svår att en kapitalökning eller börsintroduktion kunde bli nödvändig för att hantera eventuella ytterligare värdeminskningar i portföljen av nödlidande tillgångar. Sammantaget ledde detta till nedgraderingar av kreditvärdigheten och orsakade kraftig oro bland bankens kunder. Detta följdes av ett betydande utflöde av kontanter och en kraftig försämring av bankens inlåningsbas och gjorde den oförmögen att använda andra likviditetskällor.

Samarbete och informationsutbyte med SRB

Ett nära samarbete mellan ECB:s banktillsyn och SRB bidrog till en lyckad krishanteringsprocess

ECB:s banktillsyn underrättade SRB om Banco Popular Españols allt mer prekära situation i början av april 2017. Detaljerade diskussioner fördes i krishanteringsmöten som organiserades av ECB. På mötena deltog också representanter från SRB. Informationsutbytet intensifierades under maj 2017, vilket hjälpte alla intressenter att förbereda sig på ett tidigt stadium. SRB bjöds också in att delta som observatör på ECB:s tillsynsnämnds sammanträden, där tillsynsnämndens ledamöter uppdaterades om situationen och fattade beslut om Banco Popular Español. Som observatör på SRB:s utökade verkställande möten mottog ECB också information om den bedömning som SRB genomförde gällande de andra villkoren för resolution. ECB tillhandahöll också tillsynsinformation som var relevant för SRB:s uppgift.

Sammantaget bidrog det nära samarbetet och informationsutbytet mellan ECB och SRB avsevärt till en effektiv krishanteringsprocess.

Förfarande som ledde fram till FOLTF-bedömningen

Med tanke på hur brådskande situationen var slutfördes förfarandet för FOLTF-bedömningen i praktiken på mindre än en dag

Den 6 juni 2017 beslutade ECB:s tillsynsnämnd att påbörja FOLTF-förfarandet och inledde en formell konsultation med SRB.

Efter att SRB hade konsulterats antog tillsynsnämnden FOLTF-bedömningen för Banco Popular Español. Den överlämnades sedan till ECB-rådet för godkännande enligt förfarandet med implicit godkännande.

ECB-rådet hade inga invändningar mot tillsynsnämndens bedömning, som den 6 juni skickades till både SRB och Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 18 i SRM-förordningen. ECB:s banktillsyn underrättade också alla de relevanta myndigheterna om sitt beslut i enlighet med artikel 81 i [direktivet om återhämtning och resolution av banker](#) (BRRD) och CRD IV.

Åtgärder efter FOLTF-bedömningen

Den 7 juni 2017 antog SRB en resolutionsordning som innebar att Banco Popular Español såldes till Banco Santander för 1 euro och att kapitalinstrument skrevs ned och konverterades

Den 7 juni fastställde SRB att alla villkor för resolution hade uppfyllts och antog en resolutionsordning, som Europeiska kommissionen godkände samma dag enligt artikel 18.7 i SRM-förordningen. Resolutionsbeslutet innehöll följande beståndsdelar: i) nedskrivning av aktier, ii) nedskrivning och konvertering av primärkapitaltillskott till aktier, iii) konvertering av utestående supplementärkapitalinstrument till aktier med ett nominellt värde på 1 euro och iv) överföring av de resulterande aktierna till Banco Santander.

2.1.2

Fallen Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca

I juni 2017 fastställde ECB:s banktillsyn att Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca fallerar eller sannolikt kommer att fallera

Den 23 juni 2017 fastställde ECB:s banktillsyn att Veneto Banca och Banca Popolare di Vicenza var FOLTF i enlighet med artikel 18.1 a och 18.4 a i SRM-förordningen.

SRB kom fram till att villkoren för resolution inte var uppfyllda i något av fallen. Bankerna avvecklades sedan i enlighet med tvingande administrativ avveckling under italiensk insvovenslagstiftning.

Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca, som hade sina säten i nordöstra Italien och hade liknande affärsmodeller och marknadsandelar, hade ådragit sig tillsynsmyndigheternas uppmärksamhet sedan 2014 på grund av i) dålig lönsamhet, ii) höga rörelsekostnader jämfört med intäkter, iii) höga finansieringskostnader kopplade till en fundamentalt skadad verksamhet och iv) låg kvalitet på tillgångarna.

Trots upprepade kapitalökningar på begäran av ECB:s banktillsyn hade båda bankerna uttömt en stor andel av sina egna medel under de tre år som föregick fallissemangen. Detta visade tydligt att deras affärsmodeller inte var lämpliga för att säkerställa lönsamhet och hållbarhet.

Under 2017 lämnade de båda bankerna in en kombinerad affärsplan till ECB ("projekt Tiepolo"), enligt vilken de båda bankerna skulle gå samman i slutet av 2017. Enligt planen fanns ett kapitalbehov om 4,7 miljarder euro.

ECB konstaterade att det var osannolikt att planen genomfördes i god tid för att rekapitalisera de båda bankerna, fusionera dem och skapa förhållanden för en ny, bärkraftig framtida affärsmodell. ECB konstaterade dessutom att inga andra effektiva tillsynsåtgärder eller åtgärder för tidigt ingripande fanns tillgängliga.

Samarbete och informationsutbyte med SRB

Nära samarbete och informationsutbyte mellan ECB och SRB bidrog i hög grad till en effektiv krishanteringsprocess

ECB:s banktillsyn informerade på ett tidigt stadium SRB om den försämrade situationen för Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca, och informationsutbytet hade tagit fart sedan slutet av 2016.

Utbytet intensifierades ytterligare under det första halvåret 2017. Det här noggranna och omfattande informationsutbytet bidrog till att förbereda alla intressenter i ett tidigt skede.

För att bättre förbereda sig på möjligheten för en FOLTF-bedömning diskuterades under de sista stegen av kriseskaleringen de två bankernas situation i detalj på krishanteringsmöten, där även personal och styrelseledamöter från SRB deltog.

SRB bjöds också in att delta som observatör på ECB:s tillsynsnämnds sammanträden, där tillsynsnämndens ledamöter uppdaterades om situationen för Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca och där alla beslut om de två bankerna fattades. SRB erhöll på så sätt samma information som tillsynsnämndens ledamöter, och vid samma tidpunkt. Som observatör på SRB:s verkställande möten mottog ECB information om den bedömning som SRB gjorde gällande de andra villkoren för resolution. Sammantaget var det nära samarbetet och informationsutbytet mellan ECB och SRB viktigt för att hantera bankernas situation och de bidrog i hög grad till en effektiv krishanteringsprocess.

Förfarande som ledde fram till FOLTF-bedömningen

Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca klassificerades som fallerar eller sannolikt kommer att fallera den 23 juni 2017

Den 19 juni 2017 färdigställde ECB sin bedömning av den andra versionen av Tiepolo-planen som de två bankerna hade lämnat in och fastslog att den inte var trovärdig.

Kapitalsituationerna för Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca hade gradvis försämrats och de bröt kontinuerligt mot kapitalkraven, trots att båda bankerna hade vidtagit åtgärder för att uppfylla dessa. Både Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca hade vid flera tillfällen under åren fram till beslutet ombetts att åtgärda problemen. De åtgärder bankerna hade vidtagit visade sig emellertid vara ineffektiva.

Sett till ovanstående fastställde ECB:s banktillsyn den 21 juni 2017 att det fanns väsentlig bevisning för att Veneto Banca och Banca Popolare di Vicenza var FOLTF i enlighet med artikel 18.1 a och 18.4 a i SRM-förordningen.

ECB:s tillsynsnämnd beslutade därför att påbörja FOLTF-förfarandet och inledde en formell konsultation med SRB. Denna pågick till kl. 12 på torsdag den 22 juni. Den 23 juni lämnades FOLTF-bedömningen över till ECB-rådet för godkännande enligt förfarandet med implicit godkännande.

ECB-rådet hade inga invändningar mot tillsynsnämndens bedömning, som skickades till både SRB och Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 18 i SRM-förordningen. ECB underrättade också alla relevanta myndigheter om sin bedömning i enlighet med artikel 81 i BRRD och CRD IV.

Åtgärder efter FOLTF-bedömningen

Den 23 juni 2017 beslutade SRB att inte vidta resolutionsåtgärder gällande Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca. SRB konstaterade att de villkor för resolution som anges i artikel 18.1 a och b i SRM-förordningen visserligen var uppfyllda, men villkoret i artikel 18.1 c, gällande allmänintresset, var inte uppfyllt.³²

De båda bankerna avvecklades därför i italienska insolvensförfaranden.

Den 25 juni 2017 antog den italienska regeringen ett lagdekret³³, som omedelbart trädde i kraft. Dekretet reglerade i) den tvingande administrativa avvecklingen av de båda bankerna och ii) det avvecklingsstöd som regeringen tillhandahöll för att stödja överföringen av tillgångar och skulder till Intesa Sanpaolo i enlighet med det europeiska ramverket för statsstöd, givet den regionala risken för den finansiella stabiliteten.

Samma dag meddelade Europeiska kommissionen att den godkände, enligt EU-regler, de italienska åtgärderna för att underlätta avvecklingen av Banca Popolare di Vicenza och Veneto Banca under nationell insolvenslagstiftning.³⁴

De två bankerna placerades i tvingande administrativ avveckling av det italienska finansministeriet efter ett förslag från Banca d'Italia, och konkursförvaltare utsågs.

Goda tillgångar och skulder överfördes till Intesa Sanpaolo, som tog över bankernas relationer med kunderna. I enlighet med det europeiska ramverket för statligt stöd tillämpades bördefördelning på eget kapital och efterställda skulder. Nödlidande lån planeras överföras till Società di Gestione degli Attivi, en enhet som ägs av det italienska finansministeriet och användes för avvecklingen av Banco di Napoli. Planen är att gradvis göra sig av med dessa nödlidande lån med målet att maximera återvinningen på tillgångarna.

Som resultat av avvecklingsförfarandet drogs båda bankernas banktillstånd in den 19 juli 2017. Två dotterbolag, som inte överfördes till Intesa Sanpaolo (Banca Intermobiliare di Investimenti e Gestioni och Farbanca), klassificerades senare som mindre betydande institut. Den direkta tillsynen över dessa två dotterbolag överlämnades därför till Banca d'Italia.

2.1.3

Viktiga lärdomar

Den senaste tidens FOLTF-fall ledde till viktiga lärdomar om krishantering

Banco Popular Español, Veneto Banca och Banca Popolare di Vicenza var de första bankerna som klassificerades som FOLTF av ECB:s banktillsyn. Dessa ärenden

³² Se [Meddelande om effekterna av det beslut som tagits gällande Banca Popolare di Vicenza S.p.A](#) och [Meddelande om effekterna av det beslut som tagits gällande Veneto Banca S.p.A](#) (finns på SRB:s webbplats).

³³ Lagdekret nr 99 av den 25 juni 2017, publicerat i italienska republikens officiella tidning nr 146 av den 25 juni 2017.

³⁴ [Europeiska kommissionens pressmeddelande: "State aid: Commission approves aid for market exit of Banca Popolare di Vicenza and Veneto Banca under Italian insolvency law, involving sale of some parts to Intesa Sanpaolo"](#).

ledde till viktiga lärdomar för både den löpande tillsynen och krishanteringsfunktionen.

En viktig lärdom från alla de nämnda fallen var att nära samarbete och omfattande **informationsutbyte** mellan alla intressenter³⁵ i väsentlig grad bidrog till en smidig process inom begränsade tidsramar, och gjorde att alla myndigheter kunde agera snabbt och ta itu med situationen inom de erforderliga tidsramarna.

Samordning och informationsutbyte mellan ECB:s banktillsyn och SRB i båda krisfallen säkerställdes också via korsdeltagande i de respektive beslutsfattande organen. Representanter från SRB deltog på ECB:s tillsynsnämnds sammanträden och på de möten med krishanteringsteamerna som organiserades av ECB. ECB:s banktillsyn, tillsammans med Europeiska kommissionen, närvarade på motsvarande sätt som observatörer på SRB:s verkställande möten. Detta möjliggjorde kontinuerliga anpassningar och förståelse för varandras perspektiv.

Sedan december 2015 har ett samförståndsavtal fungerat som basen för samarbete mellan ECB:s banktillsyn och SRB. Samförståndsavtalet fastställer de allmänna villkoren för samarbete, inklusive informationsutbyte, mellan de båda myndigheterna för att säkerställa ett effektivt samarbete i utförandet av deras uppgifter. I linje med bestämmelserna däri sker för närvarande en granskning av samförståndsavtalet för att beakta de erfarenheter som inhämtats under avtalets första två år. Granskningen väntas slutföras under den första delen av 2018 (se även avsnitt 2.2).

En annan viktig lärdom har att göra med **tidsaspektens betydelse när en bank klassificeras som FOLTF**. Åtgärder i rätt tid vid en kris är avgörande för att undvika att bankens situation ytterligare försämras och på sätt minimera den totala kostnaden för fallissemang. Samtidigt får en FOLTF-klassificering inte göras orimligt tidigt. I så fall kan värden förstöras i onödan medan det fortfarande finns en möjlighet till återhämtning. I detta hänseende är de valmöjligheter för tillsynen som finns införlivade i det nuvarande ramverket viktiga, och de bör bevaras.

De vunna erfarenheterna har också visat hur viktigt det är att effektivt använda **åtgärder för tidigt ingripande**. Detta har emellertid visat sig utmanande under det nuvarande rättsliga ramverket. Två huvudsakliga områden har identifierats där ändringar i det rättsliga ramverket är nödvändiga. De relevanta ändringarna har rekommenderats i **ECB:s yttrande om ändringar av unionens krishanteringssystem** (CON/2017/47).

För det första finns det ett betydande överlapp mellan tillsynsåtgärder under CRD IV och SSM-förordningen och åtgärderna för tidigt ingripande i BRRD. Överlappet gäller både innehållet och villkoren för tillämpning av åtgärderna. Överlappet skapar avsevärda utmaningar för den praktiska tillämpningen av ramverket för tidiga ingripanden, i synnerhet sett till otydligheten kring villkoren för tidigt ingripande.

³⁵ I synnerhet ECB:s banktillsyn och SRB, liksom nationella resolutionsmyndigheter, behöriga myndigheter och centralbanker.

För det andra måste ECB utöva sina befogenheter för tidigt ingripande utifrån BRRD:s införlivanden i nationell lagstiftning. Detta skapar osäkerhet och inkonsekvenser rörande vilka åtgärder som är tillgängliga och villkoren för deras tillämpning i olika medlemsstater.

ECB rekommenderar därför att: i) de åtgärder för tidigt ingripande som redan är tillgängliga i CRD IV och SSM-förordningen tas bort från BRRD och ii) att SRM-förordningen ändras så att en direkt rättslig grund för ECB:s befogenheter kring tidigt ingripande skapas, i syfte att underlätta en konsekvent tillämpning av dem.

En ytterligare lärdom rör behovet av att säkerställa **tillgång till likviditet i resolution**. I vissa fall bemöts problemet genom att en köpare har möjlighet att tillföra likviditet. I andra fall är det viktigt, efter att resolutionsverktygen har tillämpats, att säkerställa att banken har tillgång till likviditet tills dess att den återfår marknadens förtroende. I detta hänseende spelar den gemensamma resolutionsfonden en viktig roll och ECB är starkt för att en gemensam säkerhetsmekanism inrättas för den gemensamma resolutionsfonden. Den gemensamma säkerhetsmekanismen bör fullt ut täcka den gemensamma resolutionsfondens mandat, dvs. den bör vara tillgänglig för både likviditets- och solvenssyften. Med tanke på vilken betydelse tillräcklig finansiering har för en ordnad resolutionsprocess bör den gemensamma säkerhetsmekanismen inrättas så snart som möjligt, helst innan övergångsperioden för full ömsesidighet för den gemensamma resolutionsfondens resurser upphör.

Dessutom har erfarenheterna visat att ur ett finansiellt stabilitetsperspektiv kan resolutionsmöjligheterna försämrats om efterställda skuldinstrument ska innehåsa av **privata investerare**. Därför bör man överväga att införa tydliga och lättförståeliga informationskrav och andra skyddsåtgärder för att göra investerare mer medvetna om riskerna med sådana instrument. Det vore också, i samma anda, lämpligt att överväga ett krav på en minimidenominering på minst 100 000 euro per enhet för varje instrument. Det skulle höja investeringströskeln och göra investerarna mer medvetna, och därmed begränsa investeringar från privata investerare. Ett gemensamt ramverk på EU-nivå kring dessa frågor borde inrättas för att undvika att medlemsstaterna tar olika vägar, eftersom detta skulle leda till en fragmenterad europeisk marknad för dessa instrument.

2.1.4 Kommunikation om FOLTF-ärenden

Kommunikationen är avgörande för framgångsrik krishantering

Kommunikation spelar en avgörande roll vid hantering av en kris. När en bank fallerar är det viktigt att hitta en lösning på krisen, men också att effektivt kommunicera den här lösningen till allmänheten för att säkerställa att det inte uppstår spridningseffekter och att den finansiella stabiliteten bevaras. I detta hänseende är samordning mellan de olika intressenterna avgörande för att skicka en tydlig och heltäckande signal till allmänheten.

För resolutionsåtgärder definieras SRB:s offentliggörande av sådana i SRM-förordningen³⁶ och i BRRD, men det finns inga sådana indikationer för FOLTF-bedömningar. Ett förtydligande kring offentliggörande av FOLTF-bedömningar rekommenderas.

Samordnad kommunikation efter en FOLTF-bedömning

Tidigt utarbetad kommunikation och samordning mellan alla inblandade intressenter är avgörande för att bemöta allmänheten

Tidigt utarbetad kommunikation och referensvillkor liksom samordning mellan alla intressenter är avgörande vid krishantering. För att säkerställa den samordningen började kommunikationsteamet på SRB, ECB och Europeiska kommissionen att arbeta tillsammans på ett tidigt stadium, långt före FOLTF-besluten. Detta möjliggjorde en heltäckande kommunikationsstrategi som bidrog till den framgångsrika krishanteringen.

Dessutom är **tidsaspekten för extern kommunikation** mycket viktig, och den bör planeras noga. Vad gäller Banco Popular Español fattades FOLTF-beslutet sent på tisdag kväll och följdes av meddelanden till alla relevanta myndigheter i linje med artikel 81.3 i BRRD. Den externa kommunikationen till allmänheten ägde rum nästa morgon, då SRB meddelade att banken skulle säljas till Banco Santander S.A.³⁷. Därefter offentliggjorde ECB:s banktillsyn FOLTF-beslutet³⁸. Vid tidsplaneringen av kommunikationen beaktade man behovet av att kommunicera lösningen (resolution, överföring av verksamhet i avveckling osv.) tillsammans med problemet (bankens fallissemang).

Syftet med det samordnade kommunikationsförfarandet var att ge allmänheten heltäckande information om bankens situation och de åtgärder som hade vidtagits av de relevanta myndigheterna.

Vad gäller Veneto Banca och Banca Popolare di Vicenza offentliggjorde ECB:s banktillsyn på fredagen den 23 juni 2017 på sin webbplats information om att en FOLTF-bedömning hade gjorts.³⁹ Samma dag informerade SRB allmänheten om sitt beslut att resolution inte var nödvändig för de båda bankerna och att de därför skulle avvecklas enligt vanliga italienska insolvensförfaranden.⁴⁰ Samma dag utfärdade det italienska finansministeriet också ett pressmeddelande om att ett sammanträde hade planerats till helgen för att vidta alla nödvändiga åtgärder som behövdes för att säkerställa kontinuiteten i bankens verksamhet och samtidigt skydda alla insättare och innehavare av prioriterade obligationer.⁴¹

³⁶ Artikel 29.5 i SRM-förordningen och artikel 83.4 i BRRD.

³⁷ Se SRB:s pressmeddelande den 7 juni 2017.

³⁸ ECB:s pressmeddelande: "ECB determined Banco Popular Español S.A. was failing or likely to fail".

³⁹ ECB:s pressmeddelande: "ECB deemed Veneto Banca and Banca Popolare di Vicenza failing or likely to fail".

⁴⁰ Se SRB:s pressmeddelande den 23 juni 2017.

⁴¹ Comunicato Stampa N° 109 del 23/06/2017.

Förfrågningar om allmänhetens tillgång

ECB har mottagit flera förfrågningar om allmänhetens tillgång till FOLTF-bedömningarna

ECB har mottagit ett antal förfrågningar om allmänhetens tillgång, inlämnade enligt beslut ECB/2004/3 om allmänhetens tillgång till Europeiska centralbankens handlingar⁴², rörande utlämning av FOLTF-bedömningarna. Även Europeiska kommissionen och SRB har mottagit förfrågningar om tillgång till ECB:s FOLTF-bedömningar.

Förfrågningar om information har lämnats in av nationella parlament och finansministerier. Flera ledamöter i Europaparlamentet har ställt skriftliga frågor, både om resolutionen av Banco Popular Español och om avvecklingen av Veneto Banca och Banca Popolare di Vicenza.

ECB har svarat på dessa frågor och förfrågningar om information i enlighet med de sekretessregler som gäller inom banktillsynen. Svaren på de skriftliga frågorna från Europaparlamentets ledamöter har publicerats på ECB:s webbplats för banktillsyn.

Offentliggörande av icke-konfidentiell version av FOLTF-bedömningarna

I augusti 2017 offentliggjorde ECB icke-konfidentiella versioner av sina FOLTF-bedömningar på sin webbplats för banktillsyn

En FOLTF-bedömning är en tillsynsbedömning av en enskild bank av ECB. Den riktas till SRB för att den senare ska bedöma huruvida villkoren för att placera banken i resolution är uppfyllda. En FOLTF-bedömning är ett mellansteg i resolutionsförfarandet, och Europeiska kommissionen och andra relevanta myndigheter underrättas om den i linje med de bestämmelser som fastställs i artikel 18.1 i SRM-förordningen och artikel 81.3 i BRRD. FOLTF-bedömningar är en del av ECB:s banktillsyns tillsynsuppgifter. De omfattas därför av den tystnadsplikt och de sekretessregler som gäller för alla beslut som ECB fattar i sin roll som tillsynsmyndighet.

ECB beslutade ändå, för bättre transparens och ansvarighet samt på grund av allmänintresset, att offentliggöra icke-konfidentiella versioner av sina FOLTF-bedömningar på sin webbplats för banktillsyn. För att efterleva tystnadsplikten offentliggjordes ingen konfidentiell information. Offentliggörandet av icke-konfidentiella FOLTF-bedömningar är ett undantag från ECB:s generella kommunikationspolicy, som, i linje med lagstiftningen⁴³, inte innehåller bestämmelser om offentliggörande av enskilda tillsynsbeslut som skyddas av tystnadsplikt.

I framtiden kommer ett förtydligande av det rättsliga ramverket avseende offentliggörande av FOLTF-bedömningar att behövas. Medan BRRD och SRM-förordningen för närvarande inte innehåller bestämmelser om offentliggörande av FOLTF-bedömningar innehåller de däremot bestämmelser om offentliggörande av den order eller det instrument som ligger till grund för resolutionsbeslutet. Detta

⁴² Europeiska centralbankens beslut av den 4 mars 2004 om allmänhetens tillgång till Europeiska centralbankens handlingar (ECB/2004/3), EUT L 80, 18.3.2004, s. 42, senast ändrad genom beslut ECB/2015/1 (EUT L 84, 28.3.2015, s. 64).

⁴³ Artikel 27 i SSM-förordningen, läst tillsammans med artiklarna 53 och följande i CRD IV.

faktum, tillsammans med det stora antalet förfrågningar om information efter sådana bedömningar av behöriga myndigheter, skapar en obalans i kommunikationen.

2.1.5 Revision av Europeiska revisionsrätten

Europeiska revisionsrätten genomförde en revision av effektiviteten i ECB:s krishantering av banker under 2017. ECB samarbetade nära med revisionsrätten under revisionen och den slutliga rapporten publicerades den 16 januari 2018.⁴⁴ Rapporten innehåller konstruktiva rekommendationer om en mängd ämnen relaterade till samarbete, krisidentifiering och -hantering samt återhämtningsplanering för att ytterligare förbättra effektiviteten i SSM:s krishantering. Av de åtta rekommendationerna som gjordes godtog ECB sex. Arbetet pågår med att genomföra rekommendationerna, som bl.a. rör samarbetet med SRB, ytterligare vägledning om återhämtningsplaner och vägledning om bedömningar om tidigt ingripande. ECB avisade två rekommendationer, den ena eftersom ECB redan hade tagit fram vägledning för att operationalisera FOLTF-bedömningar och den andra eftersom ECB ansåg att den hade samarbetat fullt ut med revisionsrätten under revisionen, samtidigt som dess mandat att granska effektiviteten i ECB:s förvaltning respekterades.⁴⁵

2.2 Interaktion med den gemensamma resolutionsnämnden

ECB och SRB fortsatte sitt nära samarbete enligt samförståndsavtalet

Under 2017 fortsatte ECB och SRB sitt nära samarbete enligt det bilaterala samförståndsavtalet. Samförståndsavtalet slöts i slutet av 2015 och fastställer regler för samarbete och informationsutbyte. Under året utbyttes information både på regelbunden basis och när behov uppstod.

I slutet av 2016 gavs SRB direkt åtkomst till relevant tillsynsinformation och data som lagras i ECB:s IT-system för tillsynen. Åtkomstens omfattning avtalades i samförståndsavtalet. Detta effektiviserade och automatiserade det löpande informationsutbytet och säkerställde att bankernas rapporteringsbörda hölls till ett minimum. ECB har dessutom anpassat IT-systemet för tillsyn så att SRB kan använda det i resolutionssyfte från och med 2018.

Samarbetet mellan ECB:s banktillsyn och SRB förstärktes, i enighet med samförståndsavtalet, när förhållandena för ett betydande institut försämrades. I synnerhet (men inte enbart) ägde ett förbättrat samarbete och informationsutbyte rum rörande de banker som befanns vara FOLTF under 2017 (dvs. Banco Popular Español, Veneto Banca och Banca Popolare di Vicenza).

I linje med bestämmelserna i samförståndsavtalet började ECB:s banktillsyn och SRB granska samförståndsavtalet under 2017. Syftet är att granska vissa delar av

⁴⁴ Effektiviteten i ECB:s krishantering av banker.

⁴⁵ Det här mandatet är att granska effektiviteten i ECB:s förvaltning, enligt definition i artikel 27.2 i ECBS-stadgan och artikel 20.7 i SSM-förordningen.

samförståndsavtalet för att beakta de erfarenheter som inhämtats under avtalets första två år och bemöta de praktiska utmaningar som har uppstått. Granskningen är planerad att avslutas under den första delen av 2018 och kommer att stärka samarbetet och informationsutbytet mellan ECB:s banktillsyn och SRB ytterligare.

Förutom informationsutbytet stöds det nära samarbetet mellan ECB:s banktillsyn och SRB även av andra arrangemang. En representant från ECB deltar i SRB:s verkställande möten och plenarmöten. SRB:s ordförande bjuds också in till relevanta sammanträden som hålls av ECB:s tillsynsnämnd. Syftet är att främja ett högnivåutbyte mellan de båda styrelserna. Ett konstruktivt och utökat samarbete mellan ECB:s banktillsyn och SRB äger rum på teknisk nivå inom deras respektive kommittéstrukturer. Dessutom interagerar de gemensamma tillsynsgrupperna och de interna resolutionsenheterna avseende enskilda banker. Vidare äger regelbundna utbyten på personalnivå rum mellan de horisontella funktionerna på ECB:s banktillsyn och SRB. De två institutionerna har också nära kontakt avseende politikområden som är relevanta ur tillsyns- och resolutionsperspektiv.

Som under de föregående två åren konsulterade ECB:s banktillsyn SRB om de återhämtningsplaner som den erhöll från alla betydande institut för vilka den var samordnande tillsynsmyndighet. De synpunkter som inkom från SRB togs sedan hänsyn till i ECB:s banktillsyns bedömning av återhämtningsplanerna.

ECB:s banktillsyn konsulterades om
utkast till resolutionsplaner och
MREL

SRB konsulterade ECB:s banktillsyn om utkast till resolutionsplaner för ett stort antal betydande institut under 2017. För en del av de institut för vilka en resolutionsplan lämnades konsulterades ECB:s banktillsyn också om de av SRB fastställda minimikraven på kapitalbas och kvalificerade skulder (MREL). ECB:s banktillsyn bedömde både utkasten till resolutionsplaner och MREL ur ett tillsynsperspektiv och lämnade sina synpunkter till SRB. SRB konsulterade också ECB:s banktillsyn rörande beräkningen av förbetalda inbetalningar till den gemensamma resolutionsfonden. ECB:s banktillsyn bedömde den potentiella effekten på betydande institut ur ett löpande perspektiv och lämnade sina synpunkter till SRB.

2.3 Arbete med återhämtningsplanering

Enligt BRRD ska instituten utarbeta och upprätthålla en återhämtningsplan i vilken fastställs de åtgärder de kan vidta för att återställa deras finansiella ställning i händelse av en kraftig försämring

Bedömningen av betydande instituts återhämtningsplaner specificeras bl.a. i BRRD, delegerad förordning 2016/1075⁴⁶ och EBA:s riktlinjer⁴⁷, och är en del av den totala sviten tillsynsaktiviteter. Syftet med den här uppgiften är att kunna återställa bankers bärkraft under perioder av ökad stress. Enligt EBA:s riktlinjer om gemensamma förfaranden och metoder för ÖUP⁴⁸ används de övergripande resultaten av bedömningen av återhämtningsplaner i ÖUP-bedömningarna.

2.3.1 2016 års cykel av återhämtningsplaner: bedömning och benchmarking

2016 års bedömningscykel för betydande instituts återhämtningsplaner – den andra sedan starten av SSM – startade i september 2016 och pågick till slutet av augusti 2017. Sammanlagt 109 planer lämnades in av betydande institut. Banker för vilka ECB är samordnande tillsynsmyndighet lämnade in planer i två omgångar, i september och december 2016, vilket gjorde det möjligt att genomföra bedömningarna utanför de gemensamma tillsynsgruppernas ÖUP-relaterade arbetstoppar. Man kunde därmed undvika resursbrist. Den övervägande majoriteten av återhämtningsplanerna lämnades in till ECB:s banktillsyn i december 2016. Den fullständiga bedömningsprocessen för återhämtningsplaner och det efterföljande gemensamma beslutet med andra behöriga myndigheter, där så krävs⁴⁹, kan ta upp till sex månader.

Under 2016 års cykel var det för första gången möjligt att fullständigt jämföra planerna, eftersom alla planer lämnades in i enlighet med BRRD. Under den föregående cykeln hade en stor del av återhämtningsplanerna lämnats in under den nationella lagstiftning som gällde innan BRRD började tillämpas. Detta berodde på det sena införlivandet av BRRD i vissa medlemsstater. I den delegerade förordningen 2016/1075, som antogs den 23 mars 2016, informerades dessutom alla betydande institut om det förväntade innehållet och de minimikriterier som tillämpas av behöriga myndigheter i bedömningen av återhämtningsplaner.

⁴⁶ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/1075 av den 23 mars 2016 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU med avseende på tekniska standarder för tillsyn som specificerar innehållet i återhämtningsplaner, resolutionsplaner och koncernresolutionsplaner, de minimikriterier som den behöriga myndigheten ska bedöma när det gäller återhämtningsplaner och koncernåterhämtningsplaner, villkoren för finansiellt stöd inom koncerner, kraven på oberoende värderingsmän, avtalsenligt erkännande av nedskrivnings- och konverteringsbefogenheter, förfarandena och innehållet för anmälningskrav och underrättelse om uppskjutande samt resolutionskollegiernas operativa funktionssätt (EUT L 184, 8.7.2016, s.1).

⁴⁷ EBA:s riktlinjer om minimiförteckningen över kvalitativa och kvantitativa indikatorer för återhämtningsplaner och EBA:s riktlinjer om olika scenarier som ska användas i återhämtningsplaner (EBA/GL/2014/06).

⁴⁸ EBA:s riktlinjer om gemensamma förfaranden och metoder för översyns- och utvärderingsprocessen (ÖUP) (EBA/GL/2014/13), 19 december 2014.

⁴⁹ I enlighet med artikel 8.2 i BRRD ska den samordnande tillsynsmyndigheten och de behöriga myndigheterna för dotterbolag försöka komma fram till ett gemensamt beslut om bl.a. bedömningen av gruppens återhämtningsplan.

Benchmarkingen av de återhämtningsplaner som lämnades in under 2016 visade avsevärda förbättringar vad gäller fullständighet och kvalitet. Omkring 20 % av de bedömda planerna befanns trots dessa förbättringar vara otillräckliga. Antingen behövde de genomgå en särskild åtgärdsplan, vilket innebar att de betydande instituten ombads av ECB:s banktillsyn att förbättra sina återhämtningsplaner, eller så konstaterades de ha väsentliga brister enligt artikel 6.5 i BRRD. I det senare fallet måste det betydande institutet lämna in en reviderad återhämtningsplan inom två månader (som kan förlängas till tre).

Benchmarkingen visade också att en lämplig återhämtningsplanering (dvs. bra förberedelser för krissituationer) ökar sannolikheten för att återhämtningsalternativ kan genomföras i god tid och på ett effektivt sätt.

Två huvudsakliga slutsatser kom fram ur bedömningen och benchmarkingen av planerna. För det första måste återhämtningsplaner vara genomförbara i praktiken. För det andra verkar betydande institut överskatta sin potentiella återhämtningskapacitet. Båda problemen identifierades som prioriterade för ECB:s banktillsyns bedömningar i framtiden.

2.3.2 2017 års cykel av återhämtningsplaner: tidslinje och standardmallar

2017 års bedömningscykel för betydande instituts återhämtningsplaner bestod även den av två grupper av inlämningar, i september och december 2017. Cykeln väntas pågå till sommaren 2018. 107 betydande institut lämnade in återhämtningsplaner under 2017 års bedömningscykel.

För andra året i rad kommer bankerna att lämna in en standardrapporteringsmall tillsammans med återhämtningsplanerna. Mallen har underlättat presentationen av data som är nödvändiga för återhämtningsplanerna och bedömningen av dem, och har höjt kvaliteten på presenterade data avsevärt.

2.3.3 Vägen framåt: fokus på återhämtningsplaners användbarhet och kopplingen till krishantering

Som beskrevs i resultaten av benchmarkingen av 2016 års cykel är ett viktigt mål som eftersträvas i de nuvarande bedömningarna och i interaktioner med betydande institut att göra återhämtningsplanerna mer operationella och användbara.

Baserat på erfarenheterna från de tidigare två åren kom ECB:s banktillsyn fram till slutsatsen att inte alla planer effektivt kunde genomföras eller operationaliseras i krissituationer. Detta beror på deras storlek och komplexitet (vissa planer är nästan 2000 sidor långa) och en avsaknad av tydliga processer och konkreta steg som visar hur de effektivt ska tillämpas under stress. Detta är en väsentlig nackdel, med tanke på att syftet med en återhämtningsplan är att förse bankens ledning med en

tillräcklig uppsättning alternativ som kan vidtas i god tid och på ett effektivt sätt, i synnerhet i situationer av svår stress.

ECB:s banktillsyn kommer under 2018 att dela med sig av den bästa praxis som vissa betydande institut använder för att hjälpa banker att göra sina återhämtningsplaner mer operationella.

Med förbättrade återhämtningsplaner kommer ECB:s banktillsyn att kunna använda resultaten av bedömningarna av återhämtningsplaner på ett systematiskt sätt i identifieringen och hanteringen av kriser, och även integrera dessa resultat i ÖUP-bedömningen.

2.4 Krishantering för mindre betydande institut

Hantering av krissituationer hos mindre betydande institut kräver en hög nivå av informationsutbyte och samordning mellan den relevanta nationella behöriga myndigheten, i dess kapacitet som direkt tillsynsorgan för det mindre betydande institutet, och ECB, med sin övervakningsfunktion och status som behörig myndighet för beslut om gemensamma förfaranden.

Den nationella behöriga myndigheten är ansvarig för tillsynsbeslut och åtgärder relaterade till ett mindre betydande institut i kris. Behovet av närmare samarbete uppstår då det mindre betydande institutet närmar sig den punkt då det inte längre är bärkraftigt. I det läget finns det ett behov av att överväga avveckling eller resolution för det mindre betydande institutet. Detta kan innefatta gemensamma förfaranden som att dess tillstånd dras in, bedömningar av förvärv eller höjningar av kvalificerade innehav och utfärdande av nya tillstånd (t.ex. för ett broinstitut).

Mot denna bakgrund övervakar ECB situationen för mindre betydande institut i kris, stödjer den nationella behöriga myndighetens krishanteringsverksamhet och utarbetar utkast till beslut om gemensamma förfaranden baserade på förslag från den nationella behöriga myndigheten. Dessa beslut godkänns av tillsynsnämnden och antas av ECB-rådet.

2.4.1 Ramverk för mindre betydande instituts krishantering

Under 2017 togs samarbetsramen för krishantering vid mindre betydande institut i bruk. Dessutom togs två ytterligare gemensamma tillsynsstandarder fram för att säkerställa konsekvens i nationella behöriga myndigheters förfaranden för att hantera mindre betydande institut i kris.

Under 2017 togs samarbetsramen för krishantering för ECB och de nationella behöriga myndigheterna i bruk. Den användes vid flera tillfällen. Syftet med samarbetsramen för krishantering vid mindre betydande institut är att bistå de nationella behöriga myndigheterna och ECB i deras krishantering. Ramen omfattar samarbete och informationsutbyte både mellan ECB och de nationella behöriga myndigheterna och med alla andra intressenter som kan vara inblandade (t.ex. ansvariga resolutionsmyndigheter). Under 2017 kännetecknades samarbetet mellan de nationella behöriga myndigheterna och ECB i flera kriser rörande mindre betydande institut av regelbunden, givande kommunikation som gjorde det möjligt att fatta beslut inom relativt korta tidsramar.

Som ett ytterligare steg utarbetade ECB och de nationella behöriga myndigheterna under 2017 en gemensam tillsynsstandard om nationella behöriga myndigheters tillsynsmetoder för krishantering för mindre betydande institut och samarbete med resolutionsmyndigheter. Standarden kommer att färdigställas under 2018. Den gemensamma tillsynsstandarden kommer att säkerställa att konsekventa krishanteringsmetoder för mindre betydande institut används på nationell nivå och på så sätt främja konsekventa tillsynsresultat inom SSM. Den gemensamma tillsynsstandarden kommer också att omfatta samarbete och informationsutbyte mellan de nationella behöriga myndigheterna och den gemensamma resolutionsmekanismens myndigheter (SRB och de nationella resolutionsmyndigheterna), där det är relevant för utförandet av deras respektive uppgifter.

Parallellt utarbetade ECB och de nationella behöriga myndigheterna en gemensam tillsynsstandard om nationella behöriga myndigheters tillsynsförfaranden för mindre betydande institut som bryter mot minimikapitalkraven. Även den kommer att färdigställas under 2018. Den här gemensamma tillsynsstandarden kommer att främja en gemensam förståelse av de administrativa förfaranden som används för att bemöta försämringar i mindre betydande instituts finansiella förhållanden, i synnerhet vad gäller tidsskalan för att begära avhjälpande åtgärder och villkoren för att utlösa indragning av tillstånd.

3 SSM som del av den europeiska och globala tillsynsarkitekturen

3.1 Europeiskt och internationellt samarbete

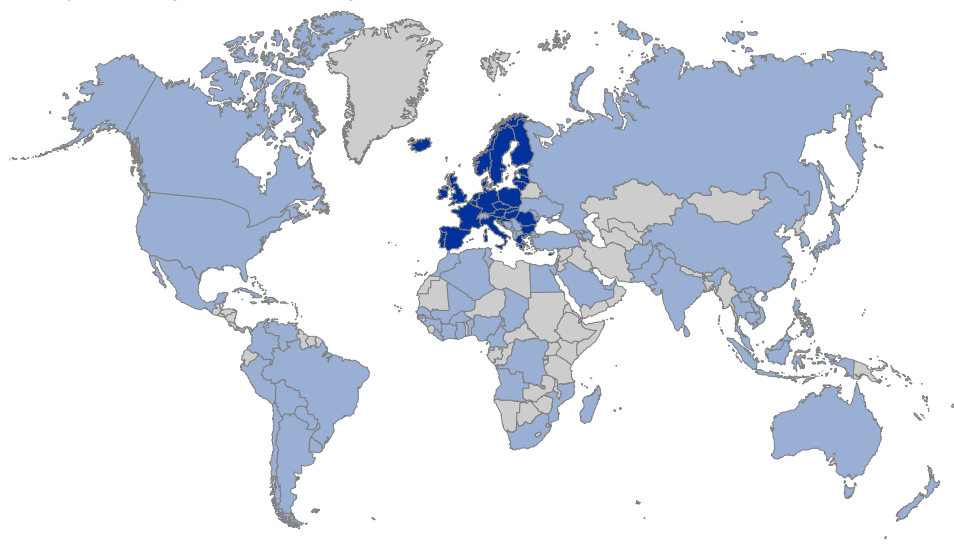
Euroområdets banker har filialer och dotterbolag i 94 länder utanför EU (data per den 31 december 2016)

Eftersom euroområdets banker finns i över 90 utomeuropeiska jurisdiktioner (se bild 4 nedan) har SSM ett omfattande samarbete med andra tillsynsmyndigheter både utanför och inom EU. ECB arbetar därför för att underlätta samarbete, både genom att bidra till tillsynskollegier och genom att utveckla samarbetsverktyg som t.ex. samförståndsavtal. Samförståndsavtal har förhandlats fram med motparter som t.ex. tillsynsmyndigheter i EU-medlemsstater utanför euroområdet, tillsynsmyndigheter i tredjeländer och nationella marknadsmyndigheter.

Bild 4

Euroområdets bankers filialer och dotterbolag utanför EU

- EU och EES
- Tredjeländer där filialer eller dotterbolag till banker i euroområdet är lokaliserade
- Tredjeländer där inga filialer eller dotterbolag till banker i euroområdet är lokaliserade

Källa: Finansiell rapportering och Register of Institutions and Affiliates Database.

ECB:s banktillsyn samarbetar generellt med andra tillsynsmyndigheter genom samförståndsavtal, deltagande i tillsynskollegier eller avtal som sluts från fall till fall.

Bild 5

Översikt över ECB:s internationella och europeiska samarbetsaktiviteter

3.1.1 Samförståndsavtal med andra tillsynsmyndigheter

Samarbete med myndigheter i tredjeländer

Över tid kommer befintliga samförståndsavtal mellan nationella behöriga myndigheter i euroområdet och tillsynsmyndigheter i tredjeländer att ersättas med samförståndsavtal mellan ECB och tillsynsmyndigheter i tredjeländer

ECB strävar efter att bedriva ett givande samarbete med tillsynsmyndigheter i tredjeländer och underlätta gränsöverskridande tillsyn. Där det är möjligt har ECB:s banktillsyn gått med i de befintliga samförståndsavtal som avtalades mellan nationella behöriga myndigheter i euroområdet och tillsynsmyndigheter i tredjeländer innan SSM inrättades. I vissa fall behövde ECB:s banktillsyn ta fram anpassade samarbetslösningar. Över tid sluter ECB sina egna samförståndsavtal med tillsynsmyndigheter i tredjeländer så att den inte behöver förlita sig på befintliga samförståndsavtal mellan nationella behöriga myndigheter och tillsynsmyndigheter i tredjeländer.

Samarbete inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

ECB samarbetar ofta med nationella behöriga myndigheter i EU-länder utanför euroområdet, i enlighet med bestämmelserna i CRD IV om samarbete och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter i EU. I syfte att fastslå ytterligare detaljer och ytterligare stärka samarbetet förhandlar ECB, i linje med artikel 3.6 i SSM-förordningen, för närvarande fram ett samförståndsavtal med dessa nationella behöriga myndigheter. EU/EES-samförståndsavtalet om tillsyn av betydande filialer i Norden⁵⁰, som färdigställdes av ECB 2016, har undertecknats av ytterligare fem myndigheter.

ECB:s banktillsyn ingick också två samförståndsavtal med nationella marknadsmyndigheter. Dessa samförståndsavtal bygger på en mall som utarbetades av ECB i samarbete med ESMA.

För att säkerställa konsekvens på EU-nivå samarbetar ECB:s banktillsyn med EBA:s ekvivalensnätverk, som genomför ekvivalensbedömningar av sekretessföreskrifterna hos tredjeländers tillsynsmyndigheter. Samförståndsavtal för tillsynssamarbete får enbart slutas om den erforderliga ekvivalensen för tystnadsplikt är uppfylld.

Hittills har 35 tillsynsmyndigheter i tredjeländer fått sina sekretessföreskrifter bedömda som ekvivalenta inom EBA:s ekvivalensnätverk

3.1.2

Tillsynskollegier

Tillsynskollegier är permanenta, men flexibla, samordningsstrukturer som sammanför behöriga myndigheter som deltar i tillsynen av gränsöverskridande bankgrupper. Kollegier spelar en viktig roll för banker i euroområdet som är verksamma i länder utanför euroområdet.

Europeisk lagstiftning ger fullt stöd till tillsynskollegier som relevanta fora där gränsöverskridande instituts hem- och värdtillsynsmyndigheter utbyter relevant information och kommer överens om riskbedömningar och kapital- och likviditetskrav för banker i EU. De gemensamma tillsynsgrupperna utövar tillsyn över banker i euroområdet, men tillsynskollegierna underlättar konsoliderad tillsyn i länder utanför euroområdet.

2017 fungerade ECB:s banktillsyn som samordnande tillsynsmyndighet i 30 EU-kollegier, som därför leddes av respektive gemensam tillsynsgrupp. Vart och ett av kollegierna består av den nationella behöriga myndigheten från relevanta EU-medlemsstater, EBA och ECB. Myndigheter från tredjeländer där institutet har väsentliga dotterföretag eller filialer kan vara med i kollegierna som observatörer.

⁵⁰ Detta samförståndsavtal är utformat för att underlätta samarbete mellan ECB:s banktillsyn och de nordiska myndigheterna (för de senare även inbördes samarbete) kring betydande filialer både i och utanför euroområdet. Med anledning av detta omfattar samförståndsavtalet inte enbart enheter i euroområdet utan ett bredare intervall av enheter som står under tillsyn av dessa nordiska myndigheter. Vidare omfattar samförståndsavtalet, förutom uppgifter inom banktillsyn, även konsumentskydd, betalningstjänster och -system liksom bekämpning av penningtvätt. Således omfattar samförståndsavtalet mer än ECB:s banktillsynsuppgifter. Graden av samarbete mellan de undertecknande myndigheterna omfattas emellertid alltså av unionsrätten. Således kommer ECB:s banktillsyn enbart att delta i samförståndsavtalet kring sådant som rör dess tillsynsuppgifter.

Sju gränsöverskridande institut med säte i EU-medlemsstater utanför euroområdet verkar genom betydande institut i euroområdet. I enlighet med kraven i den europeiska lagstiftningen är ECB:s banktillsyn en aktiv medlem i de respektive kollegierna, som leds av den relevanta nationella behöriga myndigheten. Den gemensamma tillsynsgrupp som har ansvar för dotterbolaget eller filialen i euroområdet representerar ECB i dessa kollegier och fullgör dess skyldigheter.

Utöver detta har endast fyra betydande institut väsentlig gränsöverskridande verksamhet utanför EU. För dessa institut fungerar ECB:s banktillsyn som samordnande tillsynsmyndighet och driver kollegier för informationsutbyte.

För fem internationella institut med säte i tredjeländer och väsentliga dotterbolag i euroområdet, slutligen, fungerar de relevanta gemensamma tillsynsgrupperna som aktiva värdtillsynsmyndigheter i de kollegier som har organiserats av den samordnande tillsynsmyndigheten i det tredje landet.

3.1.3 Rådande läge vad gäller nära samarbete

EU-medlemsstater som inte har infört euron får delta i SSM under en ordning för nära samarbete. De huvudsakliga villkoren för detta fastställs i artikel 7 i SSM-förordningen, medan själva förfarandenaspekterna anges i [beslut ECB/2014/5](#). Inga formella begäranden om nära samarbete inkom under 2017.

3.1.4 EBA:s granskningspanel

ECB:s banktillsyn fortsatte att delta aktivt i EBA:s granskningspanel, som ansvarar för att genomföra kollegial granskningar i syfte att stärka enhetligheten i tillsynsresultat.

Under 2017 genomförde EBA:s granskningspanel en kollegial granskning av EBA:s riktlinjer om kriterier för att fastställa villkoren för tillämpning av artikel 131.3 i CRD IV avseende bedömning av andra systemviktiga institut. Syftet med denna kollegiala granskning var att bedöma i) den effektiva tillämpningen av de bestämmelser som fastställs i riktlinjerna och ii) de processer som de relevanta myndigheterna använder för att på lämpligt sätt utvärdera villkoren för avgörande huruvida instituten ska betecknas som andra systemviktiga institut.

Eftersom det är den nationella behöriga myndighetens ansvar att identifiera andra systemviktiga institut var ECB:s roll i granskningen att klargöra SSM:s uppgifter i relation till identifierade andra systemviktiga institut. Enligt CRD IV har de nationella behöriga myndigheterna uppgiften att tillämpa ytterligare kapitalbuffertkrav på andra systemviktiga institut. ECB, i linje med sitt mandat inom makrotillsyn och sina ansvarsområden, kan sedan komplettera dessa buffertar genom att införa strängare krav under artikel 5 i SSM-förordningen. I juni 2016 införde ECB en golvmetod för buffertkrav för andra systemviktiga institut med avsikten att säkerställa att relevanta systemrisker eller makrotillsynsrisker bemöts på ett konsekvent sätt i hela euroområdet. Efter att ha bedömt de nationella behöriga myndigheternas

anmälningar om deras planerade kapitalbuffertar för andra systemviktiga institut såg ECB inget behov av att använda sina kompletteringsbefogenheter under 2017. Denna bedömning baserades också på det faktum att de nationella behöriga myndigheternas kapitalbuffertkrav för andra systemviktiga institut utan undantag har fastställts till på eller ovanför ECB:s golv.

3.1.5 Internationella valutafondens FSAP-program (Financial Sector Assessment Programs)

Internationella valutafondens FSAP-program är omfattande, djupgående bedömningar av en jurisdiktions finanssektor. De omfattar i) identifiering av viktiga sårbarheter och bedömning av finanssektorns motståndskraft, ii) bedömning av ett lands politiska ramar för finansiell stabilitet och dess ramverk och praxis för tillsyn samt iii) utvärdering av finansiella skyddsnät och det finansiella systemets förmåga att hantera och lösa en finansiell kris.

IMF lanserade ett FSAP-program för euroområdet 2017

I januari 2017 bad ordföranden för EU:s ekonomiska och finansiella kommitté IMF att genomföra ett FSAP-program för EU/euroområdet, med syftet att bekräfta den nya arkitekturen för banktillsyn och resolution i euroområdet. FSAP-programmet, som inleddes i juni 2017, fokuserar därför bl.a. på banktillsyn och krishantering för betydande institut. I detta syfte kommer IMF att genomföra i) en detaljerad bedömning av de relevanta⁵¹ Baselpinciperna⁵² (Basel Core Principles, BCP) för effektiv banktillsyn, med betygsättning, och ii) en analys av efterlevnaden av utvalda delar av rådet för finansiell stabilitets viktiga attribut för effektiva resolutionssystem för finansinstitut (Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions). Dessutom kommer IMF att i) analysera ramverket för tillsynen av mindre betydande institut, utan betygsättning, och ii) bedöma banksektorns solvens i en riskbedömningskontext. Före det första IMF-uppdraget i denna FSAP hade ECB tagit fram en BCP-självbedömning. Den granskades av ECB:s tillsynsnämnd och godkändes av ECB-rådet. De nationella behöriga myndigheterna hade dessutom på IMF:s begäran tillhandahållit information om relevanta nationella rättsliga bestämmelser. Syftet var att utvärdera effekterna av nationella rättsliga ramverk på den europeiska banktillsynens effektivitet. Det första uppdraget genomfördes under oktober/november 2017. Under den perioden hölls över 60 sammanträden med ECB:s banktillsyns alla fem affärsområden och relevanta gemensamma tjänsteenheter.

Programmet väntas avslutas under 2018 och dess slutsatser kommer att användas i IMF:s artikel IV-samråd med euroområdet 2018, som väntas avslutas i juli 2018.

I IMF:s FSAP-program för enskilda länder i euroområdet tar de nationella myndigheterna ledningen i programmet. ECB deltar dock också, i enlighet med dess

⁵¹ En av de 29 Baselpinciperna (princip 29, missbruk av finansiella tjänster) kommer inte att omfattas av undersökningen, eftersom ECB inte har behörighet vad gäller pengatvätt. Euroområdets FSAP kommer emellertid att innehålla en IMF-personalanteckning om finansiell integritet.

⁵² De 28 relevanta Baselpinciperna omfattar tillsammans 216 essentiella kriterier och 17 övriga kriterier.

mandat. Dess främsta mål är att i) säkerställa jämförbarhet och konsekvens mellan länder för banksektorkomponenten i FSAP-programmen för länder i euroområdet, ii) i den utsträckning det är möjligt utnyttja synergier med bankstresstester i EU/euroområdet och iii) säkerställa att de viktigaste egenskaperna i den europeiska banktillsynens mikro- och makrotillsynsramverk återspeglas korrekt. Under 2017 avslutade IMF FSAP-program för Luxemburg och Spanien och inledde ett FSAP-program för Belgien. FSAP-program för Frankrike, Italien och Malta är planerade att inledas under andra halvåret 2018. Resultaten av euroområdets FSAP-program väntas vara offentliga då, och kan därför ligga till grund för dessa nationella undersökningar, i synnerhet vad gäller efterlevnad av Baselprinciperna för effektiv banktillsyn.

Mer generellt väntas de kommande FSAP-programmen för länder i euroområdet fullt ut använda slutsatserna och rekommendationerna från FSAP-programmet för euroområdet, särskilt vad gäller tillsyn av och krishantering hos betydande institut. Det här tillvägagångssättet är konsekvent med de nuvarande beslutsramarna i Europa, och kommer till fullo att spegla de respektive behörigheterna på olika nivåer: enskilda medlemsstater, euroområdet och EU. Samtidigt kommer det att bidra till att säkerställa att IMF:s övervakning och rådgivning fortsätter att vara effektiv och relevant för alla berörda myndigheter.

Ruta 2

Förberedelser för Brexit

Under 2017 blev Brexit en av de mest relevanta frågorna för ECB:s banktillsyn. För att främja ett konsekvent sätt att närma sig Brexit inledde ECB:s banktillsyn ett SSM-omfattande projekt som syftar till att säkerställa att banker och tillsynsmyndigheter är förberedda.

I praktiska termer omfattar SSM:s arbete med Brexit både politikrelaterade uppgifter och kontakter med berörda institut och andra intressenter. Det är viktigt att ta fram ståndpunkter och tillsynsförväntningar samt att klargöra frågor som har uppstått i samband med Brexit. ECB:s ståndpunkter säkerställer att relevanta frågor hanteras konsekvent i hela SSM. De utgör grunden för att tillsynsmyndigheter i SSM ska kunna ge tydlig vägledning till kreditinstitut, t.ex. rörande behovet av att säkerställa lämplig riskhantering, robust infrastruktur och personalsammansättning som motsvarar institutets verksamhet. Bland de ämnen som har behandlats finns bedömning av back-to-back-bokningsmodeller, behandling av interna modeller som överförs från Storbritannien till SSM samt intern styrning och riskhantering.

ECB har organiserat seminarier med banker för att informera dem om ECB:s och de nationella behöriga myndigheternas tillsynsförväntningar. ECB har också publicerat vanliga frågor på ECB:s webbplats för banktillsyn som vägledning, i synnerhet för banker som avser att flytta sin verksamhet från Storbritannien till euroområdet. De vanliga frågorna rör ämnen som godkännanden och banktillstånd, liksom de ämnen som nämns ovan. ECB framförde också sina huvudsakliga budskap i sommar-, höst- och vinterutgåvan av SSM Supervision Newsletter.

För att säkerställa att betydande institut som för närvarande är verksamma i Storbritannien är förberedda för Brexit har ECB fört strukturerade dialoger med dessa banker. De gemensamma tillsynsgrupperna har inlett diskussioner om Brexitrelaterade scenarier som har konstruerats av

bankerna och som speglas i deras respektive beredskapsplaner. Parallellt med detta ägde förberedelser rum för att hantera banker som planerar att flytta från Storbritannien till euroområdet inför den väntade förlusten av deras EU-pass. Syftet är att säkerställa att det finns ett ansvarsfullt tillvägagångssätt för utfärdande av tillstånd till nya kreditinstitut och överföring av verksamhet till befintliga kreditinstitut. ECB och de nationella behöriga myndigheterna upprätthåller också nära kontakter med andra myndigheter som utövar tillsyn över enheter tillhörande bankgrupper i euroområdet, inklusive tillsynsmyndigheter i Storbritannien och tredjeländer. Målet är att säkerställa samordning mellan alla relevanta myndigheter som svar på utvecklingen inom euroområdets banksektor.

Brexit fortsätter att ligga högt upp på tillsynsagendan för 2018

Brexit fortsätter att vara en av de främsta tillsynsprioriteringarna. När bankers Brexitrelaterade planer börjar genomföras kommer fokus för verksamheten att övergå från förberedelser till bedömning av faktiska fall och det praktiska genomförandet av de ståndpunkter som nämndes ovan. Trots att det finns en politisk samsyn om förhandlingar om en möjlig övergångsperiod är resultatet av dessa förhandlingar fortfarande osäkert. ECB råder banker att vara proaktiva och att i god tid förbereda sig för Brexit i syfte att säkerställa att alla tillstånd som krävs för att bedriva verksamhet i EU finns på plats i god tid. Beroende på hur de politiska diskussionerna om en övergångsperiod utvecklas kan banker diskutera med tillsynsmyndigheterna om möjligheten att förlänga tidsperioden för att genomföra vissa aspekter av individuella flyttplaner.

ECB – tillsammans med de nationella behöriga myndigheterna – fortsätter att bedöma instituts planer på att flytta verksamheten till euroområdet tillsammans med ansökningar om banktillstånd. Tillsynsmyndigheterna kommer särskilt att titta på bankernas efterlevnad av SSM:s ståndpunkter och tillsynsförväntningar, i synnerhet i syfte att undvika att skalbolag inrättas i euroområdet, dvs. institut med endast minimikapacitet i euroområdet som i hög grad outsourcar sin verksamhet i EU till enheter i tredjeländer. ECB kommer att ta fram ytterligare ståndpunkter vid behov och hålla branschen och intressenter informerade om tillsynsförväntningar. Vissa institut kommer sannolikt att bli betydande på kort eller medellång sikt tack vare att de expanderar sin verksamhet i euroområdet, och ECB arbetar för att säkerställa att överföringen av den direkta tillsynen av dessa institut till ECB går smidigt. ECB kommer även i fortsättningen att interagera med både hem- och värdtillsynsmyndigheter för att övervaka nivån på förberedelserna hos banker i euroområdet och inflyttande banker. ECB planerar också att organisera ytterligare seminarier om bankers flyttplaner och kommer regelbundet att uppdatera de Brexitrelaterade vanliga frågorna.

3.2 Bidrag till utvecklingen av det europeiska och internationella regelverket

3.2.1 Bidrag till Baselprocessen

Under 2017 färdigställdes Basel III, hörnstenen i det rättsliga ramverket efter krisen. ECB, som aktivt deltar i Baselkommittén för banktillsyns (BCBS) arbete, bidrog till den här processen för fastställande av standarder genom att delta i

policydiskussioner, tillhandahålla expertkunskaper i olika BCBS-grupper, samarbeta med BCBS-medlemmar i EU och resten av världen samt bidra till relevanta konsekvensanalyser.

Färdigställande av Basel III

De överenskomna reformerna är ett viktigt steg mot att återställa förtroendet för bankers riskvägda kapitalrelationer

ECB välkomnar färdigställandet av Basel III, som stärker det rättsliga ramverket och är ett viktigt steg mot att återställa förtroendet för bankers riskvägda kapitalrelationer. ECB deltog aktivt i policydiskussionerna. Färdigställandet av Basel III skickar en stark signal om fortsatt internationellt samarbete inom bankreglering. De överenskomna reformerna bidrar till att minska osäkerheten och möjliggör för bankerna att fatta välgrundade beslut. Den planerade infasningsperioden för implementeringen, som inleds 2022 och avslutas 2027, säkerställer att effekterna för bankerna är hanterliga, också för dem som påverkas mest av reformerna.

Fokus på genomförande och utvärdering av policyer

När fokus skiftar till att genomföra de överenskomna reformerna stöder ECB lagstiftarna och BCBS för att säkerställa att reformerna är effektiva

ECB anser att det är avgörande att alla parter konsekvent överför de överenskomna reformerna. Därför har ECB tillhandahållit teknisk rådgivning till lagstiftare, i synnerhet genom sitt juridiska utlåtande om Europeiska kommissionens förslag till ändringar av CRD IV-/CRR-ramverket (se ruta 3). ECB förväntar sig att ECB kommer att tillhandahålla liknande stöd i samband med dessa reformer.

Under de närmaste åren kommer BCBS att fortsätta arbeta med att identifiera praktiska problem med genomförandet av Basel III som har uppstått hos tillsynsmyndigheter och, mer generellt, med att främja en stark banktillsyn. BCBS kommer också att inleda en utvärdering av de reformer som har genomförts sedan krisen. ECB kommer aktivt att fortsätta bidra till BCBS agenda.

3.2.2 Bidrag till EBA:s arbete

Under 2017 arbetade ECB:s banktillsyn med EBA mot de gemensamma målen att stärka den finansiella stabiliteten och främja konsekvent tillsyn i hela den europeiska banksektorn.

ECB:s banktillsyn bidrar aktivt till EBA:s arbete på alla nivåer. 2017 representerades ECB:s banktillsyn i sammanlagt 45 av EBA:s delgrupper, av vilka fyra i rollen som ordförande eller vice ordförande. ECB:s banktillsyn deltog också i EBA:s tillsynsstyrelse som icke-röstberättigad medlem.

De två exemplen nedan visar de avsevärda framsteg som EBA:s arbetsgrupper har gjort och hur EBA och ECB kompletterar varandra i uppfyllandet av gemensamma mål.

För det första offentliggjorde EBA, tillsammans med ESMA, **riktlinjer om lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande**

befattningshavare för att i) säkerställa att banker har sunda styrningsstrukturer och ii) fastställa gemensamma regler för omfattningen på de lämplighetsbedömningar som tillsynsmyndigheterna genomför. ECB, i nära samarbete med EBA, tog fram och offentliggjorde sin vägledning för lämplighetsbedömningar, där tillsynskriterier och förfarandet för att fastställa lämpligheten hos bankers styrelseledamöter förtydligas.

För det andra införlivade ECB:s banktillsyn fullt ut de principer som fastställs i EBA:s **riktlinjer för kreditinstituts riskhanteringsmetoder och redovisning av förväntade kreditförluster** (publicerade 2017) i sin interna metod för att bedöma bankers förberedelser inför genomförandet av IFRS 9.

Under 2017 gjorde ECB anmälningar till EBA under "uppfyll eller förklara"-förfarandet⁵³ gällande åtta⁵⁴ EBA-riktlinjer, inbegripet en riktlinje från en gemensam kommitté och en EBA-rekommendation.⁵⁵ I alla dessa fall meddelade ECB EBA om efterlevnad eller avsikt att efterleva.

Ruta 3

Översikt över EU:s banklagstiftning (CRR/CRD IV, BRRD och SRM-förordningen)

Förslaget

I november 2016 offentliggjorde Europeiska kommissionen ett omfattande paket ändringar av EU:s lagstiftning om kapitalkrav (CRR och CRD IV) och krishantering (BRRD och SRM-förordningen). Europeiska unionens råd inledde sin granskning av kommissionens förslag under det första kvartalet 2017. Europaparlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor publicerade relevanta utkast till rapporter i november 2017. Det slutliga antagandet av ändringarna väntas ske mellan slutet av 2018 och det första kvartalet 2019.

ECB tillhandahöll expertrådgivning till lagstiftarna om ändringarna. På EU-rådsnivå lade ECB:s experter regelbundet fram ECB:s syn på det föreslagna paketet inför arbetsgruppen för finansiella tjänster. På Europaparlamentets och EU-rådets begäran utfärdade ECB tre yttranden om dess ståndpunkter om paketet.⁵⁶

⁵³ Artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten).

⁵⁴ Innefattar EBA-anmälan gällande EBA/GL/2016/01, som var en sen anmälan av ECB.

⁵⁵ [EBA/GL/2016/01](#), [EBA/GL/2016/05](#), [EBA/GL/2016/07](#), [EBA/GL/2016/08](#), [EBA/GL/2016/09](#), [EBA/GL/2016/11](#), [EBA/GL/2017/01](#) och [JC/GL/2016/01](#) och [EBA/Rec/2017/01](#).

⁵⁶ Europeiska centralbankens yttrande av den 8 mars 2017 om ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2014/59/EU vad gäller rangordningen av skuldinstrument utan säkerhet i en insolvenshierarki ([CON/2017/06](#)), Europeiska centralbankens yttrande av den 8 november 2017 om ändringar av unionens krishanteringssystem ([CON/2017/47](#)), Europeiska centralbankens yttrande av den 8 november 2017 om ändringar av unionens ramverk för kapitalkrav avseende kreditinstitut och värdepappersföretag ([CON/2017/46](#)).

Tabell A

Översikt över de tillsynsområden som omfattas av Europeiska kommissionens förslag

Genomförande av Baselstandarderna	Resolutionsramverk	Tillsynsramverk
net stable funding ratio (NSFR)	harmonisering av fordringsägares prioriteringsordning*	ändringar av pelare 2-ramverket
bruttosoliditetsgrad	införlivande av ett nytt verktyg för moratorium	införande av ett krav på EU-moderbolag som mellanhand
grundläggande granskning av handelslagret	genomförande av FSB:s standard om total förlustabsorberande kapacitet (TLAC)	införande av gränsöverskridande undantag från kapitalkrav
schablonmetoden för motpartskreditrisker (SA-CCR)	andra justeringar av minimikravet på kapitalbas och kvalificerade skulder (MREL)	lägre rapporteringsfrekvens för mindre banker
ränterisk i bankboken (IRRBB)		

* Detta prioriterades och färdigställdes i december 2017. De nya bestämmelserna trädde i kraft i januari 2018.

ECB:s ståndpunkter om det föreslagna reformpaketet

ECB:s yttranden stödde kommissionens paket med ändringar, som avser att väsentligt stärka det rättsliga ramverket och göra banksektorn mer motståndskraftig. ECB hade också specifika anmärkningar och förslag.

Vad gäller tillsynsramarna stödde ECB generellt förslaget att låta tillsynsmyndigheter under vissa förhållanden göra undantag för individuella kapitalkrav för dotterbolag i en annan medlemsstat än moderbolagen, samtidigt som den finansiella stabiliteten skyddas medan bankunionen rör sig mot sitt färdigställande. Dessutom argumenterade ECB för att lämpliga övergångsarrangemang bör införas. ECB stöder också det föreslagna kravet på att bankgrupper i tredjeländer som har två eller fler institut i EU inrättar ett EU-moderbolag som mellanhand. Detta skulle främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn. För att undvika arbitrage föreslog ECB att kravet också skulle omfatta betydande filialer.

Ändringarna av pelare 2 var ett område som särskilt berörde ECB. Kommissionens förslag strävade efter ökad harmonisering, men begränsade också tillsynsåtgärder på viktiga områden. ECB påpekade att tillsynsmyndigheter bör ha tillräcklig flexibilitet gällande alla institut att mäta deras risker, fastställa hur mycket större kapitalbas de ska inneha och godkänna eller underkänna förändringar i sammansättningen. Dessutom bör tillsynsmyndigheter ha flexibiliteten att kunna kräva ut detaljerade data på ad hoc-basis när så är nödvändigt för att korrekt kunna bedöma ett instituts riskprofil. Dessa åsikter delades av Europaparlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor i dess [utkast till rapport](#) om ändringar i CRD IV. ECB efterlyste också en förbättrad harmonisering av EU:s tillsynsramverk genom införlivande i EU-rätten av vissa tillsynsbefogenheter (t.ex. rörande godkännandeförfaranden, i synnerhet lämplighetsbedömningar) och borttagning av obefogade alternativ och handlingsutrymmen. Sådan harmonisering skulle minska användningen av olika nationella bestämmelser som hindrar effektiv tillsyn. Slutligen efterlyste ECB en granskning av tillsynen av stora gränsöverskridande värdepappersföretag som bedriver bankliknande verksamhet, och föreslog att sådana företag ska behandlas som kreditinstitut. Ett förslag om detta överlämnades till kommissionen i december 2017.⁵⁷

⁵⁷ Förslaget var en del av kommissionens större genomgång av tillsynsramverket för värdepappersföretag. Enligt kommissionens förslag ska systemviktiga värdepappersföretag (dvs. de som har tillgångar med ett värde på över 30 miljarder euro) omfattas av samma regler och tillsyn som banker i EU.

Vad gäller implementeringen av Baselstandarder som bruttosoliditetsgrad, net stable funding ratio (NSFR) och grundläggande granskning av handelslagret betonade ECB att de behöver överföras till EU-rätten på rätt sätt för att säkerställa jämförbarhet mellan institut samt lika villkor. ECB rekommenderade också att översynsklausuler införs för alla standarder som fortfarande diskuterades hos BCBS vid tidpunkten för yttrandets offentliggörande. (NFSR, bruttosoliditetsgrad, grundläggande granskning av handelslagret)

Vad gäller ramverket för krishantering stödde ECB det föreslagna införandet av en harmoniserad kategori underordnade prioriterade skulder för att underlätta efterlevnaden av de kommande TLAC- och MREL-kraven. ECB argumenterade emellertid för fler reformer för att ytterligare harmonisera fordringsägares prioritetsordning i bankinsolvensförfaranden, i synnerhet införandet av ett generellt företräde för insättare.

ECB välkomnade genomförandet av TLAC-standarderna via MREL-kraven. Gällande kalibreringen av MREL rekommenderade ECB emellertid att resolutionsmyndigheten skulle tillåtas tillämpa en säkerhetsmarginal genom att öka MREL-rekapitaliseringsbeloppet. Detta skulle säkerställa att enheter som uppstår ur resolution har tillräckliga resurser för att täcka ytterligare oväntade förluster och kostnader under perioden efter resolutionen. Den föreslagna MREL-vägledningen bör då elimineras, eftersom den gör ramverket mer komplicerat utan några tydliga fördelar. ECB stödde förslaget att skjuta upp tillämpningen av HFB-restriktioner i fall där institut bryter mot sina kombinerade buffertkrav på grund av deras oförmåga att ersätta skulder som inte längre uppfyller godtagbarhets- eller löptidskriterierna för MREL. ECB rekommenderade dock att uppskovet skulle vara tolv månader snarare än de sex som kommissionen föreslog.

ECB rekommenderade också att dess befogenheter kring tidigt ingripande införlivas direkt i SRM-förordningen för att underlätta konsekvent tillämpning av dem. ECB rekommenderade slutligen att de åtgärder för tidigt ingripande som redan är tillgängliga enligt CRD IV och SSM-förordningen tas bort från BRRD.

3.2.3 Bidrag till FSB:s arbete

Under 2017 bidrog ECB:s banktillsyn aktivt till rådet för finansiell stabilitets (FSB) arbete, i synnerhet på områdena samarbete om tillsyn och reglering, genomförande av standarder samt resolution. ECB:s banktillsyn deltog också i sammanträdena hos FSB:s regionala samrådsgrupp för Europa.

FSB:s fokus har på senare tid skiftat från att utforma policyer till att övervaka genomförandet av reformer i finanssektorn samt att utvärdera effekter därav. ECB:s banktillsyn kommer att fortsätta bidra till FSB:s arbete i det senare avseendet och kommer att belysa de positiva effekter som finansiell stabilitet och välfungerande banksektorer har på den ekonomiska tillväxten. ECB:s banktillsyn kommer också att bidra till arbetet inom andra viktiga områden som resolution och krishantering, ramverk för styrning, ersättning och fintech.

4 Förfaranden för godkännande, verkställighet och sanktioner

4.1 Förändringar i antalet betydande institut och gemensamma förfaranden

4.1.1 Antalet betydande institut

Den årliga bedömningen, i linje med ramförordningen om SSM, av huruvida en bank eller bankgrupp uppfyller något av kriterierna för att vara betydande⁵⁸ genomfördes i oktober 2017. Den här bedömningen, liksom förändringar i grupperns strukturer och andra utvecklingar i fem bankgrupper, ledde till att antalet betydande institut minskade till 119 från 125 i början av året.

Barclays Bank PLC:s filial i Frankfurt identifierades som nytt betydande institut på grund av en väsentlig ökning i storlek och blev föremål för ECB:s direkta tillsyn den 1 januari 2018.

Efter att inte ha uppfyllt kriterierna för att vara betydande tre kalenderår i rad upphörde bankerna Raiffeisen-Holding Niederösterreich-Wien reg. GmbH och SEB AG att vara betydande och tillsynsansvaret övergick till de österrikiska respektive tyska nationella behöriga myndigheterna.

Förändringarna i gruppstrukturer och andra utvecklingar⁵⁹ rörde förvärven av Banco BPI S.A. och Banco Popular Español S.A. av andra betydande institut samt indragningarna av banktillstånden för Agence Française de Développement (frivilligt återlämnande av tillståndet), Veneto Banca S.p.A. och Banca Popolare di Vicenza S.p.A.

Listan med enheter under tillsyn uppdateras under året. Den senaste versionen av listan finns på [ECB:s webbplats om banktillsyn](#).

⁵⁸ Kriterierna fastställs i artikel 6.4 i SSM-förordningen.

⁵⁹ Den lista med betydande institut och mindre betydande institut som publicerades i december 2017 speglar i) de beslut om status som betydande som meddelats instituten under tillsyn före den 5 december 2017 och ii) andra förändringar och utvecklingar i gruppstrukturer som skedde före den 1 oktober 2017.

Tabell 3

Betydande och mindre betydande bankgrupper eller fristående banker i SSM efter 2017 års utvärdering

	Totala tillgångar (i miljarder euro)	Antal enheter	
		på konsoliderad nivå	på individuell nivå
Betydande institut	21 171,8	119	869
Mindre betydande institut	4 920,8	2 869	3 163
Totalt	26 092,6	2 988	4 032

Källa: ECB.

Anm.: Totala tillgångar för enheter som finns med på den lista över enheter under tillsyn som publicerades i december 2017 (med referensdatum för gruppstruktur den 1 oktober 2017 och för beslut om status som betydande den 5 december 2017), referensdatum för totala tillgångar är den 31 december 2016 (eller senast tillgängliga).

Med tanke på Brexit följer ECB noga bankers planer på flytt från Storbritannien. Syftet är att säkerställa att dessa bankers status som betydande identifieras i god tid och att överföringen av tillsynsansvaret går smidigt från de brittiska myndigheterna till ECB eller de nationella behöriga myndigheterna för den verksamhet som flyttas till euroområdet.

Samlad bedömning 2017

Eftersom inga nya banker uppfyllde kriterierna för att vara betydande under 2017 ägde ingen samlad bedömning rum⁶⁰. Metoden för översyn av tillgångars kvalitet uppdaterades emellertid inför 2018, för att ta hänsyn till införandet av redovisningsstandarden IFRS 9 och riskprofilen för bankaffärsmodeller fokuserade på investeringstjänster och -verksamhet.

4.1.2 Gemensamma förfaranden och lämplighetsbedömningar

Sammanlagt anmälde nationella behöriga myndigheter 3 026 godkännandeförfaranden till ECB:s banktillsyn under 2017. Av dessa var 24 tillståndsansökningar, 41 indragningar av tillstånd, 52 upphörande av tillstånd⁶¹, 160 förvärv av kvalificerade innehav, 2 301 utnämningar till lednings- och styrelsefunktioner⁶² och 448 passförfaranden.

Under 2017 godkände tillsynsnämnden och ECB-rådet sammanlagt 1 673 tillståndsförfaranden.⁶³ Dessutom godkändes 319 godkännandeförfaranden av högre

⁶⁰ Det enda institut som identifierades som betydande under 2017 var en filial av (brittiska) Barclays Bank PLC. Filialer i euroområdet tillhörande kreditinstitut från icke-deltagande medlemsstater genomgår inte den samlade bedömningen på fristående basis.

⁶¹ Upphörande av ett tillstånd innebär att, i de fall nationell lag så föreskriver, tillståndet upphör att gälla utan att det krävs ett formellt beslut. Det är en rättsverkan som träder i kraft så snart en viss, väldefinierad utlösande faktor inträffar, t.ex. när enheten uttryckligen avstår från sitt tillstånd eller om institutet självt upphör att existera, t.ex. på grund av en sammanslagning med ett annat företag.

⁶² Inklusive ett begränsat antal (17) fall som gällde ytterligare styrelseledamöter.

⁶³ Dessa 1 673 tillståndsförfaranden behandlades i 1 238 ECB-rättsakter. En del rättsakter omfattar mer än ett godkännandeförfarande (t.ex. lämplighetsbedömningar av flera medlemmar av ledningsorganen i samma betydande institut eller förvärv av kvalificerade innehav i olika dotterföretag som är en följd av en och samma transaktion).

chefer inom delegeringsramverket, vilket började gälla i juni 2017⁶⁴. Ytterligare 70 godkännandeförfaranden som inte kräver något formellt ECB-beslut slutfördes, huvudsakligen passförfaranden och förfaranden för upphörande av tillstånd.

Tabell 4

Godkännandeförfaranden som har meddelats ECB⁶⁵

	2014	2015	2016	2017
Tillståndsgivning	7	37	24	24
Indragning av tillstånd ¹	5	26	42	41
Upphörande av tillstånd	0	26	178	52
Kvalificerade innehav	9	134	142	160
Lämplighetsbedömningar	115	2 729	2 544	2 301
Passförfaranden	34	431	252	448

Källa: ECB.

1) I ECB:s årsrapport om tillsynsverksamheten 2014 redovisades indragningar och upphöranden tillsammans. På grund av det ökade antalet upphöranden rapporteras förfarandena var för sig sedan 2015.

Totalt sett var antalet gemensamma förfaranden (tillståndsgivning, indragning, upphörande och kvalificerade innehav) ganska stabila jämfört med föregående år. Gällande lämplighetsbeslut sjönk antalet förfaranden med 10 % jämfört med 2016. Detta beror huvudsakligen på en förändring av lagstiftningen i Frankrike som innebär att återutnämningar av styrelseledamöter utan verkställande uppgifter sedan november 2016 inte längre bedöms. Det lägre antalet upphörandeförfaranden var förväntat eftersom det höga antalet upphöranden av tillstånd 2016 berodde på en engångshändelse (sammanslagningen av en grupp närstående banker till en enda enhet). Den betydande ökningen av antalet passförfaranden kan bero på fler inkommande passförfaranden från brittiska banker, i synnerhet på grund av bankernas implementering av förberedande Brexitscenarier och genomförandet av brittiska Banking Reform Act, som kräver att banker separerar den centrala bankverksamheten för privatpersoner från investmentbanktjänster ("ring-fencing").

Utveckling avseende gemensamma metoder

Majoriteten av förfarandena för tillståndsgivning (ungefär 80 %) rörde inrättandet av nya mindre betydande institut. De två främsta drivkrafterna bakom ansökningar om nya banktillstånd under 2017 var fintech-företag, som använder digitala innovationer för att tillhandahålla tjänster till kunder i EU, och Brexit, som ledde till en ökning av ansökningar om banktillstånd i euroområdet under andra halvåret 2017. Båda trenderna väntas fortsätta under 2018. Endast omkring 20 % av förfarandena för tillståndsgivning rörde betydande institut, och de rörde i huvudsak förlängning av tillstånd för investeringstjänster. Ett förfarande för ett betydande institut rörde

⁶⁴ Dessa förfaranden avser bedömningen av ledamöter av ledningsorgan och styrelser som omfattas av det delegeringsramverk som godkändes i Europeiska centralbankens beslut (EU) 2017/935 av den 16 november 2016 om delegering av befogenheten att anta lämplighetsbeslut och bedömningen av lämplighetskrav (ECB/2016/42).

⁶⁵ Stoppdatum för 2014 var den 15 januari 2015 och siffrorna för 2014 och 2015 överlappar därför varandra en aning.

inrättandet av ett nytt dotterbolag för mobila banktjänster och ett annat uppstod på grund av en befintlig banks planerade flytt till euroområdet.

Förfaranden för indragning och upphörande uppstod till stor del på grund av att kreditinstitut frivilligt avslutade sin bankverksamhet eller att banker fusionerades eller omstrukturerades. Betydande instituts avsigelser av tillstånd stod för 33 av 41 av alla indragningsförfaranden. Ett begränsat antal indragningar av tillstånd (5) berodde på att institut inte uppfyllde tillsynskraven.

Flera förfaranden om kvalificerade innehav rörde förvärv av majoritetsintressen i institut under tillsyn av specifika förvärvare⁶⁶. Dessa förfaranden berörde aspekter relaterade till komplicerade företagsstrukturer, möjliga kortfristiga investeringshorisonter eller användning av lånefinansiering. Under 2017 observerades endast begränsad gränsöverskridande konsolidering bland betydande institut. I siffror rörde majoriteten av de förfaranden rörande kvalificerade innehav som anmälades till ECB under 2017 interna omorganisationer i aktieägarstrukturen hos institut under tillsyn. Sådana omorganisationer används i första hand för att förenkla gruppens struktur och/eller uppnå kostnadsbesparingar, men de kan även bero på skatteplanering.

Utveckling inom lämplighetsbedömningar

Ungefär två tredjedelar av lämplighetsbedömningarna rörde ledamöter utan verkställande uppgifter i ledningsorganet. Den återstående tredjedelen rörde verkställande ledamöter i ledningsorganet. Antalet bedömningar av ledande befattningshavare är försumbart eftersom, för det första, inte alla medlemsstater har lagstiftat om sådana bedömningar i sin nationella lagstiftning och, för det andra, ledande befattningshavare inte utses lika ofta som styrelseledamöter⁶⁷. I ungefär en femtedel av alla fall fanns särskilda farhågor. I många fall införde ECB villkor, skyldigheter eller rekommendationer för att åtgärda dessa särskilda farhågor, t.ex. rörande kandidaternas erfarenhet och tidsåtagande.

Fastställande av ståndpunkter

Under 2017 fortsatte ECB:s banktillsyn att ta fram ståndpunkter och säkerställa att de genomförs konsekvent i samarbete med de nationella behöriga myndigheterna och EBA. Målet är att skapa gemensamma tillsynsmetoder och förenkla godkännandeförfaranden.

⁶⁶ "Specifika förvärvare" kännetecknas av en hög nivå av komplexitet eller brist på transparens (t.ex. riskkapitalfonder, statliga förmögenhetsfonder).

⁶⁷ Ledande befattningshavare är anställda som inte är ledamöter av ledningsorganet men som har ett betydande inflytande över ledningen av instituten under ledningsorganets övergripande ansvar, t.ex. Credit Risk Officers, Compliance Officers, osv. 2017 hade tolv länder i euroområdet nationell lagstiftning om bedömning av ledande befattningshavare.

I maj 2017 publicerades vägledningen för lämplighetsbedömningar. Vägledningen ökar transparensen rörande de policyer, metoder och förfaranden som ECB använder i bedömningar av huruvida ledamöter i betydande instituts ledningsorgan är lämpliga. Dessa bedömningar är viktiga eftersom dåligt fungerande ledningsorgan ofta ger upphov till svagheter och risker hos banker i ett senare skede. Vägledningen kommer att bidra till att sådana bedömningar görs på ett mer harmoniserat sätt, men skillnader kommer att finnas kvar på grund av tillämpningen av nationell lagstiftning. Detta innefattar ojämn överföring av CRD IV i olika länders nationella lagstiftning. I vissa fall har CRD IV också bara delvis överförts i den nationella lagstiftningen. ECB skulle vilja se större konvergens på det här området, så att principerna i CRD IV, som kompletteras av ECB:s nya policy, är helt effektiva (se även ruta 3).

Principer togs fram för bedömning av de olika kriterierna för kvalificerade innehav.

Arbetet slutfördes på en första grupp ståndpunkter rörande omfattningen av krav för tillståndsgivning och förfarandefrågor rörande beviljande av tillstånd. Arbetet på en andra grupp ståndpunkter, som tar upp bedömningen av kriterier för tillståndsgivning, är redan på god väg. Ståndpunkten om bedömningen av ansökningar om banktillstånd från fintech-företag färdigställdes också. Efter färdigställandet av ståndpunkterna offentliggjordes två vägledningar för samråd. I vägledningarna fastställs de kriterier som används i bedömningen av ansökningar om tillstånd från kreditinstitut respektive fintech-företag. Slutligt offentliggörande av vägledningarna planeras till början av 2018.

4.2 Rapportering av överträdelser samt verkställighets- och sanktionsförfaranden

4.2.1 Verkställighet och sanktioner

Inom ramen för SSM-förordningen och ramförordningen om SSM beror fördelningen av befogenheter mellan ECB och de nationella behöriga myndigheterna på den påstådda överträdelsens typ, ansvarig person och den åtgärd som ska vidtas (se ECB:s [Årsrapport om tillsynsverksamheten 2014](#)).

Med hänsyn till effektivitet och konsekvens förbättrade ECB sina förfaranden för verkställighet och sanktioner under 2017 genom att bl.a. utveckla och börja använda nya IT-verktyg.

ECB inledde tio sanktionsförfaranden under 2017. Inräknat de 35 förfaranden som pågick i slutet av 2016 hanterade ECB 45 förfaranden under 2017. Av dessa rörde 44 sanktioner och 1 verkställighetsåtgärder (se [tabell 5](#)).

2017 hanterade ECB 45 verkställighets- och sanktionsförfaranden.

Tabell 5**ECB:s verksamhet rörande verkställighet och sanktioner 2017**

	Sanktionsförfaranden	Verkställighetsförfaranden	Totalt
Oavslutade förfaranden vid årsslutet 2016	34	1	35
Förfaranden som inleddes 2017	10	-	10
Förfaranden som handlades 2017	44	1	45
varav antagna ECB-beslut ¹	4	-	4
varav begäranden från ECB att nationella behöriga myndigheter ska inleda förfaranden	7	-	7
varav avslutade förfaranden	9	1	10
varav avslutade förfaranden vid årsslutet 2017	24	-	24

Källa: ECB.

1) Två av förfarandena togs upp i samma ECB-beslut.

Under 2017 utfärdade ECB böter för fem överträdelser uppgående till 15,3 miljoner euro och utökade förfarandena för verkställighet och sanktioner

Av de 44 sanktionsförfaranden som handlades under 2017 gällde 28 misstänkta överträdelser av direkt tillämplig EU-lagstiftning (inklusive ECB:s beslut och förordningar). Dessa förfaranden rörde 26 betydande institut inom områdena kapitalbas, rapportering, offentliggörande, likviditet och stora exponeringar. Under 2017 antog ECB tre sanktionsbeslut om utfärdande av böter för fem överträdelser uppgående till ett totalt belopp om 15,3 miljoner euro. Böterna utfärdades till tre enheter under tillsyn för överträdelser inom områdena likviditet (2), rapportering och offentliggörande (1), stora exponeringar (1) och kapitalbas (1). Nio förfaranden avslutades under 2017, huvudsakligen beroende på att de misstänkta överträdelserna inte var väsentliga eller att det saknades rättslig grund för sanktioner.

Efter ECB:s begäran att inleda förfaranden, och efter att ha bedömt fallen i enlighet med nationell lagstiftning, utfärdade de nationella behöriga myndigheterna böter för 28 överträdelser till ett totalt belopp om 5,1 miljoner euro

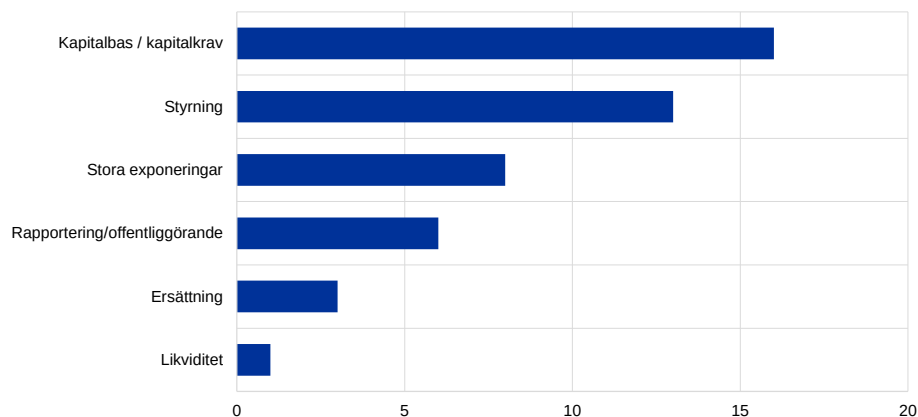
De återstående 16 av de 44 sanktionsförfaranden som handlades under 2017 rörde misstänkta överträdelser av nationell lagstiftning som överför bestämmelser i CRD IV och berörde betydande institut eller fysiska personer. Dessa förfaranden handlar om misstänkta överträdelser med avseende på styrning (inklusive interna kontrollmekanismer), funktioner i ledningsorganet och ersättning. Under 2017 riktade ECB sju begäranden till nationella behöriga myndigheter om att inleda sanktionsförfaranden inom ramen för nationella behörigheter. Efter ECB:s begäranden, och efter att ha bedömt fallen i enlighet med nationell lagstiftning, antog de nationella behöriga myndigheterna tre sanktionsbeslut om utfärdande av böter för 28 överträdelser uppgående till ett totalt belopp om 5,1 miljoner euro.

Det verkställighetsförfarande som handlades under 2017 rörde underlåtenhet att följa ett tillsynsbeslut från ECB. Förfarandet avslutades under 2017 eftersom enheten under tillsyn inte längre underlät att följa beslutet.

Diagram 8 visar en fullständig fördelning per område av de misstänkta överträdelser som ECB behandlat inom ramen för verkställighets- och sanktionsförfaranden under 2017.

Diagram 8

Misstänkta överträdelser som leder till verkställighets- och sanktionsförfaranden gäller oftast kapitalbas och kapitalkrav

Källa: ECB.

Om ECB har skäl att tro att ett brott har begåtts uppmanas den relevanta nationella behöriga myndigheten att hänskjuta ärendet till lämpliga myndigheter för utredning och eventuellt åtal, i enlighet med nationell lagstiftning. Fem sådana begäranden lämnades till relevanta nationella behöriga myndigheter under 2017.

4.2.2 Erfarenheter av anmälan av överträdelser enligt artikel 23 i SSM-förordningen

Det är ECB:s skyldighet att se till att det finns effektiva mekanismer som gör att vem som helst kan anmäla överträdelser av relevant EU-lagstiftning (en process som vanligtvis benämns "visselblåsning"). ECB har därför inrättat en mekanism för anmälan av överträdelser med en [förstrukturerad webbplattform](#) som kan nås via webbplatsen för ECB:s banktillsyn.

Under 2017 mottog ECB 89 anmälningar om överträdelser

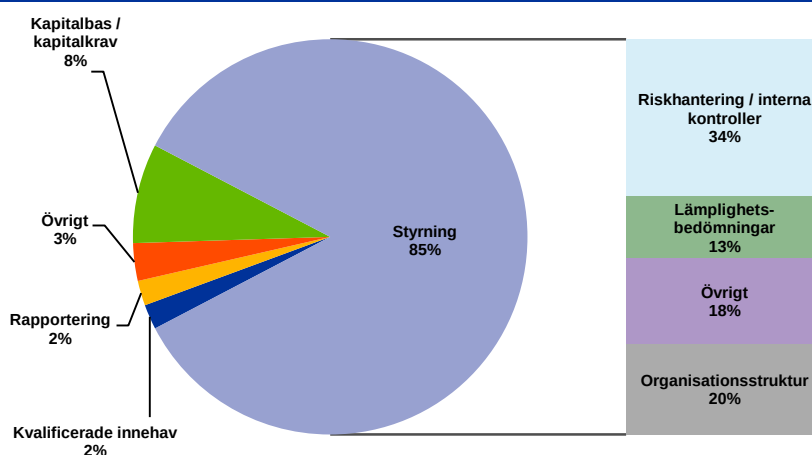
Under 2017 mottog ECB 89 anmälningar om överträdelser, vilket var nära siffran för 2016. Av dessa gällde 61 påstådda överträdelser av relevant EU-lagstiftning, varav 56 ansågs ligga inom ramen för ECB:s tillsynsuppgifter och fem inom ramen för de nationella behöriga myndigheternas tillsynsuppgifter. De återstående 28 anmälningarna om överträdelser handlade huvudsakligen om nationella frågor som inte rörde tillsynskrav och omfattades därför inte av mekanismen för anmälan av överträdelser (t.ex. konsumentskydd).

Liksom föregående år handlade de flesta påstådda överträdelser om styrning (85 %) och brister i beräkningen av kapitalbas och kapitalkrav (8 %). En fullständig

fördelning visas i **diagram 9**. De styrningsrelaterade problemen handlade främst om riskhantering och interna kontroller, lämplighetskrav och organisationsstruktur⁶⁸.

Diagram 9

Påstådda överträdelser som rapporteras i mekanismen för anmälan av överträdelser avser i huvudsak styrningsfrågor

Källa: ECB.

De huvudsakliga utredningsåtgärder som vidtogs under 2017 med avseende på mottagna anmälningar om överträdelser var:

- intern bedömning med befintlig dokumentation (47% av fallen),
- begäran till enheten under tillsyn om intern utredning/revision eller dokument/förklaringar (42 % av fallen),
- inspektioner på plats (11 % av fallen).

⁶⁸ Med "riskhantering och interna kontroller" avses mekanismer eller processer som en enhet måste ha för att på lämpligt sätt identifiera, hantera och rapportera risker som de är eller kan bli exponerade för. "Organisationsstruktur" avser den omfattning i vilken ett institut har väldefinierade, genomlysta och konsekventa ansvarskedjor.

5 Organisationsstruktur: ECB:s banktillsyn

5.1 Uppfyllande av kraven på ansvarighet

ECB:s banktillsyn fortsatte att samverka med Europaparlamentet och EU-rådet.

Denna årsrapport är en av ECB:s banktillsyns viktigaste kanaler för att uppfylla de ansvarighetskrav som fastställs i SSM-förordningen. I förordningen fastslås att ECB:s tillsynsuppgifter ska omfattas av lämpliga krav på transparens och ansvarighet. Att upprätthålla det [ramverk för ansvarighet](#) som fastställdes i detalj i det interinstitutionella avtalet mellan Europaparlamentet och ECB och i samförståndsavtalet mellan EU-rådet och ECB fortsatte att vara en av ECB:s prioriteringar under 2017.

Vad gäller interaktioner med [Europaparlamentet](#) under 2017 talade tillsynsnämndens ordförande inför parlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor för att presentera ECB:s årsrapport om tillsynsverksamheten 2016 ([den 23 mars](#)) och deltog i två ordinarie offentliga utfrågningar ([den 19 juni](#) och [den 9 november](#)). Hon deltog också i en offentlig utfrågning om lagstiftningspaketet om riskreducering i banksektorn ([den 25 april](#)) och i tre särskilda diskussioner med ledamöter i Europaparlamentet (den 23 mars, den 19 juni och den 9 november). Bland de viktigaste frågorna som diskuterades märktes åtgärder för att minska nödlidande lån, de första fallen av resolution och avveckling rörande betydande institut och lagstiftningsärenden inom banktillsynen, innefattande färdigställandet av bankunionen. Vidare deltog tillsynsnämndens vice ordförande i ett gemensamt möte med utskottet för ekonomi och valutafrågor och parlamentets budgetkontrollutskott som avhandlade Europeiska revisionsrättens särskilda rapport om den gemensamma tillsynsmekanismen (den 13 februari).

ECB publicerade 41 svar på tillsynsrelaterade frågor från ledamöter i Europaparlamentet

Under 2017 publicerade ECB 41 svar på tillsynsrelaterade frågor från ledamöter i Europaparlamentet på sin webbplats. Brevet berörde bl.a. det rättsliga ramverket för banktillsynen samt ECB:s policyer inom en mängd tillsynsrelaterade ämnen, exempelvis fallen av resolution och avveckling av betydande institut, ECB:s tillvägagångssätt för tillsynen av både betydande och mindre betydande institut, dess policyer för nödlidande lån och dess interaktioner med nationella myndigheter.

I linje med det interinstitutionella avtalet skickade ECB systematiskt protokollen från tillsynsnämndens möten till Europaparlamentet.

Vad avser interaktioner med [EU-rådet](#) under 2017 närvarade tillsynsnämndens ordförande och vice ordförande vid sex av Eurogruppens sammanträden: den 7 april presenterade ordföranden ECB:s årsrapport om tillsynsverksamheten 2016 och den 6 november deltog hon i en ytterligare regelbunden diskussion om genomförandet av ECB:s tillsynsuppgifter. ECB:s banktillsyn deltog i andra sammanträden med Eurogruppen den 26 januari, den 15 juni, den 11 juli och den 4 december. Tillsynsnämndens ordförande deltog också i en diskussion i det informella Ekofin-rådet den 7 april. De frågor som finansministrarna var intresserade av överlappade i hög grad med dem som diskuterades i Europaparlamentet.

Som ett led i uppfyllandet av rapporteringskraven i SSM-förordningen deltog representanter för ECB i diskussioner med nationella parlament. Dessutom offentliggjorde ECB två svar på frågor från ledamöter i nationella parlament på webbplatsen.

5.2 Granskningar och revisioner av SSM:s arbete

Både Europeiska revisionsrätten och Europeiska kommissionen genomförde ingående granskningar av ECB:s banktillsyns arbete

ECB:s banktillsyn genomgår omfattande granskningar av olika EU-institutioner och -organ, t.ex. Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten (ECA).

Som en del av sin första revision av effektiviteten i ECB:s förvaltning, vilken genomfördes enligt artikel 20.7 i SSM-förordningen, offentliggjorde **Europeiska revisionsrätten** i november 2016 en särskild rapport med titeln "Den gemensamma tillsynsmekanismen – En bra början men ytterligare förbättringar behövs". Som svar på rapporten följde ECB:s banktillsyn upp rekommendationerna i rapporten genom att bl.a.:

- effektivisera förfarandet för att anta tillsynsbeslut,
- stärka ECB:s närvaro, och mer generellt närvaron av personal som inte kommer från hem-/värdtillsynsmyndigheter, i inspektioner på plats,
- förbättra tillsynens IT-system,
- avdela ytterligare resurser till ECB:s internrevisionsfunktion.

ECB avdelade också omfattande resurser till revisionsrättens andra revision av ECB:s banktillsyn, som fokuserade på krishantering. Den här revisionsrapporten publicerades den 16 januari 2018.⁶⁹

I linje med artikel 32 i SSM-förordningen publicerade **Europeiska kommissionen** en översyn av SSM i form av en rapport⁷⁰ och ett tillhörande arbetsdokument⁷¹ den 11 oktober 2017. I processen som ledde fram till publiceringen av rapporten interagerade ECB med kommissionen och besvarade omkring 130 frågor samt stod värd för två gemensamma seminarier på personalnivå.

I kommissionens rapport observerades att effektiviteten i banktillsynen har förbättrats i euroområdet, och att den integrerade tillsynen av kreditinstitut medför tydliga fördelar i form av lika konkurrensvillkor och förtroende. Rapporten belyste i synnerhet SSM:s "anmärkningsvärda ansträngningar" för att främja harmonisering och förbättra kvaliteten på tillsynen inom områden som ÖUP, tillsyn av interna modeller, lämplighetsbedömningar, gemensamma förfaranden och tillsynskollegier. Rapporten välkomnade också ECB:s banktillsyns konstruktiva sätt att hantera rekommendationer från granskningar (av t.ex. Europeiska revisionsrätten och IMF),

⁶⁹ Se avsnitt 2.1.5 för mer information om revisionsrättens revision av krishanteringen.

⁷⁰ Se [Rapport om den gemensamma tillsynsmekanismen enligt förordning \(EU\) nr 1024/2013](#).

⁷¹ Se kommissionens [Staff Working Document accompanying the Report on the Single Supervisory Mechanism established pursuant to Regulation \(EU\) No 1024/2013](#).

dess framgångsrika samarbete med andra EU-organ och internationella organ och delegeringen av beslutsbefogenheter rörande tillsynsbeslut, vilket bör leda till avsevärda förbättringar i effektiviteten i ECB:s fattande av tillsynsbeslut. Kommissionen hade också ett antal observationer och rekommendationer angående SSM:s funktion, t.ex. om skyddsåtgärder för ECB:s gemensamma tjänster, transparens och proportionaliteten i tillsynsavgifter. Rapporten drog slutsatsen att inga förändringar i SSM-förordningen är nödvändiga i detta skede.

5.3 Beslutsprocess

5.3.1 Tillsynsnämnden och styrkommittén

Tillsynsnämnden höll sammanlagt 32 sammanträden under 2017. Av dessa hölls 22 sammanträden i Frankfurt am Main och nio via telekonferens. Ett sammanträde ägde rum i Helsingfors efter inbjudan av finska Finansinspektionen (*Finanssivalvonta*). Under 2017 fattade tillsynsnämnden en majoritet av sina beslut genom skriftligt förfarande⁷²

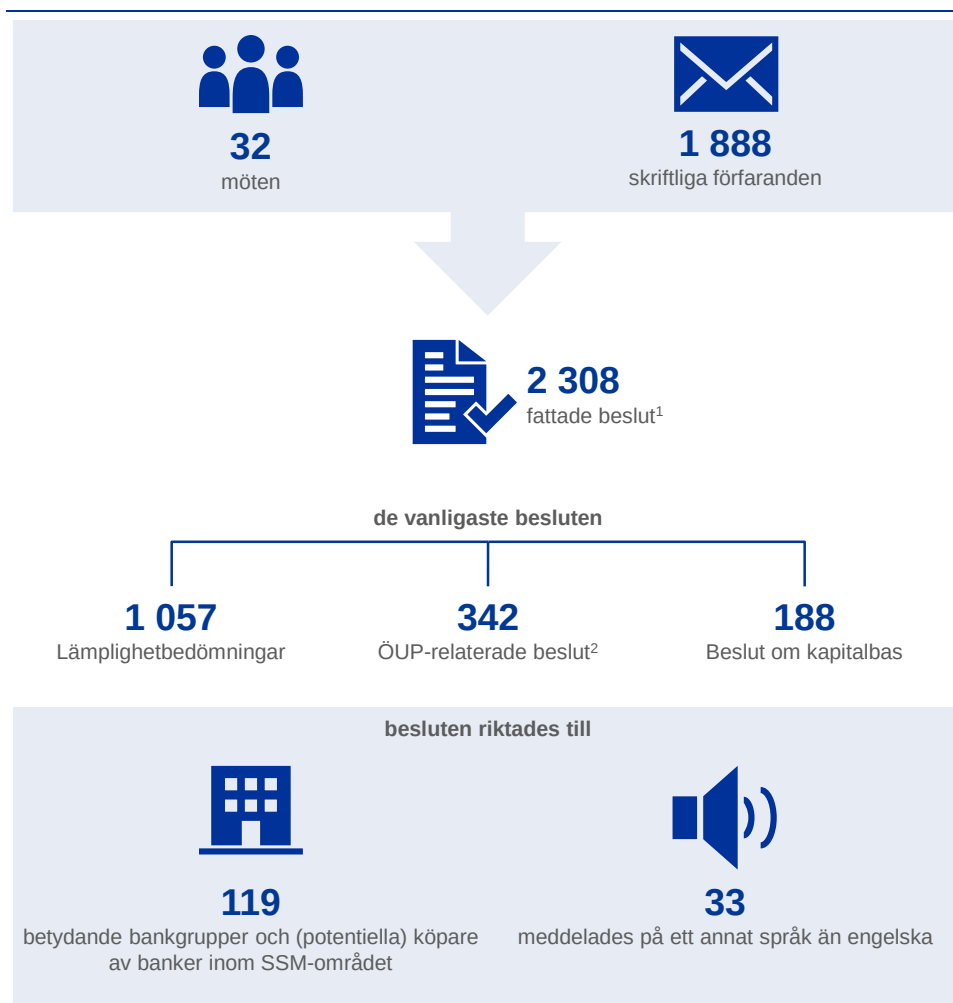
Ett mycket stort antal beslut gällde enskilda banker (se **bild 6**) och antogs genom förfarandet med implicit godkännande. I denna tvåstegsprocess lämnas enskilda utkast till beslut först in till tillsynsnämnden för godkännande. Därefter skickas de slutliga utkasten till beslut till ECB-rådet för antagande genom förfarandet med implicit godkännande. 33 de 119 bankgrupper⁷³ som stod under ECB:s direkta tillsyn 2017 begärde att motta formella ECB-beslut på ett annat officiellt EU-språk än engelska.

⁷² Enligt artikel 6.7 i [tillsynsnämndens arbetsordning](#) kan beslut även fattas genom ett skriftligt förfarande, såvida inte minst tre av de röstberättigade ledamöterna i tillsynsnämnden kommer med invändningar. I så fall ska punkten sättas upp på dagordningen inför nästa sammanträde i tillsynsnämnden. Ett skriftligt förfarande kräver i normala fall minst fem arbetsdagar för behandling av tillsynsnämnden.

⁷³ Antalet betydande institut per den 5 december 2017. Listan över enheter under tillsyn uppdateras regelbundet och finns tillgänglig på [ECB:s webbplats för banktillsyn](#).

Bild 6

Tillsynsnämndens beslut 2017

1) Siffrorna i den här bilden avser enskilda tillsynsbeslut som är riktade till enheter under tillsyn eller deras potentiella förvärvare och instruktioner till nationella behöriga myndigheter om betydande eller mindre betydande institut. Ett beslut kan innehålla flera tillsynsgodkännanden. Dessutom fattade tillsynsnämnden beslut om ett antal horisontella frågor (t.ex. gemensamma metoder) och institutionella frågor.

2) Inklusive beslut rörande STE (short term exercise) för både 2017 och 2018 års ÖUP.

Förutom bankspecifika beslut fattade tillsynsnämnden beslut om flera horisontella frågor, i synnerhet användningen av gemensamma metoder och ramverk inom specifika områden av tillsynen. Utkasten till vissa av dessa beslut skapades av tillfälliga strukturer med mandat från tillsynsnämnden, bestående av högre chefer från ECB och nationella behöriga myndigheter. Dessa grupper utförde förberedande arbete kring stresstester, ÖUP-metoden, gränsöverskridande inspektioner på plats, höga nivåer av nödlidande lån och förenkling av SSM:s processer.

Tillsynsnämnden

Främre raden Stelios Georgakis (suppleant för Yiangos Demetriou), Anneli Tuominen, Vita Pilsuma (suppleant för Zoja Razmusa), Elisa Ferreira, Andreas Dombret, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Claude Simon, Pentti Hakkarainen, Ray Vella (för Malta Financial Services Authority), Oliver Bonello

Mittenraden Ilias Plaskovitis, Renata Bagdonienė (suppleant för Vytautas Valvoniš), Mervi Toivanen, Fabio Panetta, Helmut Ettl, Vladimír Dvořáček, Norbert Goffinet, Tom Dechaene, Denis Beau, Matej Krumberger (suppleant för Primož Dolenc)

Bakre raden Nora Dambure (suppleant för Pēters Putniņš), Madis Müller, Kilvar Kessler, Matthias Güldner (suppleant för Felix Hufeld), Ed Sibley, Ignazio Angeloni, Andreas Ittner, Javier Alonso, Jan Sijbrand

Ordförande	Danièle Nouy
Vice ordförande	Sabine Lautenschläger
Företrädare för ECB	Ignazio Angeloni Julie Dickson (till den 31 juli 2017) Pentti Hakkarainen (sedan den 1 februari 2017)
Belgien	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (till den 17 maj 2017) Tom Dechaene (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (sedan den 18 maj 2017)
Tyskland	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)
Estland	Kilvar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)
Irland	Ed Sibley (Central Bank of Ireland)
Grekland	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)
Spanien	Javier Alonso (Banco de España)
Frankrike	Robert Ophèle (Banque de France) (till den 2 augusti 2017) Denis Beau (Banque de France) (sedan den 3 augusti 2017)
Italien	Fabio Panetta (Banca d'Italia)
Cypern	Yiangos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Lettland	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Litauen	Vytautas Valvoniš (Lietuvos bankas)
Luxemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) (till den 18 januari 2018) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (till den 8 augusti 2017) Oliver Bonello (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (sedan den 9 augusti 2017)

Nederländerna	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Österrike	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Portugal	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Slovenien	Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (till den 12 mars 2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (sedan den 13 mars 2017)
Slovakien	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Finland	Anneli Tuominen (Finansinspektionen) Olli Rehn (Finlands Bank) (till den 4 juni 2017) Jouni Timonen (Finlands Bank) (från den 5 juni till den 14 oktober 2017) Mervi Toivanen (Finlands Bank) (sedan den 21 november 2017)

Styrkommittén höll 18 sammanträden under 2017. Av dessa hölls 17 i Frankfurt am Main och ett i Helsingfors efter inbjudan av finska Finansinspektionen (*Finanssivalvonta*). I april skedde den vanliga rotationen av de fem ledamöterna från nationella behöriga myndigheter, vilka är tillsatta för en ettårsperiod.

Dessutom hade styrkommittén sex sammanträden i sin utökade sammansättning, alltså med deltagande av representanter på hög nivå från alla 19 nationella behöriga myndigheter. Av dessa sammanträden hölls två i Frankfurt am Main och fyra via telekonferens. Fokus för dessa sammanträden var ECB:s känslighetsanalys av IRRBB – stresstest 2017.

5.3.2 Effektivisering av förfarandet för beslutsfattande

För att ytterligare effektivisera förfarandet för beslutsfattande antog ECB under 2017 ett rättsligt ramverk för delegering av beslutsbefogenheter rörande tillsynsbeslut. Ramverket gör att vissa typer av tillsynsbeslut kan fattas av höga chefer på ECB istället för av tillsynsnämnden och ECB-rådet. Det nya ramverket tillämpas på tillsynsbeslut av rutinmässig karaktär med begränsat handlingsutrymme, med hänsyn till de delegerade beslutens väsentlighet och effekter. Det gör att tillsynsnämnden och ECB-rådet kan fokusera på mer komplicerade frågor. Genom att anta ett ramverk för delegering har ECB också bemött de farhågor som togs upp av Europeiska revisionsrätten⁷⁴, Europeiska kommissionen⁷⁵ och IMF⁷⁶ rörande effektiviteten i förfarandet för att fatta tillsynsbeslut. Dessutom har tillsynsnämnden inrättat en förenklingsgrupp som kommer att leda en vidare granskning av processer i SSM för att säkerställa att SSM:s beslutsfattande och andra förfaranden är effektiva.

ECB har också godkänt ett alternativt förfarande för lämplighetsbedömningar som, under vissa förhållanden, medger att beslut fattas av ECB enbart på grundval av den nationella behöriga myndighetens bedömningar.

⁷⁴ Europeiska revisionsrätten, Särskild rapport nr 29/2016 [Den gemensamma tillsynsmekanismen – En bra början men ytterligare förbättringar behövs](#).

⁷⁵ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om den gemensamma tillsynsmekanismen enligt förordning (EU) nr 1024/2014, offentliggjord den 11 oktober 2017.

⁷⁶ IMF Country Report No 16/196, [Germany: Financial Sector Assessment Program – Detailed Assessment of Observance on the Basel Core Principles for Effective Banking Supervision](#), 29 juni 2016.

Ramverket för delegering

Det rättsliga ramverket för delegering av beslutsbefogenheter bygger på ett antal rättsakter, som publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 1 juni 2017⁷⁷.

Den allmänna ramen för delegering⁷⁸ fastställer möjligheten att delegera beslutsbefogenheter som rör tillsynsuppgifter. Beslutet om den allmänna ramen antogs av ECB-rådet efter ett förslag från direktionen. Där fastställs de institutionella aspekterna, nämligen omfattningen på de ansvarsområden som tilldelas chefer för ECB:s organisationsenheter, förfarandekraven för att fatta delegerade beslut och rapporteringskraven för delegerade beslut. Dessutom antas delegeringsbeslut av ECB-rådet genom förfarandet med implicit godkännande, med fastställande av de specifika kriterier som måste vara uppfyllda för varje typ av delegerat tillsynsbeslut. Dessa delegeringsbeslut kompletteras av beslut som utfärdas av ECB:s direktion om att tilldela chefer för ECB:s organisationsenheter delegerade beslutsbefogenheter (se bild 7).

Det nya delegeringsramverket har tillämpats på två typer av tillsynsbeslut:

- bedömningen av lämplighetskrav⁷⁹,
- ändringar av betydelsen för enheter som står under tillsyn⁸⁰.

Besluten om att tilldela chefer för ECB:s organisationsenheter delegerade beslutsbefogenheter godkändes av direktionen⁸¹, och det delegerade beslutsfattandet trädde i kraft den 21 juni 2017.

⁷⁷ Se EUT L 141, 1 juni 2017.

⁷⁸ Allmän ram för att delegera beslutsbefogenheter för rättsliga instrument som rör tillsynsuppgifter, [beslut ECB/2016/40](#).

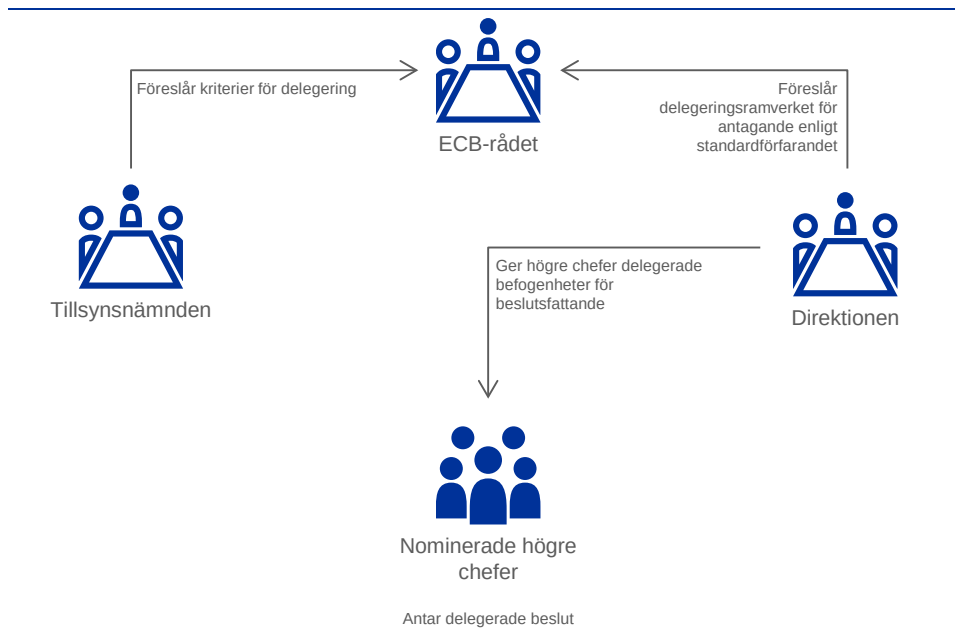
⁷⁹ Beslut om delegering av befogenheten att anta lämplighetsbeslut och bedömningen av lämplighetskrav, [beslut ECB/2016/42](#).

⁸⁰ Beslut om delegeringen av beslut om betydelsen av enheter som står under tillsyn, [beslut ECB/2016/41](#).

⁸¹ Beslut om att uppdra åt chefer för organisationsenheter att anta delegerade lämplighetsbeslut, [beslut ECB/2017/16](#), och beslut om att uppdra åt chefer för organisationsenheter att fatta delegerade beslut om huruvida enheter som står under tillsyn är betydande, [beslut ECB/2017/17](#).

Bild 7

Ramverket för delegering

Genomförande av ramverket för delegering

För lämplighetsbeslut finns i huvudsak fyra kriterier för att aktivera delegeringsförfarandet:

1. storlek och karaktär på enheten under tillsyn,
2. beslutets förväntade resultat,
3. en uppsättning specifika aspekter av lämplighetsbedömningen (som anseenderelaterade problem eller administrativa åtgärder relaterade till underlåtenhet att efterleva regleringar av finansiella tjänster),
4. att förslaget lämnas in i tid av den relevanta nationella behöriga myndigheten.

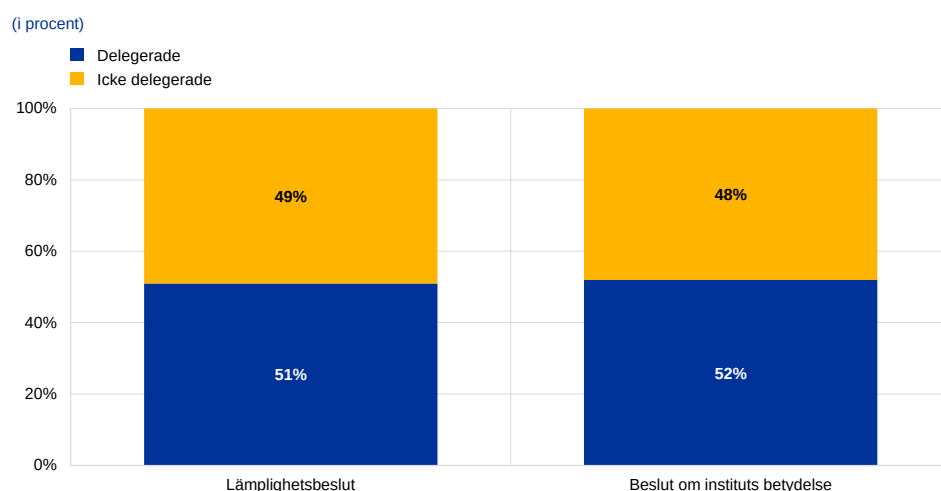
För alla lämplighetsbeslut (oavsett om de är delegerade) gäller att själva bedömningen genomförs mot de kriterier som finns i den nationella lagstiftning som överför CRD IV. Lämplighetsbedömningen tar också hänsyn till [ECB:s vägledning för lämplighetsbedömningar](#). Mellan juni och december 2017 fattades 51 % av ECB:s lämplighetsbeslut genom delegering (se diagram 10).

För ändringar av betydelsen för enheter under tillsyn gör delegeringsramverket den regelbundna uppdateringen av [listan över enheter under tillsyn](#) (dvs. de enheter som står under ECB:s direkta tillsyn) mer effektiv. Den stora majoriteten av dessa beslut speglar bara förändringar inom en bankgrupps företagsstruktur. Att ha en korrekt översikt över de institut som står under ECB:s direkta tillsyn är emellertid nödvändigt för rättssäkerhet och transparens. De delegerade besluten kan därför ändra eller

upphäva ett ECB-beslut som klassificerade en enhet eller grupp under tillsyn som betydande, omfattande de flesta förändringar i grupperns struktur och förändring av klassificeringen av en enhet eller grupp under tillsyn från betydande till mindre betydande (det omvända steget från mindre betydande till betydande kan inte beslutas genom delegerat beslut). Mellan juni och december 2017 fattades 52 % av ECB:s beslut om huruvida enheter är betydande genom delegering (se [diagram 10](#)).

Diagram 10

Beslutsfattande enligt delegerade och icke-delegerade förfaranden

Källa: ECB.

Ramverket för delegering har genomförts på ett smidigt sätt och har lett till en lämplig balans mellan de beslut som delegeras och de som överlämnas till tillsynsnämnden och ECB-rådet. Detta "tvåspåriga" förfarande, med delegerade och icke-delegerade beslut, möjliggör en effektivare användning av resurser och förenklar och snabbar upp processerna.

Det finns planer på att utöka ramverket för delegering till andra typer av tillsynsbeslut under 2018.

5.3.3 Administrativa omprövningsnämnden

Under 2017 mottog den administrativa omprövningsnämnden fyra begäranden om omprövning av ECB:s tillsynsbeslut⁸² (se [tabell 6](#)).

⁸² Den administrativa omprövningsnämnden består av fem ledamöter: Jean-Paul Redouin (ordförande), Concetta Brescia Morra (vice ordförande), Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri och Edgar Meister samt två suppleanter: René Smits och Ivan Šramko.

Tabell 6**Antalet begäranden om omprövning**

	2017	2016	2015	2014
ECB:s beslut bekräftat	4	1	2	2
ECB:s beslut ändrat/förbättrad motivering	-	2	4	1
Ogiltig begäran	-	3	-	-
Indragen begäran	-	1	2	1
Väntande yttranden	1	1	-	-
Totalt	5¹	8	8	4

Källa: ECB.

1) Nämnden antog fyra yttranden, inklusive ett om en begäran om omprövning som mottogs i december 2016. Ett yttrande om en begäran om omprövning som lämnades in i december 2017 är väntande.

I de flesta fall under 2017 valde de yrkande att inte gå vidare med en rättslig prövning efter den administrativa omprövningsnämndens omprövning. Nämnden fortsatte därmed att effektivt minska kostnaden och tidsåtgången för omprövning av tillsynsbeslut för alla inblandade parter. Denna "processekonomi" var ett av de främsta skälen till att EU:s lagstiftare inrättade omprövningsnämnden⁸³. Omprövningsprocessen, i synnerhet utfrågningen, ökar möjligheterna till dialog med enheten under tillsyn.

Frågor som varit föremål för omprövning och frågor om relevans

De begäranden som prövats av den administrativa omprövningsnämnden rörde flera ämnen och typer av tillsynsbeslut: bolagsstyrning, efterlevnad av tillsynskrav, indragning av ett tillstånd och administrativa sanktioner.

I likhet med tidigare år rörde omprövningarna av ECB:s beslut 2017 främst frågor kring efterlevnad av förfaranderegler (t.ex. rättssäkerhetskrav, korrekt framställning av fakta, tillräckliga grunder i beslutsmotiveringen och efterlevnad av proportionalitetsprincipen) samt samarbete mellan ECB och nationella behöriga myndigheter i utarbetandet av ECB:s beslut. I synnerhet ansåg den administrativa omprövningsnämnden att ju mer genomgripande de ålagda åtgärderna var, desto högre nivå krävdes på motiveringarna.

Administrativa omprövningsnämndens roll i ECB:s beslutsprocess

I sina domar i *Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank* mot ECB och *Crédit mutuel Arkéa* mot ECB⁸⁴ belyste Europeiska unionens domstol den administrativa omprövningsnämndens roll i ECB beslutsprocess.

⁸³ Skäl 64 i SSM-förordningen.

⁸⁴ Mål T-122/15, *Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank* mot ECB, dom av den 16 maj 2017, ECLI:EU:T:2017:337 (ett överklagande pågår: mål C-450/17 P). Mål T-712/15 och T-52/16, *Crédit mutuel Arkéa* mot ECB, dom av den 13 december 2017, ECLI:EU:T:2017:900.

I sin rapport om den gemensamma tillsynsmekanismen enligt artikel 32 i SSM-förordningen⁸⁵ observerade Europeiska kommissionen att den administrativa omprövningsnämnden aktivt hade använts av berörda parter och att, enligt ECB, dess yttranden hade påverkat ECB:s tillsynsmetoder utöver de enskilda fall som de berörde.

5.4 Rekrytering till ECB:s banktillsyn

I takt med att ECB:s banktillsyn har blivit mer etablerad och dess uppgifter har utvecklats har det blivit tydligt att mer resurser krävs för ett antal viktiga uppgifter än vad som förutsågs från början.

I linje med en stegvis ökning av personalstyrkan 2016 och 2017 godkände ECB-rådet 113,5 ytterligare nya heltidsekvivalenter för ECB:s banktillsyns affärsområden för 2017, vilket ger totalt 1028,5 heltidsekvivalenter. Godkännandet av den nya personalstyrkan tog hänsyn till tre aspekter:

1. det ökade personalbehovet som har utlösts av det ökade antalet uppgifter sedan 2014 (t.ex. inrättandet av EU:s nya ramverk för krishantering),
2. behovet av att ge de nationella behöriga myndigheterna tid att uppfylla sina åtaganden rörande tillhandahållandet av personal till de gemensamma tillsynsgrupperna,
3. de resursvinster som har identifierats av ECB (t.ex. synergier i tillsynen av värdenheter som tillhör samma grupp utanför SSM).

Den godkända personalstyrkan för 2017 omfattade också personalbehov för SSM-relaterade uppgifter i gemensamma tjänstenheter (t.ex. förvaltning, personaladministration, ekonomi, kommunikation, juridiska tjänster), vilket gör att den totala personalstyrkan för dessa tjänstenheter uppgår till 422,5 heltidsekvivalenter.

Under 2017 genomfördes 33 rekryteringskampanjer för att tillsätta de lediga tjänsterna. I linje med ECB:s normala rekryteringsförfarande behövde alla kandidater visa att de har de efterfrågade fackkunskaperna och dessutom social kompetens och i tillämpliga fall ledarskapsförmåga.

Gällande jämställdhet ökade andelen kvinnor något och nådde 40 % av alla tillsvidare- och visstidsanställda i ECB:s banktillsyns affärsområden under 2017. Andelen kvinnor i chefsställning förändrades inte jämfört med föregående år (32 %). Andelen kvinnor i icke-chefsställning ökade med två procentenheter från föregående år och nådde 42 % 2017.

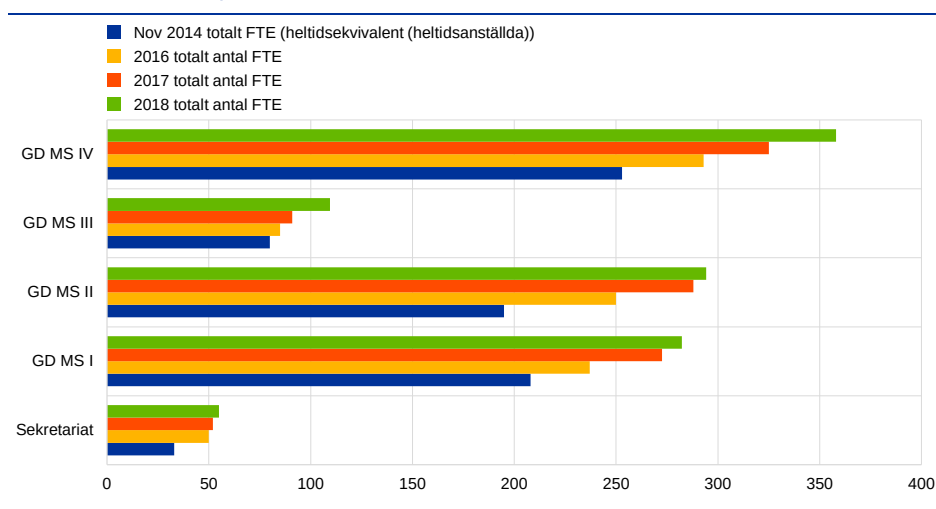
Brexit väntas leda till en permanent ökning av betydande institut som står under ECB:s direkta tillsyn, eftersom flera bankgrupper planerar att flytta till euroområdet.

⁸⁵ COM(2017) 591 final.

För att klara den förväntade högre arbetsbelastningen godkände ECB-rådet en ökning av personalstyrkan med 70,5 heltidsekvivalenter för ECB:s banktillsyns affärsområden för 2018. Det godkände också ytterligare resurser för 2019 och 2020. Detta kommer att tas upp igen beroende på den faktiska utvecklingen. ECB-rådet använder en stegvis metod för att öka personalstyrkan under perioden 2018–2020. Syftet är att kalibrera det uppskattade behovet efter den faktiska ökningen av arbetsbelastningen och efter vilka möjligheter till interna omprioriteringar som uppstår efter mitten av 2018.

Diagram 11

Fördelning av godkända tjänster (heltidsekvivalenter) för ECB:s banktillsyns affärsområden för perioden 2014–2018

Källa: ECB.

I takt med att uppgifterna och SSM:s organisation utvecklas är det viktigt att också personalen utvecklas. Under 2017 förstärktes SSM:s utbildningsplan och SSM:s praktikprogram ytterligare för att främja mer samarbete med de nationella behöriga myndigheterna. Dessutom togs en rotationspolicy fram för de gemensamma tillsynsgrupperna och man beslutade om organisationsförändringar.

Omorganisation av ECB:s banktillsyns affärsområden

I syfte att balansera om storleken på ECB:s banktillsyns affärsområden och förändra strukturen i linje med bästa praxis och god styrning fattades beslut om organisationsförändringar i slutet av 2017 och avdelningarna för auktorisering, efterlevnad och sanktioner samt kvalitetssäkring flyttas från GD Mikrotillsyn IV till tillsynsnämndens sekretariat. Omorganisationen genomfördes i februari 2018 och kommer att främja en tydligare uppdelning av ansvarsområden och förbättra styrningen genom att kvalitetssäkringen och interna kontroller och revisioner separeras från de horisontella kärntillsynsfunktionerna.

SSM:s utbildningsplan

Det är viktigt för effektiviteten i den europeiska banktillsynen att personalen på både ECB och de nationella behöriga myndigheterna har de kunskaper som de behöver och att de kan utveckla sin kompetens över tid. Skapandet av en gemensam metod för att utbilda SSM:s tillsynspersonal har bidragit till konsekventa tillsynsmetoder och en gemensam tillsynskultur. Metoden har också gjort det möjligt att utnyttja skalfördelar och använda expertis inom SSM.

Sedan lanseringen av SSM:s utbildningsplan i september 2016 har 83 systemomfattande kurser erbjudits, motsvarande 269 utbildningstillfällen. Ungefär 41 % av dessa tillfällen organiserades av nationella behöriga myndigheter, i linje med det ursprungliga övergripande målet att skapa en centraliserad konstruktion med systemomfattande implementering. 2800 personer deltog i de systemomfattande kurserna mellan september 2016 och september 2017. . Omkring hälften kom från nationella behöriga myndigheter (48 %) och hälften från ECB (52 %). För 2018 har kurskatalogen utökats med särskilda kurser för personal som deltar i inspektioner på plats. Dessutom kommer kursutbudet att utökas till att omfatta en bredare uppsättning utbildningsverktyg, exempelvis e-kurser och videobaserade kurser.

SSM:s praktikprogram

SSM:s praktikprogram startades 2016 som en unik möjlighet för unga akademiker att få erfarenhet av banktillsyn på ECB och en eller två nationella behöriga myndigheter. Programmet har bidragit till att skapa en gemensam tillsynskultur och bygga upp en begåvningspool för hela SSM. Efter praktikperioden har ett antal deltagare i programmet anställts av ECB och nationella behöriga myndigheter.

Baserat på återkopplingen från den första gruppen praktikanter och samordnarna i de gemensamma tillsynsgrupperna har programmet anpassats något så att deltagarna får mer teknisk utbildning. Den andra gruppen praktikanter började i oktober 2017 och består av 31 personer.

SSM-rotation

Den europeiska banktillsynen har en rotationspolicy för ECB:s personal i de gemensamma tillsynsgrupperna för att förebygga "inlåsnings effekter" och upprätthålla höga tillsynsstandarder. Rotation ses också som en del i karriärutvecklingen och en möjlighet för personalen att bredda sina kunskaper inom tillsyn. Under 2016 och 2017 tog fler än 20 samordnare över ansvaret för nya gemensamma tillsynsgrupper. Med beaktande av den generellt positiva återkopplingen från detta lanserades under 2017 ramverket för rotation för alla medlemmar i de gemensamma tillsynsgrupperna. Rotationen genomförs varje år och gäller för den personal som har arbetat i samma gemensamma tillsynsgrupp i tre till

fem år. Den första rundan genomfördes den 1 januari 2018, då 53 personer flyttade till en annan gemensam tillsynsgrupp.

Förberedelser för "Supervisors Connect"

"Supervisors Connect" – det första interna evenemanget i sitt slag som organiseras inom SSM

"Supervisors Connect" är ett evenemang som organiseras av ECB:s banktillsyn för personalen på nationella behöriga myndigheter, nationella centralbanker och ECB. Det första evenemanget kommer att äga rum på ECB:s huvudkontor i Frankfurt am Main från den 17 till den 19 april 2018.

Evenemanget syftar till att ytterligare forma en europeisk tillsynskultur genom att sammanföra tillsynspersonal från hela euroområdet vartannat år. Det riktas i synnerhet till den tillsynspersonal från nationella behöriga myndigheter som, även om de arbetar mycket med SSM-relaterade frågor, endast sällan kommer till Frankfurt. Följande personalkategorier har identifierats som den främsta målgruppen: Samordnare och delsamordnare i gemensamma tillsynsgrupper, medlemmar i nätverket för högre chefer som ansvarar för tillsyn av mindre betydande institut, ordföranden och seniora medlemmar i horisontella nätverk, personal på expertnivå som ansvarar för att bereda tillsynsnämndens sammanträden (dvs. SSM-samordnare).

Det väntas att av 350 deltagare kommer 75 % att komma från nationella behöriga myndigheter/nationella centralbanker och 25 % från ECB.

ECB utsåg i maj 2017 en styrgrupp bestående av representanter från fem affärsområden inom tillsyn och Generaldirektoratet för kommunikation. Styrgruppen har till uppgift att ta fram programmet för evenemanget.

"Supervisors Connect" kommer att "ägas" av deltagarna. Många deltagare kommer också att vara talare och moderatorer i paneldiskussioner om relevanta ämnen, t.ex. digitalisering och cyberrisker, effekterna av Brexit och bankers utmaningar med lönsamheten.

5.5 Tillämpning av uppförandekoden

I enlighet med artikel 19.3 i SSM-förordningen måste ECB ha en [uppförandekod](#) som styr ECB:s personal och chefer i banktillsynen och som tar upp eventuella farhågor kring intressekonflikter. Relevanta bestämmelser finns i ECB:s etiska ramverk, vilket genomförs av byrån för efterlevnad och organisationsstyrning (Compliance and Governance Office, CGO). CGO ger råd till all ECB-personal i etiska frågor.

I syfte att ytterligare öka personalens medvetenhet om yrkesmässig etik och integritetsfrågor, och i syfte att skapa en stark etisk kultur, lanserades seminarier och ett obligatoriskt e-kursprogram under 2017. All personal som arbetar med banktillsyn genomgick programmet under det första kvartalet 2017.

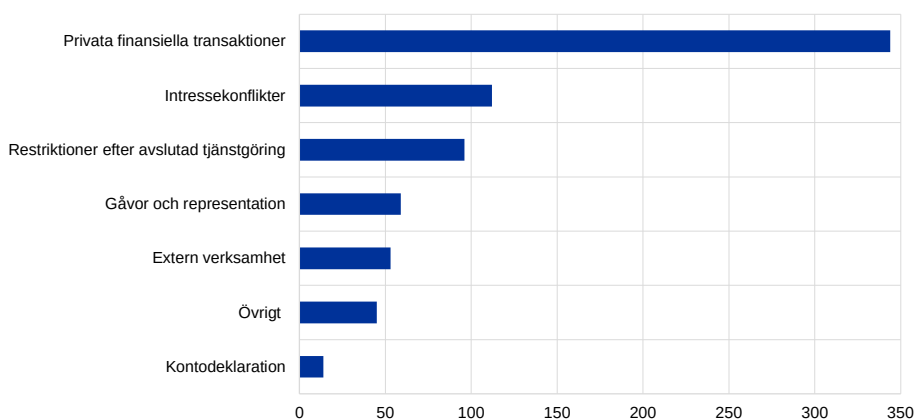

Fler än 2 000
ansökningar mottogs av
byrån för efterlevnad och
organisationsstyrning
under 2017

Under 2017 mottog CGO över 2000 förfrågningar från ECB:s personal rörande en mängd olika ämnen. En tredjedel av dessa förfrågningar inlämnades av personal från ECB:s banktillsyn. Nästan hälften av förfrågningarna rörde privata ekonomiska transaktioner, följt av förfrågningar om intressekonflikter och restriktioner efter avslutad tjänstgöring (se [diagram 12](#)). Förfrågningarna tyder på att medvetenheten om etiska frågor har ökat bland ECB:s personal. CGO identifierade ett begränsat antal fall där ramverket inte hade efterlevts, varav en tredjedel gällde medarbetare och chefer som arbetar inom ECB:s banktillsyn. Inget av dessa fall utgjorde uppsåtliga överträdelser eller någon annan allvarlig bristande efterlevnad.

Diagram 12

Översikt över förfrågningar från personal på ECB:s banktillsyn under 2017

Källa: ECB.

När det gäller chefer och medarbetare som lämnade sina befattningar inom banktillsynen under 2017 var det i tre fall aktuellt med en karantänperiod i enlighet med det etiska ramverket. Två av dessa fall rörde chefer inom SSM som arbetade med horisontella funktioner och övergick till finansiella företag. Dessa ledde till karantänperioder om tre månader. Det tredje fallet rörde en chef som övergick till ett finansiellt företag som han inte var inblandad i tillsynen av. Den berörda personen observerade en karantänperiod på sex månader.

I syfte att uppnå en god företagskultur och etisk kultur i hela SSM bekräftade ECB de åtgärder som de nationella behöriga myndigheterna har vidtagit för att efterleva [ECB:s riktlinje](#). I riktlinjen fastställs de gemensamma principerna för ett etiskt ramverk för både ECB och de nationella behöriga myndigheterna, och den har med mycket få undantag genomförts till fullo. För att underlätta en korrekt implementering av riktlinjen och för att på medellång sikt uppnå konvergens av etiska standarder på ännu högre nivå har ECB-rådet inrättat en särskild arbetsgrupp för arbetsgrupp för etik och efterlevnad.

ECB:s etikkommitté ger råd till ledamöter i ECB:s beslutsfattande organ om etiska frågor. 2017 utfärdade den elva SSM-relaterade yttranden, av vilka majoriteten rörde ledamöter som tagit upp arbete i offentliga eller internationella organisationer och icke-finansiella företag efter avslutad mandatperiod. I två fall gav etikkommittén råd om karantänperioder för före detta suppleanter i ECB:s tillsynsnämnd som övergick

till kreditinstitut, och i ett fall gav den råd om karantänperioden för en ledamot i tillsynsnämnden som påbörjade en anställning på ett finansiellt företag som inte är en bank. Etikkommittén bedömde också en ny extern aktivitet som inleddes i privat kapacitet av en ledamot i tillsynsnämnden.

5.6 Tillämpning av principen om åtskillnad mellan penningpolitik och tillsynsuppgifter

Enligt SSM-förordningen ska ECB genomföra sina tillsynsuppgifter utan inverkan på och separat från sina penningpolitiska uppgifter.

5.6.1 Tillämpning på informationsutbyte och beslutsfattande

Tillämpningen av principen om att penningpolitiska uppgifter och tillsynsuppgifter ska hållas åtskilda handlade under 2017 främst om utbytet av information mellan olika politikområden⁸⁶. I enlighet med beslut ECB/2014/39 om genomförandet av åtskillnaden mellan ECB:s penningpolitiska funktion och tillsynsfunktion skedde detta utbyte av information på behovsbasis, dvs. funktionerna behövde visa att den begärda informationen var nödvändig för deras uppdrag. I de flesta fall beviljades åtkomst till konfidentiell information direkt av den ECB-funktion som innehade informationen. Detta gjordes i enlighet med beslut ECB/2014/39, som tillåter att åtkomst till information som rör anonymiserade data eller information som inte är policykänslig beviljas direkt av funktionerna. Direktionen behövde inte ingripa för att lösa eventuella intressekonflikter. Direktionen behövde dock ingripa med stöd av beslut ECB/2014/39 i ett fåtal fall för att möjliggöra utbyte av icke-anonymiserad information rörande enskilda banker (t.ex. individuella Finrep- eller Corep-mallar⁸⁷ och andra rådata) eller policykänsliga bedömningar. Åtkomst till data beviljades på behovsbasis efter en bedömning av det enskilda fallet och för en begränsad tidsperiod för att säkerställa att behovskravet var uppfyllt vid alla relevanta tidpunkter.

Åtskillnaden på beslutsnivå fungerade utan problem och medlingspanelen behövde därför inte ingripa.

⁸⁶ Beslut ECB/2014/39 innehåller även bestämmelser om organisatoriska aspekter.

⁸⁷ Finrep (finansiell rapportering) och Corep (sameuropeisk rapportering) ingår i EBA:s tekniska genomförandestandarder (ITS). Syftet med den finansiella rapporteringen är att inhämta information från banker. Rapporteringen sker i ett standardiserat format av bankernas årsredovisningar (balansräkning, resultaträkning och detaljerade bilagor). Den sameuropeiska rapporteringen går ut på att inhämta, också i ett standardiserat format, information angående Pelare 1-beräkningar, dvs. detaljerad information om kapitalbas, avdrag och kapitalkrav (kredit- och marknadsrisk samt operativ risk) samt stora exponeringar.

5.6.2 Åtkomst till gemensamma tjänstenheter

Konceptet "gemensamma tjänstenheter" är viktigt för SSM:s funktion. Konceptet innebär att vissa avdelningar på ECB har utsetts att stödja både den penningpolitiska funktionen och tillsynsfunktionen. De gemensamma tjänstenheterna inrättades för att tillhandahålla tjänster effektivt. Syftet var att säkerställa att arbetet inte duplicerades på områden där gemensamt stöd, av teknisk karaktär, inte gav upphov till intressekonflikter mellan ECB:s två politikområden. De gemensamma tjänstenheterna är en långsiktig lösning som används för att minimera dubbelarbete, men konceptet gjorde det också möjligt för ECB att snabbare avdela resurser till tillsynsfunktionen och att hålla nere kostnaderna, i synnerhet under uppstartsfasen. De gjorde det också möjligt att använda den erfarenhet som finns inom ECB rörande frågor kring makroekonomisk och finansiell stabilitet och minskade dubbelarbetet med att inhämta information och utföra administrativa uppgifter. Den här aspekten speglas också i skäl 14 i ECB:s beslut om åtskillnad (ECB/2014/39), enligt vilket *"(e)n ändamålsenlig åtskillnad mellan den penningpolitiska funktionen och tillsynsfunktionen bör samtidigt inte förhindra att man, i de fall då detta är möjligt och önskvärt, tar tillvara samtliga de fördelar som förväntas uppstå av att dessa båda funktioner samlas inom en och samma institution"*.

2017 bedömde ECB verksamheten i ECB:s affärsområden och förtydligade definitionen av gemensamma tjänstenheter. Syftet var att ytterligare förbättra genomförandet av konceptet med gemensamma tjänstenheter, baserat på de erfarenheter som inhämtats sedan 2014, och att agera på en rekommendation från Europeiska revisionsrätten rörande de potentiella riskerna med att använda gemensamma tjänstenheter.

De affärsområden som betecknas som "gemensamma tjänstenheter" är de som:

1. utför underlättande funktioner till fördel för både centralbanksfunktionen och tillsynsfunktionen,
2. utför kärnfunktioner som är till fördel för både tillsynsfunktionen och centralbanksfunktionen, under förutsättning att dessa funktioner utgör stödtjänster och att inga intressekonflikter därmed uppstår.

Om man tillämpar den här funktionen och tar hänsyn till ECB:s organisation är de organisationsenheter som anses vara gemensamma tjänstenheter följande: internrevision, förvaltning, kommunikation, ekonomi, personaladministration, informationssystem, sekretariat, organisationseffektivitet, operativ riskhantering och driftskontinuitet, rättsfrågor och statistik.

Bedömningen av potentiella risker som uppstår på grund av användning av gemensamma tjänstenheter bekräftade att de åtgärder som har vidtagits minimerar de identifierade potentiella riskerna på ett tillfredsställande sätt.

Rörande den teoretiska risken för att användning av gemensamma tjänstenheter kan orsaka intressekonflikter som kan försämra ECB:s beslutsfattande har det säkerställts att den stora majoriteten av de affärsområden som tillhandahåller

gemensamma tjänster antingen inte innehar relevant information eller inte har möjlighet – i sin normala verksamhet – att påverka politiskt beslutsfattande. I de återstående affärsområdena har en åtskillnadsprincip genomförts.

Risken för en obalanserad behandling av förfrågningar, t.ex. rörande rekrytering, översättning, IT) på grund av felaktig prioritering av förfrågningar från antingen centralbanksfunktionen eller banktillsynsfunktionen regleras i alla gemensamma tjänsteenheter genom olika åtgärder. Åtgärderna innefattar regelbunden efterfrågekontroll och planering, möjligheten att använda externa leverantörer om resurserna blir för hårt ansträngda eller ett specifikt forum för att förenkla dialogen mellan kunder och tjänsteleverantörer.

Dessutom infördes en ECB-omfattande strategisk planeringsmetod för alla affärsområden under 2016, som innebar att ett formellt förfarande inrättades för att ta hänsyn till de olika affärsområdens ekonomiska behov och personalbehov. Resultaten speglas i ECB:s budget, där utgifterna för tillsynsuppgifterna är separat identifierbara. Tillsynsnämndens ordförande och vice ordförande konsulteras om budgeten innan den blir godkänd.

Ruta 4

Utmaningarna med flerspråkig kommunikation i den europeiska banktillsynen

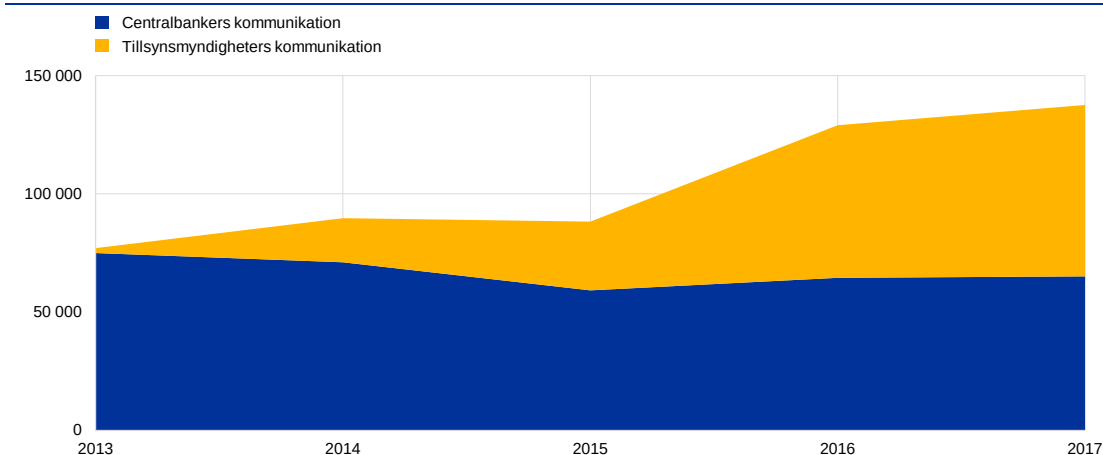
ECB har åtagit sig att bli förstådd av och vara tillgänglig för alla relevanta intressenter i euroområdet och EU. ECB gör därför all nödvändig och rättsligt bindande information tillgängligt på andra språk än engelska. Detta har gällt för ECB:s externa kommunikation sedan 1998. Sedan ECB tog över den europeiska banktillsynen 2014 har detta åtagande fått en ny dimension, i synnerhet i kommunikationen mellan ECB och enheterna under tillsyn.

Enligt SSM-förordningen har enheter som står under ECB:s direkta tillsyn rätt att välja språk för kommunikationen med ECB. Ett 40-tal banker valde att utnyttja den rätten och interagera med ECB på andra språk än engelska. Bland dessa språk är tyska det språk som har valts i de flesta fall, vilket 22 banker har gjort. Hos ECB har detta lett till en kraftig ökning av efterfrågan på översättningstjänster. Bara under 2017 översattes 72 500 sidor till och från engelska inom tillsynskommunikationen.

För att klara av ökningen har ECB inte bara behövt utöka personalstyrkan inom översättningen, utan också behövt anpassa sin affärsmodell för att säkerställa att kapaciteten flexibelt kan utökas med kort varsel för att klara av den mycket högre efterfrågan på översättningar. En modell som är baserad på principen med gemensamma tjänsteenheter för både tillsynsfunktionen och centralbanksfunktionen har visat sig vara mycket mer effektiv än en modell som är baserad på en egen språktjänst för SSM.

Diagram A

Efterfrågan på ECB:s språktjänster 2013–2017

Källa: ECB.

Det är av särskild vikt att säkerställa att ECB:s rättsakter och dokument från domstolsfall håller hög kvalitet på både engelska och de andra SSM-språken. Alla relevanta intressenter, i synnerhet EU-medborgarna, kan bättre förstå och tolka sina rättigheter och skyldigheter om ECB:s rättsliga dokument är tydliga, konsekventa och koncisa på alla relevanta officiella EU-språk, och om de följer EU:s regler för hur man skriver och översätter rättsligt material.

Efterfrågan på juridisk redigering och översättning inom området banktillsyn uppgick under 2017 till 23 450 sidor (utöver icke-juridisk redigering och översättning) varav:

- 6000 sidor var SSM-rättsakter för översättning till alla officiella EU-språk,
- 5150 sidor var rättsliga dokument för redigering på engelska,
- 12 300 sidor var rättsliga dokument för översättning till specifika språk i euroområdet.

Gällande enskilda tillsynsbeslut och andra SSM-relaterade dokument producerade ECB 4 260 sidor juridisk översättning till tyska, 2 790 sidor till franska, 2 060 sidor till engelska och 1 740 sidor till övriga språk i euroområdet.

5.7 Ramverk för datarapportering och informationshantering

5.7.1 Utveckling när det gäller ramverket för datarapportering

I enlighet med ramförordningen om SSM har ECB ansvaret för att organisera processerna för insamling och kvalitetsgranskning av data som rapporteras av

enheter under tillsyn.⁸⁸ Huvudmålet är att se till att SSM använder tillförlitliga och korrekta tillsynsdata.

Tillsynsdata inhämtas med en sekventiell metod där de nationella behöriga myndigheterna deltar

Dataflödet följer en "sekventiell metod"⁸⁹ där ECB samarbetar med de nationella behöriga myndigheterna, som är de första att ta del av tillsynsrapporter från kreditinstitut och de som utför de första kvalitetskontrollerna av dessa data. ECB samarbetar också direkt med enheterna under tillsyn i händelse av direktrapportering till ECB.

Den sekventiella metoden utökas för närvarande och följer två separata tidsramar: kortsiktig och långsiktig. Under den kortsiktiga metoden ombeds nationella behöriga myndigheter att överföra data till ECB inom ECB:s tidsfrist, oavsett om det fortfarande finns olösta fel rörande valideringsreglerna. Denna metod syftar till att säkerställa att i) det går kortare tid mellan det att banken lämnar in sin rapport och uppgifterna blir tillgängliga för SSM:s tillsynspersonal och att ii) innehållet i ECB:s/de nationella behöriga myndigheternas databaser likriktas. De nationella behöriga myndigheterna har ombetts använda den kortsiktiga lösningen för alla data från och med andra kvartalet 2017. Under den långsiktiga metoden är avsikten att identifiera och harmonisera bästa praxis hos varje nationell behörig myndighet. Harmoniseringen av metoder för att inhämta tillsynsdata från enheter under tillsyn och för att vidarebefordra dessa data till ECB diskuteras för närvarande.

Tillsynsdata delas med intressenter

När ECB har mottagit datarapporterna vidarebefordras de till SSM:s IMAS-system (Information Management System) för att uppgifterna ska bli tillgängliga för slutanvändare, t.ex. gemensamma tillsynsgrupper och horisontella funktioner inom ECB:s banktillsyn. Utvalda data från ett urval av institut (främst betydande institut) vidarebefordras också automatiskt till EBA och SRB vid mottagandet.

Insamlingen av data sker månadsvis, kvartalsvis, halvårsvis eller årsvis och data finns tillgängliga från referensperioden december 2014 (i tillämpliga fall) och framåt.

Under 2017 och efter den officiella publiceringen av underliggande rättsakter⁹⁰ har tillsynens datauppsättning berikats med data om referensmått för tillsynsändamål och finansieringsplaner samt förändringar i Finrep-rapporteringsramverket.

Tillsynsdata genomgår kvalitetsbedömningar

ECB bedömer kvaliteten på tillsynsdata som överförs både enligt de tekniska genomförandestandarder som EBA publicerar och Short Term Exercises (STE). I detta sammanhang spelar verktyget Data Quality Dashboard per institut en viktig roll. Här ges en bedömning och sammanfattas på ett användarvänligt sätt kvaliteten på de tillsynsdata som ett institut rapporterar. Verktyget förbättrades avsevärt under 2017 så att det ska kunna tillhandahålla information om nyckelindikatorer på

⁸⁸ Artikel 140.4 i ramförordningen om SSM.

⁸⁹ Den "sekventiella metoden" är ramverket för överföring av tillsynsdata från banker till de nationella behöriga myndigheterna, från de nationella behöriga myndigheterna till ECB och från ECB till EBA.

⁹⁰ Rättsakter: ECB:s beslut om att inkludera referensmått: ECB:s beslut (EU) 2017/1493 om ändring av beslut ECB/2014/29 (ECB/2017/23), ECB:s beslut om finansieringsplaner: ECB:s beslut 2017/1198 om de nationella behöriga myndigheternas rapportering av finansieringsplaner till Europeiska centralbanken (ECB/2017/21). Uppdatering av ECB:s Finrep-förordning: ECB:s förordning (EU) 2017/1538 om ändring av förordning (EU) 2015/534 om rapportering av finansiell tillsynsinformation (ECB/2017/25) och ECB:s förordning (EU) 2017/1539 (ECB/2017/26).

Aggregerade tillsynsdata och offentliggöranden enligt pelare 3 publiceras på ECB:s webbplats för banktillsyn

datakvalitet och förenkla dialogen om datakvalitetsproblem mellan tillsynsmyndigheter och enheter under tillsyn.

Förutom dashboards producerar ECB regelbundna tillsynsdatauppsättningar, nyckelindikatorer för risk och rapporter till tillsynsmyndigheter. Aggregerade bankdata för betydande institut på högsta konsolideringsnivå publiceras dessutom på webbplatsen för ECB:s banktillsyn varje kvartal.⁹¹ Under 2017 utökades dessa data avsevärt med ytterligare statistik om bruttosoliditetsgrad och likviditetstäckningskvot liksom mer detaljerade indelningar (t.ex. geografiska indelningar och indelning efter bankers klassificering). Varje år publicerar ECB också solvens- och bruttosoliditetsindikatorer på banknivå, som bankerna offentliggör i enlighet med pelare 3-kraven.

5.7.2 Informationshantering inom SSM – IMAS

Under 2017 förändrades SSM:s informationshanteringssystem IMAS (Information Management System) i avsevärd grad.

Nya moduler togs fram för att bättre stödja specifika SSM-förfaranden, t.ex. införlivades SSM:s undersökningar av interna modeller och verkställighets- och sanktionsförfaranden och de hanteras nu i IMAS-systemet.

Dessutom utökades befintliga moduler för att spegla utvecklingen av SSM:s verksamhet och metoder, särskilt i relation till löpande tillsyn, inspektioner på plats, verksamhetsplanering, ÖUP och godkännandeförfaranden.

⁹¹ Se [SSM:s bankstatistik](#).

6 Rapportering om budgetutnyttjande

Enligt SSM-förordningen ska ECB ha tillräckliga resurser för att kunna fullgöra sitt tillsynsuppdrag på ett effektivt sätt. Dessa resurser finansieras genom en tillsynsavgift som tas ut av de enheter som står under ECB:s tillsyn.

Utgifterna för tillsynsuppdraget redovisas separat i ECB:s budget.⁹² Budgetansvaret för ECB ligger hos ECB-rådet. Det antar ECB:s årliga budget på direktionens förslag och i samråd med tillsynsnämndens ordförande och vice ordförande i frågor som rör SSM. ECB-rådet består av budgetkommittén (BUCOM), som består av representanter från alla nationella centralbanker i Eurosystemet och från ECB. BUCOM bistår ECB-rådet genom att förse det med utvärderingar av ECB:s rapporter om budgetplanering och övervakning. Den årliga ökningen av totala utgifter för tillsynsuppgifter förklaras i första hand av de godkända ökningarna under 2017 av antalet medarbetare på ECB som arbetar med banktillsyn och lanseringen av den storskaliga, fleråriga riktade granskningen av interna modeller.

ECB förväntar sig en kontrollerad ökning av utgifterna under 2018, i första hand för direkt tillsyn av betydande institut. De budgeterade utgifterna för regelbundna uppgifter har stabiliserat sig, men det finns fortfarande externa faktorer som gör det nödvändigt att öka resurserna för det kommande året (se beskrivning i kapitel 1 om tillsynsprioriteringarna för 2018). Det mest uppenbara exemplet är Storbritanniens utträde ur EU och 2018 års stresstest för betydande institut. Därför fattade ECB-rådet i september 2017 beslut om att ytterligare utöka antalet ECB-anställda som arbetar med banktillsyn under 2018 (se avsnitt 5.4 för närmare beskrivning).

6.1 Utgifter 2017

ECB:s utgifter för tillsynsrelaterade uppgifter utgörs främst av direkta utgifter som uppstår för [generaldirektoraten i ECB:s banktillsyn och tillsynsnämndens sekretariat](#). Tillsynsfunktionen använder sig också av gemensamma tjänster som tillhandahålls av ECB:s befintliga affärsområden.

Utgifterna 2017 var 6 % lägre än beräknat

I april 2017 antog ECB-rådet ECB:s beslut om det belopp som ska tas ut genom tillsynsavgifter 2017.⁹³ I det beslutet fastställs de beräknade årsutgifterna för banktillsynen till 464,7 miljoner euro. I slutet av 2017 uppgick ECB:s utgifter för tillsynsuppgifter till 436,7 miljoner euro. Det var 6 % mindre än beräknat, vilket gav ett överskott på 27,9 miljoner euro jämfört med de beräknade utgifterna för 2017. I enlighet med den tillämpliga [ECB-förordningen om tillsynsavgifter](#)

⁹² I enlighet med artikel 29 i SSM-förordningen.

⁹³ Europeiska centralbankens beslut (EU) 2017/760 av den 24 april 2017 om det totala årliga tillsynsavgiftsbeloppet för 2017 (ECB/2017/11)

("avgiftsförordningen") kommer hela detta överskott att kvittas mot det totalbelopp som ska tas ut 2018.⁹⁴

Tabell 7

Fördelning av utgifterna för ECB:s banktillsyn (2015–2017)

(miljoner euro)

	Faktisk utgift 2017	Beräknad utgift 2017	Faktisk utgift 2016	Faktisk utgift 2015
Löner och förmåner	215,0	208,6	180,6	141,3
Lokalhyra och underhåll	53,0	55,0	58,1	25,5
Övriga driftskostnader	168,8	201,1	143,4	110,3
Utgifter för banktillsynsuppgifter som är relevanta för tillsynsavgifter	436,7	464,7	382,2	277,1

Källa: ECB.

Anm. På grund av avrundning kan summor och delsummor avvika från summorna av alla poster.

Löner och förmåner

Löner och förmåner omfattar alla lönerelaterade utgifter, inbegripet övertidsersättning, traktamenten och kostnader för förmåner efter avslutad anställning och andra långsiktiga förmåner för tillsynspersonal och personal på de gemensamma tjänstenheterna.

De faktiska utgifterna för löner och förmåner 2017 uppgick till 215,0 miljoner euro, vilket representerar 103 % av de totala planerade utgifterna för banktillsynsuppgifter. Att utgifterna är högre i den här kategorin än vad som hade budgeterats beror på att 12 miljoner euro har inkluderats för förmåner efter avslutad anställning, som pensioner och andra långsiktiga förmåner (t.ex. ersättningar för funktionsnedsättning). Förmånerna har värderats med den internationella redovisningsstandarden IAS 19 "Employee Benefits". I redovisningsstandarden fastställs principen att kostnaden för att tillhandahålla förmåner för medarbetare ska redovisas i den period då förmånen tjänas in av medarbetaren, istället för när den betalas eller ska betalas.

Lokalhyra och underhåll

I slutet av räkenskapsåret uppgick de faktiska utgifterna för hyra och underhåll, inbegripet avskrivningar på lokalrelaterade tillgångar, till 53,0 miljoner euro. Kostnaderna för 2017 stämmer med de kostnader som beräknats i ECB:s beslut om det belopp som ska tas ut genom tillsynsavgifter 2017.

⁹⁴ Artikel 9 i Europeiska centralbankens förordning (EU) nr 1163/2014 av den 22 oktober 2014 om tillsynsavgifter (ECB/2014/41).

Övriga driftskostnader

I kategorin "övriga driftkostnader" ingår kostnader som konsulttjänster, IT-tjänster, statistiktjänster, avskrivningar av anläggningstillgångar (utom lokaler), affärsresor och utbildning.

Totalt uppgår utgifterna i den här kategorin till 168,8 miljoner euro. Att de faktiska utgifterna är lägre än budgeterat beror till största delen på att behoven av verksamheter som affärsresor och utbildning överskattades. Även de planerade kostnaderna för konsulttjänster överskattades.

Den största enskilda aktiviteten som skapar kostnader i den här kategorin är den fleråriga riktade granskningen av interna modeller. Under 2017 uppgick kostnaderna för den relaterade externa supporten till 45,1 miljoner euro, vilket var 10,9 miljoner euro lägre än beräknat i budgeten. Projektet förväntas slutföras under 2019. Mer detaljerad information om den riktade granskningen av interna modeller finns i avsnitt 1.5.

I kategorin övriga driftskostnader ingick, förutom den riktade granskningen av interna modeller, den externa support som användes för att genomföra "vanliga" inspektioner på plats, förberedelser för övergången till IFRS 9 och förberedelser för Brexit. Dessa förklaras i kapitlen 1 och 3.

Utgifter 2017 per tillsynsuppgift

ECB grupperar sina kostnader enligt två metoder: i) enligt de ovannämnda utgiftskategorierna löner och förmåner, lokalhyra och underhåll och övriga driftskostnader, och ii) enligt en klassificering som baseras på uppgiftsbaserade funktioner. ECB använder också dessa klassificeringar till att identifiera uppdelningen av de årliga kostnader som ska täckas av årliga tillsynsavgifter från enheter under tillsyn baserat på status som betydande eller mindre betydande.

För ECB:s tillsynsuppgifter är de främsta aktivitetsbaserade grupperingarna:

- direkt tillsyn av betydande banker eller bankgrupper,
- övervakning av tillsynen (indirekt tillsyn) av mindre betydande banker eller bankgrupper,
- utförande av horisontella uppgifter och specialtjänster.

Klassificeringen fastställs på grundval av de kostnader som uppstår för de affärsområden på ECB som ansvarar för respektive tillsynsuppgift.

Kostnadskategorin "direkt tillsyn av betydande banker eller bankgrupper" består till största delen av kostnader för gemensamma tillsynsgrupper och inspektioner på plats. Den innefattar också kostnader relaterade till den riktade granskningen av interna modeller. Övervakning av tillsynen av mindre betydande banker eller bankgrupper består av övervakningsverksamhet och godkännandepgifter. Horisontella uppgifter och specialtjänster består av aktiviteter som t.ex.

tillsynsnämndens sekretariats arbete, makrotillsynsuppgifter, beslutsfattande inom tillsynen, statistikjänster och avdelade juridiska tjänster.

Den metod som definieras i artikel 8 i avgiftsförordningen för uppdelningen av årliga tillsynsavgifter slår fast att de kostnader som rör horisontella uppgifter och specialtjänster ska fördelas proportionellt på grundval av den fullständiga kostnaden för tillsyn av betydande banker respektive övervakningen av tillsynen av mindre betydande banker.

För varje gruppering innefattar den rapporterade kostnaden nedan fördelningen av de gemensamma tjänster som tillhandahålls av ECB:s stödjande affärsområden.

Tabell 8

Kostnad för ECB:s tillsynsuppgifter per funktion (2015–2017)

(miljoner euro)

	Faktisk utgift 2017	Beräknad utgift 2017	Faktisk utgift 2016	Faktisk utgift 2015
Direkt tillsyn av betydande banker	242,9	279,0	192,0	138,9
Övervakning av mindre betydande banker	24,0	24,1	24,8	17,8
Horisontella uppgifter och specialtjänster	169,8	161,5	165,4	120,4
Totala utgifter för banktillsynsuppgifter som är relevanta för tillsynsavgifter	436,7	464,7	382,2	277,1

Källa: ECB.

Anm. På grund av avrundning kan summor och delsummer avvika från summorna av alla poster.

6.2 Avgiftsramar 2017

Avgiftsförordningen utgör tillsammans med SSM-förordningen det regelverk enligt vilket ECB tar ut en årlig tillsynsavgift för sina utgifter för tillsynsuppdraget. I avgiftsförordningen fastställs metoderna för att

1. fastställa totalbeloppet för den årliga tillsynsavgiften,
2. beräkna det belopp som varje institut under tillsyn ska betala och
3. debitera den årliga tillsynsavgiften.

Uppdatering om översynen av ECB:s ramverk för tillsynsavgifter

2017 inledde ECB en översyn av ramverket för tillsynsavgifter. Översynen fokuserar på metoden och kriterierna för att beräkna den årliga tillsynsavgift som ska tas ut av varje enhet och grupp under tillsyn. Detta rör framför allt de bestämmelser i avgiftsförordningen som är relevanta för att fastställa metoden med vilken de årliga tillsynsavgifterna beräknas, fördelas och tas ut, dvs. del III (fastställande av den årliga tillsynsavgiften) samt del V (fakturering) i avgiftsförordningen. Förfarandet för att få igen kostnader som tillkommit ECB med anledning av tillsynsuppgifterna

fastställs i artikel 30 i SSM-förordningen och faller således inte inom ramen för översynen.

ECB höll ett offentligt samråd om översynen av ramverket för tillsynsavgifter från den 2 juni till den 20 juli 2017. Sammanlagt 13 svar inkom, huvudsakligen från bankföreningar. Detta ska jämföras med 31 mottagna svar 2014 då ramverket inrättades. De nationella behöriga myndigheterna konsulterades via tillsynsnämnden.

Översynen är ännu inte klar men en preliminär bedömning av kommentarerna tyder på att det finns en god acceptans av ramverkets centrala bestämmelser och principer. Majoriteten av de svarande efterfrågade ytterligare förtydliganden om vissa delar av ramverket och/eller förfaranderelaterade förbättringar som ett effektivare förfarande för inhämtning av statistiska data (avgiftsfaktor). Där det är möjligt genomförde ECB under 2017 enkla förändringar utifrån de erhållna kommentarerna, t.ex. förbättringar relaterade till innehåll på webbplatsen.

Resultatet av översynen kommer att offentliggöras på ECB:s webbplats för banktillsyn under andra hälften av 2018.

Totalt avgiftsbelopp

ECB tog ut 425 miljoner euro i avgifter för utförandet av tillsynsuppgifter

ECB tog 2017 ut ett totalbelopp på 425,0 miljoner euro i avgifter för att täcka sina utgifter för tillsynsuppgifterna. Detta belopp baseras på de väntade utgifterna för hela året som uppgår till 464,7 miljoner euro och justeras för: i) det överskott på 41,1 miljoner euro som överförs från avgiftsperioden 2016 och ii) 1,4 miljoner euro som har återbetalats till enskilda banker för tidigare avgiftsperioder.

Det belopp som ska täckas genom årliga tillsynsavgifter är uppdelat i två delar. Denna uppdelning beror på enheternas status som betydande eller mindre betydande och återspeglar ECB:s olika grader av tillsyn.

Tabell 9

Totala intäkter från banktillsynsuppgifter

(miljoner euro)

	Faktiska intäkter 2017	Beräknade intäkter för banktillsynsuppgifter 2017	Faktiska intäkter 2016	Faktiska intäkter 2015	Faktiska intäkter 2014
Tillsynsavgifter	436,7	464,7	382,2	277,1	30,0
varav:					
avgifter från betydande enheter eller betydande grupper	397,5	427,7	338,4	245,6	25,6
avgifter från mindre betydande enheter eller mindre betydande grupper	39,3	37,0	43,7	31,5	4,4
Övrigt	15,3	0,0	0,0	0,0	
Totala intäkter från banktillsyn	452,0	464,7	382,2	277,1	30,0

Källa: ECB.

Som förklaras i avsnitt 6.1 finns ett nettoöverskott på 27,9 miljoner euro mellan de faktiska utgifterna för banktillsynsuppgifter 2017 och det belopp som togs ut i avgifter samma år. Uppdelningen av utgifterna i kategorierna betydande banker och mindre betydande banker görs på grundval av den andel av kostnaderna som har uppstått för de relevanta funktionerna under 2017. Eftersom de faktiska kostnaderna för den direkta tillsynen av betydande banker är lägre än vad som planerats ombalanseras fördelningen av utgifter för horisontella uppgifter mot kategorin mindre betydande banker. I beslutet i april 2017 beräknades uppdelningen till 92 % för betydande banker under tillsyn och 8 % för mindre betydande banker. Den faktiska fördelningen (baserad på de faktiska utgifterna) är 91 % för betydande banker under tillsyn och 9 % för mindre betydande banker under tillsyn. Detta innebär att det finns ett underskott i det totalbelopp som togs ut av mindre betydande banker för 2017, dvs. de mindre betydande bankerna kommer att behöva betala 2,3 miljoner extra i avgiften för 2018. Trots denna justering var avgiften för mindre betydande banker lägre 2017 än vad de debiterades 2016: 39,3 miljoner euro jämfört med 43,7 miljoner euro.

Individuella tillsynsavgifter

På banknivå beräknas avgifterna på grundval av bankens betydelse och riskprofil med hjälp av årliga avgiftsfaktorer som alla banker som står under tillsyn har lämnat och med den 31 december föregående år som referensdatum. Den beräknade tillsynsavgiften för varje bank debiteras sedan via årliga betalningar som ska betalas sista kvartalet varje räkenskapsår.

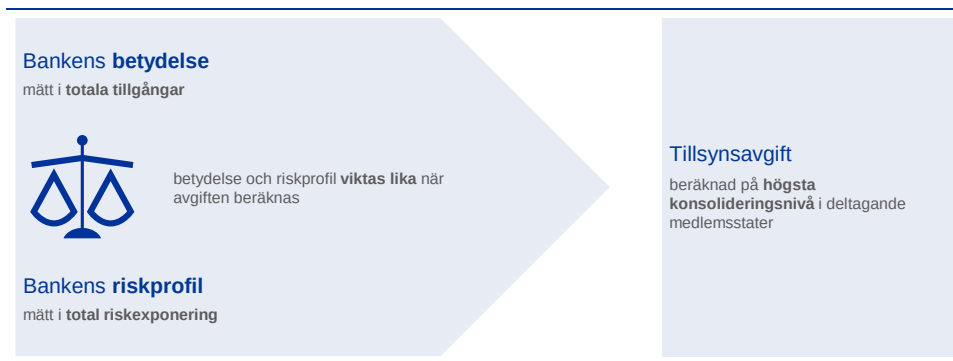
Som svar på kommentarer som inkom i samband med det offentliga samrådet om ramverket för tillsynsavgifter förbättrades webbsidorna om tillsynsavgifter i oktober 2017 (samtidigt som de årliga avgiftsavierna utfärdades) med ett bättre avsnitt för uppskattning av den egna avgiften. Banker och bankgrupper kan, med de ytterligare data som anges och genom att följa exemplen, bättre uppskatta sina egna tillsynsavgifter.

Tillsynsavgiften fastställs på högsta konsolideringsnivå inom de medlemsstater som deltar i SSM. Den innehåller en variabel avgiftskomponent och en minsta avgiftskomponent. Den senare gäller lika för alla banker och är baserad på 10 % av det totala belopp som ska täckas.⁹⁵

⁹⁵ För de minsta betydande bankerna, vars samlade tillgångar uppgår till högst 10 miljarder euro, halveras den lägsta avgiftskomponenten.

Bild 8

Den variabla avgiftskomponenten bestäms av en banks betydelse och riskprofil

Enligt artikel 7 i avgiftsförordningen kräver nedanstående ändringar i situationen för en individuell bank att den motsvarande tillsynsavgiften ändras: i) ändrad tillsynsstatus för enheten under tillsyn, dvs. enheten klassificeras om från betydande till mindre betydande eller tvärtom, ii) en ny enhet under tillsyn får tillstånd eller iii) ett befintligt tillstånd dras in. Förändringar relaterade till tidigare avgiftsperioder som ledde till nya beslut om tillsynsavgifter av ECB fram till april 2017, dvs. då beslutet om de totala avgifterna som skulle tas ut 2017 fattades, uppgick till 1,4 miljoner euro. Det beloppet återbetalades i början av 2017 och ingick i beräkningen av det i april 2017 godkända totalbelopp som skulle tas ut. Därefter identifierades ytterligare ändringar av enskilda tillsynsavgifter, vilket medförde en ytterligare nettoåterbetalning på 0,3 miljoner euro. Detta belopp kommer att tas med i beräkningen av det totalbelopp som ska tas ut av enheter under tillsyn 2018.

Mer information om [tillsynsavgifter](#) finns på ECB:s webbplats om banktillsyn. Dessa sidor uppdateras regelbundet med användbar, praktisk information och publiceras på alla officiella EU-språk.

Andra intäkter relaterade till banktillsyn

ECB får besluta om administrativa sanktioner för enheter under tillsyn som inte efterlever förpliktelser enligt EU:s regleringar om banktillsyn (inbegripet ECB:s tillsynsbeslut). Intäkterna i samband härmed beaktas inte vid beräkningen av de årliga tillsynsavgifterna. ECB:s avgiftsförordning säkerställer att tillsynsavgiften inte påverkas av varken skadestånd som enheter under tillsyn ska betala till tredje parter eller administrativa sanktioner som de ska betala till ECB. Administrativa sanktioner som enheter under tillsyn betalar bokförs som intäkter i ECB:s resultaträkning.

Under 2017 antog ECB tre sanktionsbeslut om utfärdande av böter för fem överträdelser uppgående till ett totalt belopp om 15,3 miljoner euro. Av detta totalbelopp anses det osäkert om 11,2 miljoner euro kommer att betalas, eftersom banktillståndet för den enhet som påfördes sanktionen har dragits in och enheten för närvarande befinner sig under avveckling. I enlighet med försiktighetsprincipen gjordes en reservering för hela detta belopp vid årsslutet.

Närmare information om verkställighets- och sanktionsverksamhet finns i avsnitt 4.2 i den här rapporten.

7 Rättsakter som antagits av ECB

I tabellen nedan anges de rättsakter om banktillsyn som antogs av ECB under 2017 och offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning och på ECB:s webbplats. Rättsakterna har antagits i enlighet med artikel 4.3 i förordning (EU) nr 1024/2013 och andra relevanta rättsakter.

7.1 ECB-förordningar

ECB/2017/25

[Europeiska centralbankens förordning \(EU\) 2017/1538](#) av den 25 augusti 2017 om ändring av förordning (EU) 2015/534 om rapportering av finansiell tillsynsinformation (EUT L 240, 19.9.2017, s. 1).

ECB/2017/26

[Europeiska centralbankens förordning \(EU\) 2017/1539](#) av den 25 augusti 2017 om fastställande av tillämpningsdatum för förordning (EU) 2017/1538 om ändring av förordning (EU) 2015/534 om rapportering av finansiell tillsynsinformation (ECB/2017/25) för mindre betydande enheter som står under tillsyn och som omfattas av nationella redovisningsregler (EUT L 240, 19.9.2017, s. 212)

7.2 Andra ECB-rättsakter än förordningar:

ECB/2017/6

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/274](#) av den 10 februari 2017 om principerna för feedback om det arbete som utförs av de nationella behöriga myndigheternas delsamordnare och om upphävande av beslut (EU) 2016/3 (EUT L 40, 17.2.2017, s. 72)

ECB/2017/9

[Europeiska centralbankens riktlinje \(EU\) 2017/697](#) av den 4 april 2017 om de alternativ och handlingsutrymmen som nationella behöriga myndigheter ges genom unionsrätten avseende mindre betydande institut (EUT L 101, 13.4.2017, s. 156)

ECB/2017/10

[Europeiska centralbankens rekommendation](#) av den 4 april 2017 om gemensamma specifikationer för vissa alternativ och handlingsutrymmen som nationella behöriga myndigheter ges genom unionsrätten avseende mindre betydande institut (EUT C 120, 13.4.2017, s. 2)

ECB/2017/11

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/760](#) av den 24 april 2017 om det totala årliga tillsynsavgiftsbeloppet för 2017 (EUT L 113, 29.4.2017, s. 52)

ECB/2016/40

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/933](#) av den 16 november 2016 om en allmän ram för att delegera beslutsbefogenheter för rättsliga instrument som rör tillsynsuppgifter (EUT L 141, 1.6.2017, s. 14)

ECB/2016/41

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/934](#) av den 16 november 2016 om delegeringen av beslut om betydelsen av enheter som står under tillsyn (EUT L 141, 1.6.2017, s. 18)

ECB/2016/42

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/935](#) av den 16 november 2016 om delegering av befogenheten att anta lämplighetsbeslut och bedömningen av lämplighetskrav (EUT L 141, 1.6.2017, s. 21)

ECB/2017/16

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/936](#) av den 23 maj 2017 om att uppdra åt chefer för organisationsenheter att anta delegerade lämplighetsbeslut (EUT L 141, 1.6.2017, s. 26)

ECB/2017/17

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/937](#) av den 23 maj 2017 om att uppdra åt chefer för organisationsenheter att fatta delegerade beslut om huruvida enheter som står under tillsyn är betydande (EUT L 141, 1.6.2017, s. 28)

ECB/2017/21

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/1198](#) av den 27 juni 2017 om de nationella behöriga myndigheternas rapportering av kreditinstitutens finansieringsplaner till Europeiska centralbanken (EUT L 172, 5.7.2017, s. 32)

ECB/2017/23

[Europeiska centralbankens beslut \(EU\) 2017/1493](#) av den 3 augusti 2017 om ändring av beslut ECB/2014/29 om hur uppgifter som enheter som står under tillsyn rapporterar till de nationella behöriga myndigheterna i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 680/2014 ska tillhandahållas Europeiska centralbanken (EUT L 216, 22.8.2017, s. 23)

8 Den europeiska banksektorn i siffror

Huvudsakliga trender i indikatorer för bruttosoliditet och likviditet har tillförts de data som publiceras på ECB:s webbplats för banktillsyn

Sedan december 2016 har ECB publicerat aggregerade data om balansräkningens sammansättning, lönsamhet, solvens och kreditrisk för betydande institut på sin [webbplats för banktillsyn](#). Omfattningen på publicerade data utökades 2017 till att också innefatta information om bruttosoliditet och likviditetstäckningskvot. Denna statistik publiceras kvartalsvis och presenteras enligt geografisk uppdelning och bankklassificering.

Viss viktig statistik för granskningsperioden anges nedan. Det bör observeras att urvalet av banker skiljer sig åt i de olika referensperioderna, eftersom listan med betydande institut har förändrats.

Det går att se en trend mot högre kapitalrelationer i de senaste rapporteringsperioderna på högsta konsolideringsnivå (se [tabell 10](#)). Den totala kapitalrelationen uppgick till 17,98 % det tredje kvartalet 2017, en ökning från 17,18 % ett år tidigare. Liknande ökning kan observeras för kärnprimärkapitalrelationen och primärkapitalrelationen. Bruttosoliditetsgraden har förbättrats marginellt under både övergångsdefinitionen och den helt infasade definitionen. Likviditetstäckningskvoten uppgick till 140,27% det tredje kvartalet 2017, en ökning från 137,64% ett år tidigare.

Tabell 10

Total kapitalrelation och dess komponenter, bruttosoliditetsgrad och likviditetstäckningskvot, per referensperiod

(i procent)

Indikatorer	Kv 3 2016	Kv 4 2016	Kv 1 2017	Kv 2 2017	Kv 3 2017
Kärnprimärkapitalrelation	13,69 %	13,77 %	13,74 %	13,88 %	14,32 %
Primärkapitalrelation	14,57 %	14,71 %	14,75 %	14,88 %	15,32 %
Total kapitalrelation	17,18 %	17,29 %	17,44 %	17,56 %	17,98 %
Bruttosoliditetsgrad (övergång)	5,30 %	5,39 %	5,29 %	5,32 %	5,39 %
Bruttosoliditetsgrad (infasad)	4,99 %	5,03 %	5,04 %	5,08 %	5,17 %
Likviditetstäckningskvot	137,64 %	135,80 %	141,67 %	142,68 %	140,27 %

Källa: ECB.

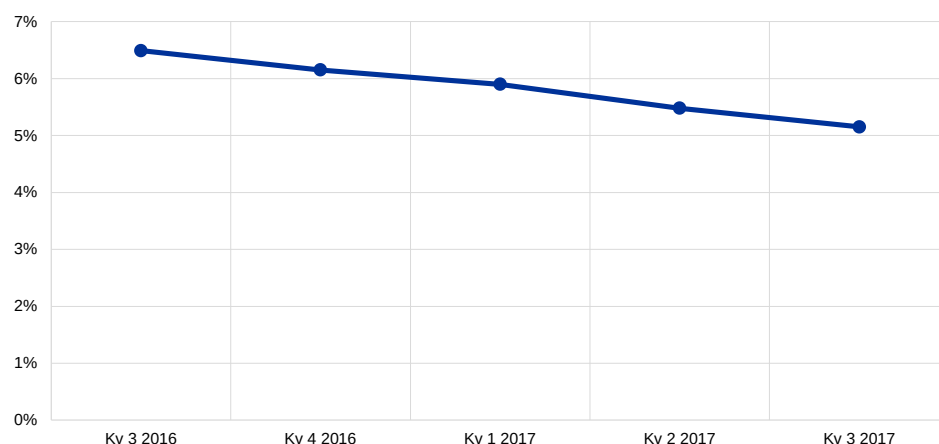
Anm.: Betydande institut på högsta konsolideringsnivå för vilka sameuropeisk rapportering om kapitaltäckning (Corep) och finansiell rapportering (Finrep) är tillgängliga. Specifikt fanns det 122 betydande institut det tredje kvartalet 2016, 121 det fjärde kvartalet 2016, 118 det första kvartalet 2017 och 114 det andra och tredje kvartalet 2017. Antalet enheter per referensperiod speglar förändringar som beror på ändringar i listan över betydande institut efter bedömningar av ECB:s banktillsyn, som generellt görs årligen, samt fusioner och förvärv.

Kvaliteten på tillgångarna förbättras

Kvaliteten på bankers tillgångar har också förbättrats i och med att den totala andelen nödlidande lån stadigt har minskat, från 6,49 % det tredje kvartalet 2016 till 5,15 % det tredje kvartalet 2017 (se [diagram 13](#)).

Diagram 13

Tillgångskvalitet: nödlidande lån och förskott per referensperiod

Källa: ECB.

Anm.: urval som i tabell 10.

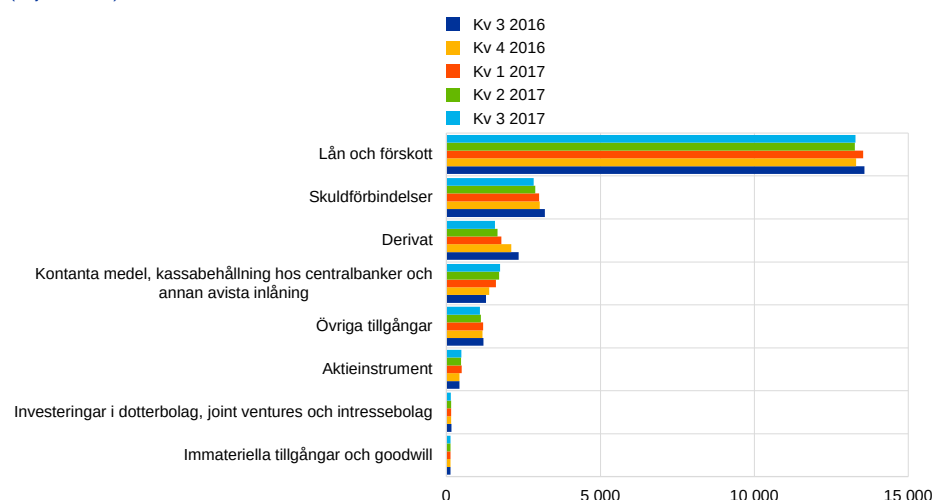
Balansräkningens sammansättning är stabil (med förändrad storlek på urvalet)

Bankers totala tillgångar och skulder (se [diagram 14](#) och [diagram 15](#)) speglar data för (det föränderliga) urvalet av enheter vid specifika tidpunkter. Med detta i åtanke har de huvudsakliga posterna i balansräkningen mestadels varit stabila över tid, även om sammansättningen av tillgångar visar en stigande trend för posten "kontanta medel, kassabehållning hos centralbanker och annan avista inlåning" och en sjunkande trend för posterna "skuldförbindelser" och "derivat". Sammansättningen av skulder visar en sjunkande trend i "derivat" och "emitterade skuldförbindelser" samt en svag ökning av "inlåning".

Diagram 14

Tillgångarnas sammansättning per referensperiod

(miljarder euro)

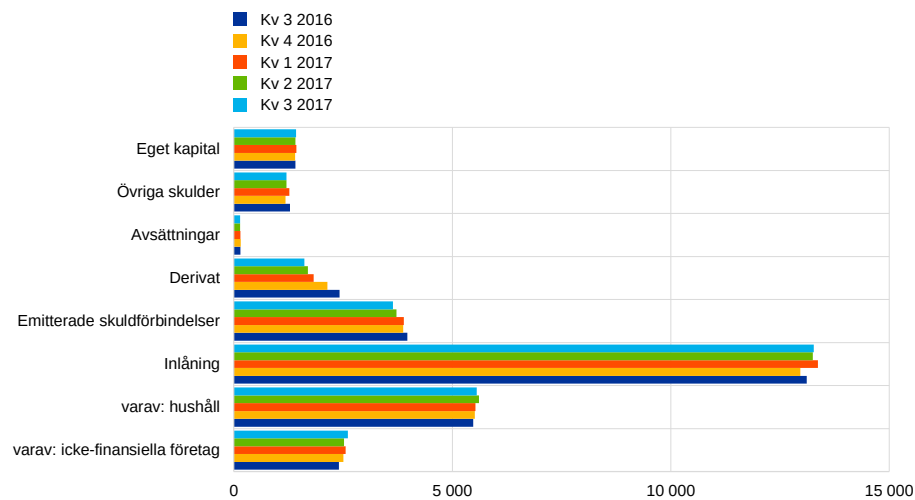
Källa: ECB.

Anm.: urval som i tabell 10.

Diagram 15

Sammanställning av skulder och eget kapital per referensperiod

(miljarder euro)

Källa: ECB.

Anm.: urval som i tabell 10.

9 Ordförklaringar

Alternativ och nationellt handlingsutrymme: Alternativ är bestämmelser i EU-lagstiftningen som ger behöriga myndigheter eller medlemsstater möjlighet att välja bland en rad alternativ för hur en regel ska följas. Nationellt handlingsutrymme är bestämmelser i EU:s banklagstiftning som låter behöriga myndigheter eller medlemsstater välja huruvida de ska tillämpa en viss regel eller inte.

Bankunion: En av de byggstenar som krävs för att fullborda Ekonomiska och monetära unionen, bestående av ett integrerat finansiellt ramverk med en gemensam tillsynsmekanism, en gemensam resolutionsmekanism och en gemensam regelbok, även för harmoniserade insättningsgarantisystem som kan komma att utvecklas till en gemensam europeisk insättningsgaranti.

Basel III: Ett omfattande reformprogram som utarbetades av Baselkommittén för banktillsyn som svar på finanskrisen 2008. Basel III bygger på regelboken Basel II. Syftet är att förstärka regelverket, tillsynen och riskhanteringen i banksektorn. Åtgärderna i programmet syftar till att förbättra banksektorns förmåga att absorbera chocker som uppstår på grund av finansiella och ekonomiska påfrestningar, förbättra riskhantering och styrning samt stärka bankers transparens och rapportering.

Baselkommittén för banktillsyn (BCBS): Det främsta globala standardiseringsorganet för tillsynsregleringen av banker och ett forum för samarbete i banktillsynsfrågor. Dess uppdrag är att stärka regelverk, tillsyn och praxis rörande banker över hela världen i syfte att förbättra den finansiella stabiliteten. Medlemmarna i BCBS är organisationer med direkt banktillsynsbefogenhet och centralbanker.

Betydande institut: Kriterierna för att avgöra huruvida banker betraktas som betydande – och därför under direkt tillsyn av ECB – fastställs i SSM-förordningen och ramförordningen för SSM. För att klassificeras som betydande måste banker uppfylla minst ett av dessa kriterier. Oavsett om kriterierna är uppfyllda kan SSM klassificera ett institut som betydande för att säkerställa en konsekvent tillämpning av tillsynsstandarder av hög kvalitet. Sammanlagt utövar ECB direkt tillsyn över 118 betydande bankgrupper.

CRR/CRD IV: Kapitalkravsförordningen och kapitalkravsdirektivet: Förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (CRR) och direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag (CRD IV). De kallas ofta tillsammans för CRD IV.

Europeiska bankmyndigheten (EBA): En oberoende EU-myndighet som inrättades den 1 januari 2011 som en del av Europeiska systemet för finansiell tillsyn för att uppnå en effektiv och konsekvent lagstiftning och tillsyn inom den europeiska banksektorn. Dess främsta uppgift är att bidra till upprättandet av ett enhetligt europeiskt regelverk för bankverksamhet. Syftet med detta regelverk är att tillhandahålla en enda uppsättning harmoniserade tillsynsregler i hela EU.

Fallerar eller sannolikt kommer att falla (FOLTF): Det finns fyra orsaker till att en bank förklaras falla eller sannolikt komma att falla: i) den uppfyller inte längre tillsynsmyndighetens krav för auktorisation, ii) den har större skulder än tillgångar, iii) den kan inte betala sina skulder när de förfaller, iv) den kräver extraordinärt offentligt finansiellt stöd. När det fastställs att en bank fallerar eller sannolikt kommer att falla måste ett av de ovannämnda villkoren vara uppfyllda eller sannolikt komma att uppfyllas.

Förfarande med implicit godkännande: Standardprocess för beslutsfattande som infördes för ECB:s tillsynsverksamhet genom SSM-förordningen. ECB:s tillsynsnämnd tar fram utkast till beslut som överlämnas till ECB-rådet för antagande. Beslut betraktas som antagna om inte ECB-rådet invänder mot dem inom en fastlagd tidsperiod, som inte överstiger 10 arbetsdagar.

Gemensam tillsynsgrupp: En grupp som består av tillsynstjänstemän från ECB och nationella behöriga myndigheter som utövar tillsyn över en betydande enhet eller grupp.

Gemensamma tillsynsmekanismen (SSM): En mekanism som består av ECB och nationella behöriga myndigheter i deltagande medlemsstater och fullgör de tillsynsuppgifter som har tilldelats ECB. ECB ansvarar för att denna mekanism, som är en del av den europeiska bankunionen, fungerar på ett effektivt och konsekvent sätt.

Högsta förfogandebelopp (HFB): Överträdelser mot det kombinerade buffertkravet medför obligatoriska restriktioner på utdelning (t.ex. utdelning, kupongbetalning på primärkapitaltillskott, diskretionär bonus). En bank som misslyckas med att uppfylla det kombinerade buffertkravet kommer automatiskt att förbjudas dela ut mer än HFB. HFB är bankens utdelningsbara vinstmedel multiplicerat med en faktor på mellan 0,6 och 0 beroende på hur mycket kärnprimärkapital som fattas för att uppfylla det kombinerade buffertkravet.

Intern modell: Varje riskmått och ledningsmetod som tillämpas vid beräkningen av kapitalbaskrav som är specifika för ett kreditinstitut och kräver förhandstillstånd från den behöriga myndigheten i enlighet med del tre i CRR.

Kvalificerat innehav: Ett innehav i ett kreditinstitut som representerar 10 % eller mer av kapitalet eller samtliga röster eller som möjliggör ett väsentligt inflytande

över ledningen av detta kreditinstitut.

Lämplighetsbedömning: Tillsynsmyndigheter bedömer huruvida sökande till bankers ledningsorgan är lämpliga. ECB fattar sådana lämplighetsbeslut för direktörer vid de 118 största bankerna i euroområdet medan de nationella tillsynsmyndigheterna fattar lämplighetsbeslut för mindre betydande institut, förutom när det gäller nya banktillstånd.

Mindre betydande institut: Alla institut som står under tillsyn av nationella behöriga myndigheter. Betydande institut, däremot, står under direkt tillsyn av ECB.

Minimikrav på kapitalbas och kvalificerade skulder (MREL): Ett krav på alla kreditinstitut i EU i syfte att göra det möjligt för dem att absorbera förluster vid ett eventuellt fallissemang. MREL utfärdades av Europeiska kommissionen i direktivet om återhämtning och resolution av banker (BRRD). Målet är detsamma som för kravet på total förlustabsorberande kapacitet (TLAC). De specifika kapitalkrav som föreskrivs genom MREL beräknas dock annorlunda, enligt kriterier som har fastställts av EBA.

Nationell behörig myndighet: En offentlig myndighet eller ett offentligt organ som officiellt erkänns i nationell lagstiftning och har rätt enligt nationell lagstiftning att utöva tillsyn över institut inom ramen för den berörda medlemsstatens tillsynssystem.

Nivå 1-, 2- och 3-tillgångar: De tre tillgångsklasserna bygger på de indata som användas för att fastställa tillgångarnas värde. Nivå 1-tillgångar handlas på aktiva marknader, och därmed kan indata som t.ex. noterade priser användas för att värdera dem. Nivå 2-tillgångar handlas på inaktiva marknader, och därmed krävs andra indata än de noterade priser som används för nivå 1-tillgångar. Dessa indata ska vara direkt eller indirekt observerbara. Nivå 3-tillgångar handlas på marknader med antingen ingen eller väldigt liten aktivitet. Alltså finns det inga observerbara data tillgängliga för att värdera dem. Dessa tillgångar måste värderas med den bästa tillgängliga informationen om vilka antaganden marknadsaktörer skulle använda när de prissätter sådana tillgångar.

Nödlidande lån: Enligt punkt 145 i bilaga V i EBA:s tekniska genomförandestandard om tillsynsrapportering uppfyller dessa lån ett eller båda av följande kriterier: a) Väsentliga exponeringar som är förfallna till betalning mer än 90 dagar efter förfallodagen. b) Det bedöms som osannolikt att gäldenären kommer att betala sina låneförpliktelser fullt ut utan att säkerheter tas i anspråk, oberoende av eventuella förfallna belopp eller antal dagar som förflutit sedan de förfallit till betalning.

Passförfaranden: Förfaranden avseende etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster i andra medlemsstater för varje kreditinstitut som är auktoriserat och underkastat tillsyn av behöriga myndigheter i en annan

medlemsstat, förutsatt att verksamheterna omfattas av auktorisationen (i enlighet med artiklarna 33 till 46 i CRD IV).

Ramförordningen om SSM: Det regelverk som fastställer de praktiska arrangemangen för samarbetet mellan ECB och de nationella behöriga myndigheterna inom den gemensamma tillsynsmekanismen på det sätt som föreskrivs i SSM-förordningen.

Rådet för finansiell stabilitet (FSB): Ett internationellt organ som arbetar för internationell finansiell stabilitet. Det gör det genom att samordna nationella finansiella myndigheter och internationella standardiseringsorgan i arbetet med att utveckla robust lagstiftning, tillsyn och andra policyer för finanssektorn. Det främjar likvärdiga konkurrensvillkor genom att arbeta för enhetlig tillämpning av dessa i olika sektorer och jurisdiktioner.

Samlad bedömning: ECB behöver utföra finansiella hälsokontroller innan den direkta tillsynen av ett kreditinstitut inleds. Med hjälp av samlade bedömningar kan man säkerställa att bankerna har tillräckligt kapital och kan motstå eventuella finansiella chocker. I bedömningen ingår en översyn av tillgångarnas kvalitet och ett stresstest.

SSM-förordningen: Den rättsakt genom vilken en gemensam tillsynsmekanism för kreditinstitut i euroområdet och eventuellt andra EU-medlemsstater inrättades som ett av de viktigaste inslagen i den europeiska bankunionen. Inom ramen för SSM-förordningen tilldelas Europeiska centralbanken särskilda uppgifter i frågor som rör politiken för tillsyn över kreditinstitut

Översyns- och utvärderingsprocessen (ÖUP): Processen för att bedöma betydande och mindre betydande kreditinstitut och fastställa om de bör uppfylla ytterligare krav (utöver minimikraven) vad gäller kapitalbas, offentliggörande av information eller likviditet eller om andra tillsynsåtgärder bör vidtas.

Förkortningar

Land

BE	Belgien	HR	Kroatien	PL	Polen
BG	Bulgarien	IT	Italien	PT	Portugal
CZ	Tjeckien	CY	Cypern	RO	Rumänien
DK	Danmark	LV	Lettland	SI	Slovenien
DE	Tyskland	LT	Litauen	SK	Slovakien
EE	Estland	LU	Luxemburg	FI	Finland
IE	Irland	HU	Ungern	SE	Sverige
GR	Grekland	MT	Malta	UK	Storbritannien
ES	Spanien	NL	Nederländerna	USA	USA
FR	Frankrike	AT	Österrike		

I enlighet med praxis inom EU anges medlemsstaterna i alfabetisk ordning efter landsnamnen enligt nationell stavning.

Övrigt

BCBS	Baselkommittén för banktillsyn (Basel Committee on Banking Supervision)	FSAP	(Fundamental review of the trading book) Financial Sector Assessment Programmes
BCP	Baselkommitténs huvudprinciper (Basel core principles)	FSB	Financial Stability Board
BRM	mekanism för anmälan av överträdelser (Breach reporting mechanism)	FTE	heltidsekvivalenter (full-time equivalent position)
BUCOM	Budgetkommittén (Budget Committee)	IFRS	internationella finansiella rapporteringsstandarder (International Financial Reporting Standards)
CCyB	kontracykliska kapitalbuffertar (Countercyclical capital buffers)	IMAS	SSM:s informationshanteringssystem (SSM Information Management System)
CFI	bilfinansieringsinstitut (Car financing institution)	IMF	Internationella valutafonden (International Monetary Fund)
CGO	Byrån för efterlevnad och organisationsstyrning (Compliance and Governance Office)	IPS	institutionella skyddssystem (Institutional protection scheme)
COI	centraliserade inspektioner på plats (Centralised On-Site Inspections Division)	IRRBB	ränterisk i bankboken (Interest rate risk in the banking book)
COREP	(i detta sammanhang) [COmmon REPorting] enhetlig rapportering	ITS	tekniska standarder för tillsyn (Implementing Technical Standards)
EBA	Europeiska bankmyndigheten (European Banking Authority)	LR	bruttosoliditetsgrad (Leverage ratio)
ECA	Europeiska revisionsrätten (European Court of Auditors)	MEP	ledamot i Europaparlamentet (Member of the European Parliament)
ECB	Europeiska centralbanken (European Central Bank)	MoU	samförståndsavtal (Memorandum of understanding)
ECL	förväntade kreditförluster (Expected Credit Losses)	MREL	minimikrav på egna medel och kvalificerande skulder (Minimum requirement for own funds and eligible liabilities)
Ekofinrådet	Ekofinrådet (Economic and Financial Affairs Council)	NCB	Nationell centralbank (National central bank)
ECON	Utskottet för ekonomi- och valutafrågor (Committee on Economic and Monetary Affairs)	NPL	nödlidande lån (Non-performing loans)
EME	framväxande marknadsekonomi (Emerging market economy)	NSFR	stabil nettofinansiering (net stable funding ratio)
ECBS	Europeiska centralbankssystemet	OND	alternativ och nationellt handlingsutrymme (Options and national discretions)
ESMA	Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (European Securities and Markets Authority)	OSI	inspektion på plats (On-site inspection)
ESRB	Europeiska systemrisknämnden (European Systemic Risk Board)	RWA	riskvägda tillgångar (Risk-weighted assets)
EU	Europeiska unionen	SEP	program för tillsynsgranskning (Supervisory examination program)
EUR	euro	SRB	gemensamma resolutionsnämnden (Single Resolution Board)
FINREP	finansiell rapportering (Financial reporting)	ÖUP	Översyns- och utvärderingsprocess
FMI	finansiella marknadsstrukturer (Financial market infrastructures)	SFR	gemensam resolutionsfond (Single Resolution Fund)
FOLTF	fallerar eller kommer sannolikt att fallera (Failing or likely to fail)	SSM	Gemensamma tillsynsmekanismen
FRTB	grundläggande granskning av handelslagret		

TLAC (Single Supervisory Mechanism)
total förlustabsorberande kapacitet
(Total loss-absorbing capacity)

TRIM riktad granskning av interna modeller
(Targeted review of internal models)

Konventioner som används i tabellerna

- inga data/data ej relevanta
- . data ännu ej tillgängliga

© Europeiska centralbanken, 2018

Postadress 60640 Frankfurt am Main, Tyskland
Telefon +49 69 1344 0
Webbplats www.bankingsupervision.europa.eu

Alla rättigheter förbehålls. Återgivning för undervisningsändamål och icke-kommersiella syften är tillåten, under förutsättning att källan anges.

ISSN	2443-5880 (html)	DOI	10.2866/95771 (html)
ISSN	2443-5880 (pdf)	DOI	10.2866/491185 (pdf)
ISBN	978-92-899-3188-5 (html)	EU katalognr	QB-BU-18-001-SV-Q (html)
ISBN	978-92-899-3168-7 (pdf)	EU katalognr	QB-BU-18-001-SV-N (pdf)